

willem
van oranje
scholen
groep

Jaarverslag 2018

Status : Definitief
CvB : 19/03/2019, 18/06/2019 (vaststelling, statuten art. 9.3)
KD-PO : 28/05/2019
KD-VO : 27/05/2019
PMR : 09/05/2019 (ter informatie, art. 18.2c)
MR : 22/05/2019 (ter informatie, art. 18.2c)
GMR : 22/05/2019 (ter informatie, art. 18.2c)
RvT : 13/06/2019 (goedkeuring, statuten art. 7.6a en 8.4)
Door : J.M. de Bruin, voorzitter college van bestuur

willem
van oranje
scholen
groep

Inhoud

1.	Voorwoord	3
2.	Thema's vanuit wet- en regelgeving	5
2.1	Werkdrukregulatie PO	5
2.2	Subsidieverantwoording	5
2.2.1	Techniekgelden VMBO	5
3.	Visie en besturing	6
3.1	Missie en visie	6
3.2	Besturing	6
3.2.1	Onderwijsaanbod	6
3.2.2	Bevoegd gezag	7
3.2.3	Interne organisatiestructuur	8
3.2.4	College van bestuur en raad van toezicht	10
3.3	Naleving branchecode	11
3.4	Verslag toezichthoudend orgaan	13
3.5	Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal)	14
3.6	Toegankelijkheid en toelating	15
3.7	Klachten	16
4.	Risicomanagement	17
4.1	Strategie en risico's	17
4.2	Verantwoording gevoerd risicomanagement	18
5.	Bedrijfsvoering	19
5.1	Bedrijfsvoering	19
5.2	Duurzaamheid	20
6.	Toekomstige ontwikkelingen	21
6.1	Huisvesting	21
6.2	ICT	21
6.3	Leerlingen	23
6.4	Personeel	25
6.4.1	Personeel	25
6.4.2	Personeelsopbouw	25
6.4.3	Ziekteverzuim	26
6.4.4	Leiderschap	27
6.5	Onderwijs en kwaliteit	27
6.5.1	Kwaliteit	27
6.5.2	De Bron	28
6.5.3	Juliana van Stolbergschool	29
6.5.4	Koningsschool	29
6.5.5	De Leilinde	29
6.5.6	Willem van Oranje College Waalwijk	30
6.5.7	Willem van Oranje College Wijk en Aalburg	30
6.5.8	ISK Wereldschool	31
7.	Financiële paragraaf	32
7.1	Balans en toelichting	32
7.2	Staat van Baten en Lasten en toelichting	34
7.3	Kengetallen	41
7.4	Toelichting op investeringsbeleid	43
7.5	Treasury	43
7.6	Continuïteitsparagraaf	44
7.6.1	Gegevensset	44

8.	Onderwijs(prestaties) op de scholen	52
8.1	De Bron	52
8.1.1	Onderwijsprestaties	52
8.1.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	54
8.1.3	Internationalisering	54
8.2	Juliana van Stolbergschool	54
8.2.1	Onderwijsprestaties	55
8.2.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	56
8.2.3	Internationalisering	56
8.3	Koningsschool	57
8.3.1	Onderwijsprestaties	58
8.3.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	59
8.3.3	Internationalisering	59
8.4	De Leilinde	59
8.4.1	Onderwijsprestaties	60
8.4.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	61
8.4.3	Internationalisering	62
8.5	Willem van Oranje College Waalwijk	62
8.5.1	Onderwijsprestaties	63
8.5.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	66
8.5.3	Internationalisering	66
8.6	Willem van Oranje College Wijk en Aalburg	67
8.6.1	Onderwijsprestaties	68
8.6.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	71
8.6.3	Internationalisering	71
8.7	ISK Wereldschool Willem van Oranje	71
8.7.1	Onderwijsprestaties	73
8.7.2	Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken	75
8.7.3	Internationalisering	75

1. Voorwoord

In dit jaarverslag leggen we, met name vanuit de bedrijfsvoering, in cijfers en woorden verantwoording af over het onderwijsjaar 2018 van Willem van Oranje Scholengroep. Daarnaast kijken we vooruit en zoomen we in op toekomstige ontwikkelingen.

Wij maken dit document omdat het 'moet'. Het is een onderdeel van de systeemwereld waarin we werken. Wij verantwoorden onze onderwijsresultaten en de inzet van veel geld aan de maatschappij, aan de subsidieverstrekker, het Ministerie van OC&W, aan ouders, verzorgers, aan stakeholders van onze Scholengroep. De paragrafen met woorden en cijfers verantwoorden de uitkomsten van het primaire proces. Ze verantwoorden in mindere mate de bedoeling die achter de uitvoering van het primaire proces, achter het aanbod van ons onderwijs ligt.

Steeds meer proberen we de slag te maken naar het werken vanuit de bedoeling. De betekenis van ons onderwijs in het leven van de ander. Van harte hoop ik dat we de cijfers en woorden lezen vanuit de bedoeling zoals voor onze Scholengroep is verwoord in ons identiteitsdocument en het Vision Eye.

Goed onderwijs

Wat is goed onderwijs? Volstaat dat met het begeleiden van leerlingen op hun weg naar kennis, kunde en vaardigheden of is het meer?

“Leerlingen willen gezien worden”

Los van een goede basisschoolperiode of het behalen van een waardevol diploma, willen we iedere leerling voorbereiden op hun toekomst met een goed ontwikkeld besef van waarden. Zelfstandig en met voldoende zelfvertrouwen. Overtuigd van hun eigen unieke kracht en talent.

Dat slaagt alleen als de leerlingen echt gezien worden. Een gids hebben. Met de school als scharnier tussen de leerlingen, hun ouders, de maatschappij en hun carrière.

Willem van Oranje Scholengroep faciliteert en ondersteunt de scholen om de kernbelofte waar te kunnen maken. Autonome scholen, ieder met hun eigen kenmerken, werkgebied en invulling van de missie.

Wat is doorslaggevend voor goed onderwijs?

Naast wellicht veel 'andere' zaken, natuurlijk de vrouw of man die voor de klas staat!

Iedereen kent ze wel van vroeger, meesters, juffen die iets bijzonders deden; met liefde voor hun vak. Wat meer is, met liefde voor het onderwijs. Ze keken naar wat leerlingen leuk vonden en goed konden en lieten ze daar meer van doen. Meer schrijven, meer lezen, meer tekenen, meer ... En op alles kreeg je serieuze feedback. Al heette dat toen nog niet zo.

“Duurzaam, wendbaar en vitaal personeel”

Goed onderwijs draait om het inzetten van je sterke punten. Dat is een van de meest motiverende elementen in je werk. Doen waar je goed in bent geeft een gevoel van competentie en optimisme.

Daarnaast is goed onderwijs gebaat bij ruimte; zelf beslissingen kunnen nemen. Autonomie is een basisbehoefte van waaruit medewerkers en leerlingen willen meedenken, meebeslissen en intellectueel uitgedaagd worden.

Goed onderwijs draait ook om het leveren van prestaties. Alleen of samen iets scheppen waarvan je ziet dat het goed is. Samen genieten van het stellen en realiseren van doelen, mits we geloven dat ze uitdagend en haalbaar zijn.

Tenslotte blijven ontwikkelen. Soms door scholing, een opleiding te volgen, maar vaak ook door met anderen samen te werken van wie we iets kunnen leren. Of door nieuwe, uitdagende taken op te pakken waardoor we groeien.

Vanuit 'de basis op orde' werken scholen aan de kernbelofte en ambities (bewijzen in het Vision Eye). Het Vision Eye is de koers voor de komende jaren. We zijn daarmee aan de slag gegaan en vertalen het in school- en jaarplannen. Haalbare plannen met ambitie!

Goed onderwijs gaat uiteindelijk vooral om wat je doet, om wat je presteert. Door je talenten te benutten, door een eigen stem te hebben, door kwaliteit te leveren en door te leren. In onderwijsjaar 2018 hebben we daar aanzetten voor gegeven. We hopen dat dit uit onze verantwoording blijkt.

Jan Maarten de Bruin

Voorzitter college van bestuur

2. Thema's vanuit wet- en regelgeving

2.1 Werkdrukregulatie PO

In februari 2018 sloot de PO-raad samen met de vakbonden en minister Slob het Werkdrukakkoord. Elke school heeft met ingang van het schooljaar 2018-2019 via het schoolbestuur € 155,- per leerling ontvangen. Dit bedrag gaat de komende jaren oplopen. Aangegeven is dat deze middelen een structureel karakter hebben. De middelen zijn voor schooljaar 2018-2019 ondergebracht binnen de bekostiging van het personeels- en arbeidsmarktbeleid.

In 2018 is gestart om te komen tot een beslissing over de besteding van de werkdrukmiddelen. Het college van bestuur heeft een opdracht geformuleerd, waarna de directie in samenspraak met het team heeft gesproken over oplossingen voor werkdrukverlaging. Op basis van de uitkomst van de gesprekken heeft de schooldirecteur een bestedingsplan met bestedingsdoelen voor de verlaging van de werkdruk gemaakt. Het college van bestuur heeft de bestedingsplannen goedgekeurd. De PMR heeft ingestemd met het voorstel voor de besteding van de werkdrukmiddelen. In dit jaarverslag wordt 5/12 deel van de werkdrukmiddelen financieel verantwoord. Drie van de vier PO-scholen hebben in 2018 ingezet op de werkdrukmiddelen. Hieronder staat weergegeven hoe de inzet is gepleegd.

brin	school	LL	bedrag	2018-2019	besteding in 2018					Toelichting
					totaal	personeel	materieel	profess.	op balans	
06EJ	Koningsschool	157	€ 155,55	€ 24.421	€ 10.176	€ 10.176	€ -		€ -	Middelen zijn ingezet om de reguliere formatie te dichtten. Hierdoor konden meer groepen worden geformeerd met een lager groepsgemiddelde, hetgeen werkdruk verlicht.
05MY	De Bron	81	€ 155,55	€ 12.600	€ 5.250	€ 5.250	€ -		€ -	Middelen zijn ingezet om de reguliere formatie te dichtten. Hierdoor konden meer groepen worden geformeerd met een lager groepsgemiddelde, hetgeen werkdruk verlicht.
10RF	Juliana van Stolberg	398	€ 155,55	€ 61.909	€ 25.795				€ 25.795	De school heeft aan het bestuur aangegeven het bedrag van 2018 over te hevelen naar 2019. Per 1-1-2019 is ingezet op 1,6 fte onderwijsassistenten om hiermee werkzaamheden van onderwijzend personeel te verlichten.
23DC	SBO De Leilinde	98	€ 155,55	€ 15.244	€ 6.352	€ 6.352	€ -		€ -	Per augustus 2018 is ingezet op 0,5 fte onderwijsassistenten om hiermee werkzaamheden van onderwijzend personeel te verlichten.
€ 114.174					€ 47.572	€ 21.777	€ -		€ 25.795	

2.2 Subsidieverantwoording

2.2.1 Techniek gelden VMBO

In 2018 is bekend geworden dat alle vmbo-scholen met een technisch profiel in 2018 en 2019 extra geld krijgen om te investeren in techniekonderwijs. Voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen gaat het om € 1.500,- per leerling in 2018 en € 3.000,- per leerling in 2019, de gemengde leerweg ontvangt de helft. De scholen krijgen een extra financiële injectie omdat goed techniekonderwijs hard nodig is. De vraag vanuit het bedrijfsleven naar goed opgeleid technisch personeel neemt toe. Tegelijk worden scholen geconfronteerd met dalende leerlingaantallen en een afname van het aandeel leerlingen dat kiest voor vmbo-techniek. Dat maakt het lastig om in alle regio's kwalitatief hoogstaand en dekkend techniekonderwijs te blijven bieden. Ook staat de kwaliteit van de opleidingen onder druk door een dreigend docententekort. Het Willem van Oranje College in Wijk en Aalburg heeft in 2018 een bedrag van afgerond € 65.000,- verantwoord. De middelen worden op schooljaar ingezet. Dit betreft zowel personele als materiële inzet.

Gedurende 2018 zijn de activiteiten, waarvoor deze aanvullende bekostiging is verstrekt, verricht. Daarbij is voldaan aan de verplichtingen die aan de aanvullende bekostiging zijn verbonden. In 2019 zal een regioplan worden opgesteld voor de verdeling van de gelden 2019.

3. Visie en besturing

3.1 Missie en visie

Het vertrekpunt voor de concrete invulling van de eigen, lokale identiteit van de scholen is de gezamenlijk geformuleerde identiteit van de Scholengroep; het identiteitsbewijs, het paspoort en het Vision Eye van de Scholengroep.

3.1.1 Cultuur en identiteit

Voor Willem van Oranje Scholengroep is de Protestants-Christelijke signatuur de basis. We geloven dat Jezus in woord en daad betekenis geeft aan ons leven. Tolerantie is daarbij een belangrijk begrip. Ieder mens is welkom, uniek en waardevol en heeft zijn of haar eigen talenten. In de gedachte van hoop geven we vorm aan de cultuur en identiteit van de school.

We gaan respectvol met elkaar en onze omgeving om. We inspireren onze leerlingen om zich te ontwikkelen tot sterke individuen. Dat doen we met enthousiaste en bevlogen docenten met liefde voor hun vak en de school. Bovendien steunen en helpen alle medewerkers van de scholengroep elkaar. Met advies en opbouwende feedback.

We bieden leerlingen ruimte en structuur en zijn als een gids op het pad naar ontplooiing, geloof in eigen kunnen en het vinden van hun plek in de maatschappij.

3.1.2 Missie

Onze missie is leerlingen te begeleiden op weg naar zelfstandigheid en volwassenheid in een omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen tot sterke individuen met als doel een betekenisvolle plek in onze samenleving te vinden, met zelfvertrouwen en eigenwaarde.

Dat doen we door onze leerlingen te stimuleren zelf hun talenten en ambities te ontdekken, ieder op zijn of haar eigen wijze. Daartoe bieden we een veilige en uitdagende leer- en leefomgeving, nauw in verbinding met de maatschappij om ons heen.

3.1.3 Visie

De samenleving waarin wij leven en leren is voortdurend in beweging. Onze visie is om innovatief met veranderingen om te gaan en daarbij de ontwikkeling van onze leerlingen als hoogste prioriteit te blijven zien. Hun uniekheid, evenals die van collega's, zien we als zeer waardevol. Binnen onze gezamenlijke kernbelofte en identiteit is ruimte voor eigenheid en ambities.

3.2 Besturing

3.2.1 Onderwijsaanbod

De Bron, de Juliana van Stolbergschool en de Koningsschool bieden regulier basisonderwijs. SBO Daltonschool De Leilinde is een school voor speciaal basisonderwijs.

Het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg kent de onderwijssoorten: vmbo bb, vmbo kb, vmbo g(t), havo en vwo. Het onderwijs op havo-niveau wordt alleen aangeboden voor klas 1, 2 en 3. Het onderwijs op vwo-niveau wordt alleen aangeboden in klas 1 en 2. Na klas 2/3 vervolgen de leerlingen hun schoolloopbaan op het Willem van Oranje College Waalwijk of een andere VO-school in de regio. Naast het reguliere vmbo worden onderwijsprogramma's geboden die zijn gespecialiseerd in Vakcollege Techniek, Ondernemerschap en vmbo T-Business.

Het Willem van Oranje College Waalwijk kent de onderwijssoorten: mavo, mavo/havo, havo, atheneum en gymnasium. Het mavo/havo-onderwijs wordt het H6-traject genoemd (in 6 jaar tijd een havodiploma behalen). Naast het onderwijsaanbod passend bij een onderwijssoort is er voor elke afdeling ook een extra aanbod en/of zijn er speciale programma's.

ISK (Internationale Schakelklas) is een andere vorm van onderwijs dan het reguliere VO. Bij de vormgeving van het onderwijs wordt gebruik gemaakt van de inzichten en leerroutes van LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers).

De doelstelling is om anderstalige leerlingen zo snel en zoveel mogelijk Nederlands te leren en voor te bereiden op enige vorm van voortgezet onderwijs, zodat zij aansluiting krijgen bij een leerjaar dat gezien hun leervermogen, vooropleiding en leeftijd het best bij hen past, ofwel bij een beroepsopleiding.

3.2.2 Bevoegd gezag

Op 1 januari 2018 zijn de Vereniging Protestants-Christelijk basisonderwijs Sprang-Capelle (Koningsschool), de Vereniging tot stichting en instandhouding School met de Bijbel De Bron en Stichting Willem van Oranje gefuseerd. De beide verenigingen zijn opgeheven en de scholen (PCBS De Bron en Koningsschool) zijn onderdeel geworden van Willem van Oranje Scholengroep.

De stichting draagt de naam "Stichting voor Protestants-Christelijk Onderwijs, Bommelerwaard, Land van Heusden en Altena en De Langstraat en omstreken" ook genaamd Willem van Oranje Scholengroep. Zij heeft haar statutaire zetel in de gemeente Waalwijk.

De stichting heeft ten doel het bevorderen van Protestants-Christelijk onderwijs en daaraan gerelateerde activiteiten op het terrein van welzijn, verzorging en opvoeding in de Bommelerwaard, Land van Heusden en Altena en De Langstraat en omstreken.

Naam	:	Willem van Oranje Scholengroep Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs Bommelerwaard, Land van Heusden en Altena en de Langstraat en omstreken
E-mail	:	scholengroep@wvoranje.nl
Website	:	www.willemvanorangescholengroep.nl
Administratie/Bestuursnr.	:	40681
Orgaancode nummer	:	6040681
Bevoegd gezag	:	Willem van Oranje Scholengroep
Voorzitter raad van toezicht	:	de heer drs. R. Opendorp RA
College van bestuur	:	J.M. de Bruin voorzitter college van bestuur
Situering van de scholen	:	<i>Locatie Waalwijk</i> De Gaard 4 5146 AW Waalwijk Telefoon 0416 – 33 30 69 Locatiedirecteur: C.W. Smit Adjunct directeur: J.P.G.A. Straver <i>Locatie Wijk en Aalburg</i> Perzikstraat 7, 4261 KC Wijk en Aalburg Telefoon 0416 – 69 17 22 Locatiedirecteur: A.K. Spuijbroek-Maijers Adjunct directeur: A. van Vuuren <i>Locatie ISK Wereldschool</i> Baardwijksestraat 44, 5142 WG Waalwijk Telefoon 0416 – 65 22 55 Locatiedirecteur: A. van Vuuren <i>Locatie Waalwijk Van Casterenstraat</i> Burg. Van Casterenstraat 41 5146 GA Waalwijk Telefoon 0416 – 33 30 69

Locatie De Bron

Nieuwevaart 11, 5161 AN Sprang-Capelle
Telefoon 0416 – 34 53 90
Locatiedirecteur: E. Bloklander

Locatie Juliana van Stolbergschool

Woeringenlaan 20, 5144 CJ Waalwijk
Telefoon 0416 – 33 22 87
Locatiedirecteur: N. de Baat (a.i.)

Locatie Koningsschool

Burg. Van Casterenstraat 41, 5146 GA Waalwijk
Telefoon 0416 – 27 41 45
Locatiedirecteur: A. Buijs

Locatie SBO Daltonschoon De Leilinde

Kasteellaan 41, 5156 CJ Oudheusden
Telefoon 0416 – 33 94 83
Locatiedirecteur: S.D. Barghoorn

Vanwege de fusie is er een nieuw logo voor de Willem van Oranje Scholengroep ontworpen dat symbool staat voor groei.

Onze leerlingen ontwikkelen zich door de jaren heen binnen ons onderwijs. Er ontstaan groeiringen, zoals bij de stam van een boom. Gevoed met kennis, vaardigheden, waarden, geloof, hoop en liefde, groeien ze uit tot wie ze in de kern zijn.

We verwijzen in het logo naar de olijfboom, stevig geworteld. Een boom met een diversiteit aan vertakkingen en haar olijven in vele soorten en maten. Net als onze leerlingen, ouders en medewerkers. Ieder met een eigen identiteit en talent, geschapen naar Zijn beeld.

De druppel in het hart van het logo staat symbool voor wat de vruchten voortbrengen: olijfolie. Olie die kan dienen als brandstof en voedzaam en helend is.

3.2.3 Interne organisatiestructuur

Willem van Oranje Scholengroep is een stichting die wordt geleid door een college van bestuur.

Wij hanteren het principe van verantwoordelijkheid diep in de organisatie leggen. We doen dit door op ieder niveau in de organisatie ruimte te geven voor eigen inrichting en uitvoering van beleid. Dat geldt voor scholen, voor teams, voor vaksecties en voor medewerkers. Er is sprake van een dienende organisatie. De scholen worden, vanuit hun lokale eigenheid, aangestuurd en ondersteund met als doel zo sterk mogelijke kwaliteit, voortkomend uit de eigen identiteit en de gemeenschappelijke kaders die er zijn.

Er is eenhoofdig college van bestuur. Daarnaast krijgen locatiedirecteuren taken gemandateerd van het bestuur. Dit is vastgelegd in het reeds bestaande managementstatuut. De stafmedewerkers ondersteunen het bestuur en de directies.

In het primair onderwijs functioneren de MR-en onder de verantwoordelijkheid van de schooldirecteuren. De GMR heeft haar positie op stichtingsniveau en functioneert in relatie tot het college van bestuur. Het voortgezet onderwijs kent één gezamenlijke MR. Deze zal, afhankelijk van het onderwerp, onder de verantwoordelijkheid van de locatiedirectie dan wel het college van bestuur vallen.

Locatiedirectie

De locatiedirecteur van een school voor primair of voortgezet onderwijs is, onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur, integraal belast met het schoolbeleid, de schoolontwikkeling en de dagelijkse leiding van de school.

De directeur is gemachtigd tot het uitoefenen van taken en bevoegdheden ten aanzien van de school met inachtneming van taken, bevoegdheden en beleid van het college van bestuur. Dit is vastgelegd in het managementstatuut. De directeur is in ieder geval belast met:

- De zorg voor de schoolorganisatie en de kwaliteit van het onderwijs op de school.
- De uitwerking en uitvoering van het vastgestelde HRM-beleid.
- De uitwerking en uitvoering van de acties vanuit Vision Eye en strategische kaart voor de eigen school en op onderdelen voor de stichting.
- Het directieoverleg. De directeur participeert in het directieoverleg, een orgaan onder leiding van het college van bestuur, dat een belangrijke rol speelt ten aanzien van de beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering.

Stafbureau

Vision Eye en realisatie strategische koers vragen om een extra inzet op terreinen als Financiën, HRM en onderwijskundige ondersteuning.

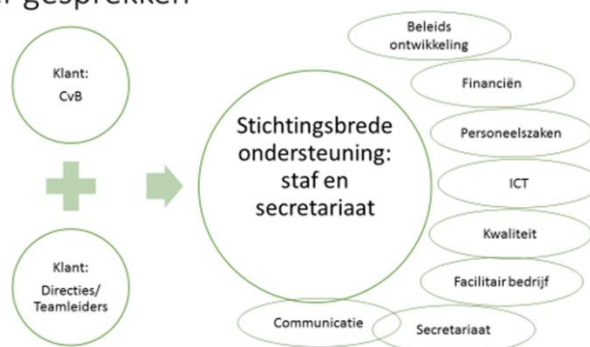
Het stafbureau (centraal en op onderdelen decentraal georganiseerd) levert diensten aan het college van bestuur, de schooldirecteuren primair onderwijs en voortgezet onderwijs betreffende enerzijds beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en evaluatie en anderzijds beheer op de werkterreinen:

- personeelszaken (materieel, cao en ontwikkeling/professionalisering)
- financiën
- huisvesting, met beheer en schoonmaak
- marketing en communicatie
- kwaliteitszorg en beleid
- ICT

Het stafbureau heeft hiermee een advies- en een administratieve functie.

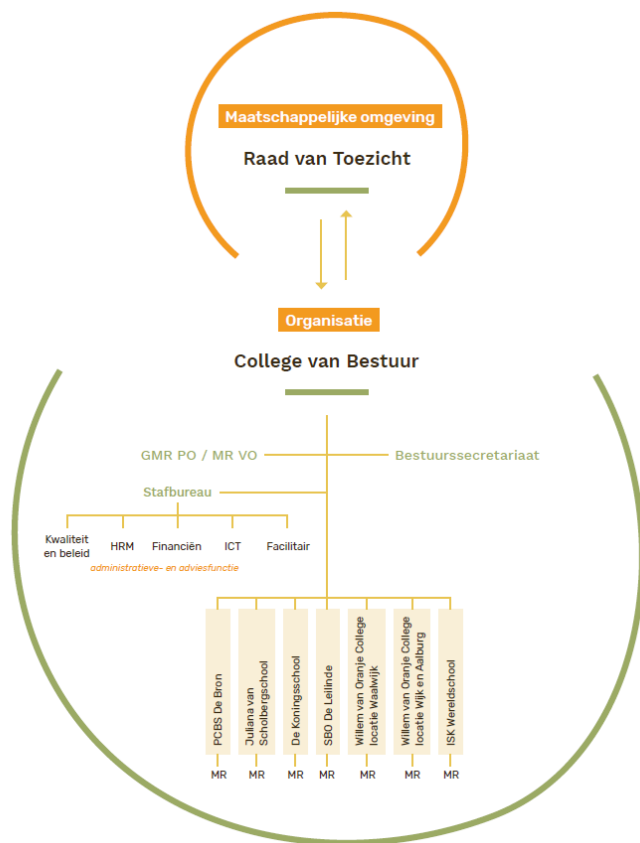
Met de stafmedewerkers zijn gesprekken gevoerd vanuit de ondersteuningsfunctie die de staf voor het college van bestuur en de locatiedirecties heeft. Wat zijn de vragen van de 'klant' en welke antwoorden kan de staf daarop geven.

Kader gesprekken

De besturing en inrichting van de organisatie berust vanuit control perspectief bij Hoofd Staf. Zij onderhoudt hierover intensief contact met het college van bestuur en binnen dit kader ziet zij toe op de organisatie en uitvoering van de werkzaamheden. Belangrijke kaders worden gedeeld met of bevraagd bij het college van bestuur en locatiedirectie. Waar nodig aangevuld, verrijkt, door externe "huisadviseurs".

Binnen het stafbureau zijn eigen "adviseurs" operationeel gezien de eerst aangewezen om beleidskaders handen en voeten te geven. Zij worden daarbij ondersteund door medewerkers van de administratie. Samen werken zij beleid uit in pragmatische kaders en faciliteren zij een goed functionerende P&C-cyclus.

3.2.4 College van bestuur en raad van toezicht

Het college van bestuur van de Willem van Oranje Scholengroep wordt gevormd door de heer J.M. de Bruin.

De Willem van Oranje Scholengroep heeft een raad van toezicht met in 2018 zeven personen:

- Mevrouw mr. W. van Grieken
- De heer drs. T. Groeneveld RA MBA
- Mevrouw drs. F. van den Hout-Slagter
- Mevrouw mr. M.B. Leusink-van Santen
- De heer drs. R. Opendorp RA (voorzitter)
- Mevrouw dr. T.M.M.J. van Schilt-Mol
- De heer ir. B.P. de Wit RTD (vice voorzitter)

Betaalde en onbetaalde (neven)functies van de bestuurders en toezichthouders

Overzicht nevenfuncties college van bestuur:

De heer J.M. de Bruin

Voorzitter van Stichting d'Alburcht in Wijk en Aalburg (onbezoldigd),
Lid bestuur Samenwerkingsverband Langstraat Heusden en Altena
PO (onbezoldigd), Lid bestuur Samenwerkingsverband VO De
Langstraat (onbezoldigd)

Overzicht nevenfuncties leden raad van toezicht:

Mevrouw mr. W. van Grieken	Advocaat/partner bij W&W Arbeidsrecht Advocaten 's-Hertogenbosch (bezoldigd), Voorzitter Klachtencommissie Helicon (bezoldigd), Bestuurder Stichting Solamen (onbezoldigd), Bestuurder We Do (onbezoldigd)
De heer drs. T. Groeneveld RA MBA	Voorzitter Kerkenraad PKN Dongen-Rijen (onbezoldigd), Penningmeester Breed Moderamen Classis West-Brabant (onbezoldigd), Lid Classicaal Regionaal overleg Brabant-Limburg (onbezoldigd), Lid commissie Governance, cultuur en organisatie Verus Woerden (onbezoldigd), Lid raad van commissarissen Huisarts en Zorg Gorinchem (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Vereniging De Stroming Werkendam (bezoldigd)
Mevrouw F. van den Hout-Slagter	Directeur en taaltrainer NT2/trainer communicatieve vaardigheden (bezoldigd), Voorzitter Beroepsvereniging van docenten Nederlands als Tweede Taal (onbezoldigd)
Mevrouw mr. M.B. Leusink-van Santen	Secretaris raad van bestuur Stichting Revant Breda (bezoldigd), Voorzitter college van kerkrentmeesters Protestantse gemeente Geertruidenberg (onbezoldigd)
De heer drs. R. Opendorp RA (voorzitter)	Partner Baker Tilly Berk (Netherlands) N.V. (bezoldigd), Penningmeester Hervormde gemeente Besoyen Waalwijk (onbezoldigd), Penningmeester Musicalgroep Besoyen Waalwijk (onbezoldigd)
Mevrouw dr. T.M.M.J. van Schilt-Mol	Associate Lector Toetsen en Beoordelen – HAN (bezoldigd), Voorzitter Stichting TheaterRijk (onbezoldigd), Lid kwaliteitsgroep schoolexaminering VNBO (bezoldigd), Gastvrouw Voedselbank Gilze-Rijen (onbezoldigd), Docent master Toetsdeskundige Fontys (bezoldigd), Voorzitter Landelijk netwerk basis- en seniorkwalificatie examinering (onbezoldigd)
De heer ir. B.P. de Wit RTD	Directeur/eigenaar Blace BV Sprang-Capelle (bezoldigd), Voorzitter raad van bestuur Stichting Waardeburch en Stichting Waardeburch Vastgoed Sliedrecht (bezoldigd), Voorzitter raad van commissarissen Woonstichting Land van Altena Almkerk (bezoldigd), Lid Hoofdbestuur Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer Dordrecht (onbezoldigd), Voorzitter college van kerkrentmeesters Protestantse Gemeente Waalwijk (onbezoldigd), Voorzitter Stichting Elja Vlas Waalwijk (onbezoldigd)

Bij zowel het college van bestuur als bij de raad van toezicht is er geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

3.3 *Naleving branchecode*

De raad van toezicht hanteert voor haar functioneren en toezichthoudende rol de in de codes voor goed bestuur (van primair en voortgezet onderwijs) opgenomen aanbevelingen van goed bestuur.

De raad van toezicht ziet toe op basis van het Policy Governance® model van John Carver. Policy Governance is een compleet systeem van een aantal samenhangende principes dat, als het consequent wordt toegepast, de raad van toezicht in staat stelt op een adequate wijze zijn werk te verrichten.

Door het formuleren van beleidsuitspraken geeft de raad van toezicht vooraf de verwachtingen aan die aan het realiseren van de doelen van Willem van Oranje Scholengroep en aan de gang van zaken in de scholen worden gesteld.

In het model van Policy Governance wordt een viertal gebieden onderscheiden waarover de raad van toezicht beleidsuitspraken formuleert. Daardoor is de raad in staat adequaat en integraal toezicht te houden.

Vanwege de bijzondere positie en de rol en bevoegdheden van het college van bestuur in het rechtspersonenrecht en de onderwijswetgeving, stelt de raad van toezicht de beleidsuitspraken vast na op overeenstemming gericht overleg gevoerd te hebben met het college van bestuur.

De vastgestelde beleidsuitspraken vormen het fundament van het werk van de raad van toezicht en de wijze waarop de raad zijn werkzaamheden uitvoert.

Na het vaststellen door de raad van toezicht van het toezichtkader heeft het college van bestuur ten aanzien van de ijkpunten binnen de gebieden "Beoogde resultaten" en "Beperking handelingsruimte" het recht de uitspraken te interpreteren. Daarbij geldt het recht op elke redelijke interpretatie. Ditzelfde geldt voor de voorzitter van de raad van toezicht met betrekking tot de uitspraken over de gebieden Verhouding raad van toezicht – college van bestuur en Interne werkwijze raad van toezicht.

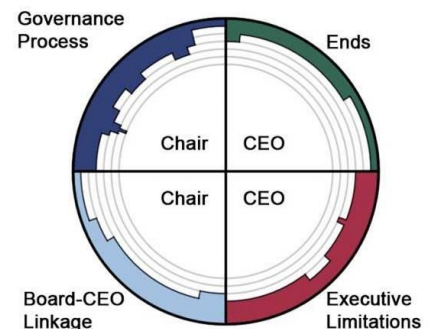
Wanneer de raad van toezicht op enig moment van mening is, op grond van toezicht gegevens of op grond van andere informatie, dat een schriftelijk vastgelegd ijkpunt nader uitgewerkt moet worden, kan de raad van toezicht, na op overeenstemming gericht overleg gevoerd te hebben met het college van bestuur, het ijkpunt wijzigen.

De geldigheid van deze nadere uitwerking kan uiteraard niet met terugwerkende kracht worden toegepast, maar geldt vanaf het moment dat deze nadere uitwerking, in onderling overleg tussen raad van toezicht en college van bestuur, is aangebracht en vastgesteld.

In 2018 heeft deze herijking plaatsgevonden waarbij Verus ondersteuning heeft verleend om de discussie rondom de onderwerpen waarvan het van belang is om ze een plaats in het toezichtkader te geven scherp te krijgen. Deze discussie heeft geleid tot een, op onderdelen, bijgesteld toezichtkader. Deze bijeenkomst is tevens te benoemen als onderdeel van de permanente educatie voor toezichthouders (wijze van toezicht inclusief toezichtkader).

Wet Versterking Bestuurskracht

De Wet Versterking Bestuurskracht in het Onderwijs heeft voorgeschreven dat er sprake dient te zijn van een periodiek overleg tussen MR /GMR en RvT. In 2018 heeft een afvaardiging van de RvT een vergadering van de GMR bijgewoond. Met de MR heeft dit in 2018 niet plaatsgevonden in verband met interne afstemming binnen de MR over de wijze waarop en onderwerpen waarover de MR met de RvT van gedachten wil wisselen. Voor 2019 zal dit wel gaan plaatsvinden en is een gezamenlijke vergadering gepland rondom het thema vitaliteit medewerkers vanuit het Vision Eye.

3.4 Verslag toezichthoudend orgaan

Dit onderdeel is opgenomen vanuit de handreiking van het Ministerie betreffende de continuïteitsparagraaf (B3). In 2018 zijn door de raad van toezicht vijf vergaderingen gehouden en één gezamenlijke vergadering met GMR en MR. Naast de vanuit de statuten verplichte onderwerpen van toezicht zoals vaststelling (financieel) jaarverslag, benoeming van de accountant, goedkeuring van de begroting en de meerjarenbegroting, zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Bepaling bezoldigingsklasse 2018 (WNT) en WNT 2019
- Evaluatie procedure werving en selectie RvT-leden
- Mandaat- en procuratieregeling
- Sociaal plan (maatregelen en kosten)
- Analyse verschillen meerjarenbegroting
- Opbrengstenkaart Inspectie
- Inspectiebezoek
- AVG/Privacy
- Policy Governance
- Benoeming nieuwe accountant
- Voorjaarsnota Scholengroep
- IJkpunten van toezicht
- Reglement raad van toezicht
- Profielen leden van de raad van toezicht
- Monitoring sociale veiligheid
- Onderwijsresultaten
- Aanpassing managementstatuut
- Transitieproces naar aanleiding van het in 2017 goedgekeurde strategische beleidsplan

In de vergadering van 13 juni 2018 heeft de accountant Ernst & Young een toelichting op de jaarrekening en het accountantsverslag gegeven. Gedurende het jaar zijn ook diverse malen de financiële tussenrapportages besproken. Vanuit de bezuinigingsmaatregel die op grond van de begroting zichtbaar werd is meer aandacht voor de financiële ontwikkeling geweest. Wij constateren dat de organisatie enerzijds veerkracht heeft getoond om formatie en leerlingenontwikkeling in balans te brengen en anderzijds constateren wij dat de verwachte ontwikkeling in leerlingenaantallen voor de stichting beter heeft uitgepakt.

Binnen de raad van toezicht zijn twee commissies actief geweest: een remuneratiecommissie en een selectiecommissie. De remuneratiecommissie vervult een aantal uitvoerende taken vanuit de rol die de raad van toezicht heeft als werkgever voor het college van bestuur. Jaarlijks vinden functionerings- en beoordelingsgesprekken plaats. De selectiecommissie is ingesteld om een nieuwe accountant te benoemen. De selectiecommissie bestond uit een afvaardiging van de raad van toezicht en de staf. De selectiecommissie heeft als nieuwe accountant Astrium Accountants voorgedragen aan de raad van toezicht. De raad stemde in met deze voordracht en heeft Astrium Accountants per 1 augustus 2018 voor de komende vier jaren benoemd.

Zelfevaluatie

In 2018 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden binnen de Raad van Toezicht. Onderwerpen die aan bod zijn gekomen, zijn:

- doel en toezicht – balans tussen raad van toezicht en college van bestuur
- kerntaken
- taakverdeling – statuut, reglement en ijkpunten opnieuw beoordelen
- bemensing raad van toezicht en professionalisering
- vergadering
- boardroom dynamics

3.5 Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal)

Scholen realiseren hun opdracht in hun directe omgeving. Educatieve regionale kracht wordt vergroot door samenwerken met de diverse partners uit de omliggende streek. Regionale oriëntatie van de school opent meer mogelijkheden om levensecht, aansprekend onderwijs te ontwikkelen en om bijvoorbeeld jeugdzorg beter bereikbaar te maken.

Bij krimp van leerlingaantallen zetten we in op het behouden van diversiteit van onderwijsaanbod. Ook dit vraagt om samenwerking met anderen in de regio. Willem van Oranje Scholengroep is een maatschappelijk verbinder (regio, bedrijven, vervolgonderwijs, oud-leerlingen, ouders, basisonderwijs, kerk).

De relaties worden onderhouden om voeling te hebben met wat de maatschappelijke context (nu en in de toekomst) vergt van leerlingen. Innovatie is belangrijk en zichtbaar.

We zijn nieuwsgierig naar de vraag en verwachtingen van de afnemers, ouders en toeleverende scholen. De verwachtingen die zij van onze leerlingen hebben, willen wij zo goed mogelijk beantwoorden vanuit de gedachte wat kan wel in plaats van wat kan niet. Onze respons moet leiden tot een afgewogen beweging op innovaties en veranderingen in ons onderwijs. Die respons moet leiden tot meer vertrouwen en positief imago van onze organisatie.

Samenwerkingsverbanden

Willem van Oranje Scholengroep is aangesloten bij de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs in de regio: Samenwerkingsverband Langstraat, Heusden Altena (PO 30-10) en Samenwerkingsverband VO De Langstraat (VO 30-09).

De Scholengroep participeert in de samenwerkingsverbanden zowel op bestuurlijk als op schoolniveau. Vanuit het voor alle scholen opgestelde ondersteuningsplan en de voor elke school afzonderlijk geldende school ondersteuningsprofielen wordt inhoud en vorm aan passend onderwijs gegeven. De samenwerkingsverbanden en schoolbesturen voeren jaarlijks monitoringsgesprekken waarin resultaten en inzet van middelen over en weer worden verantwoord. De uitkomsten worden besproken in het overleg met gemeenten en binnen het bestuur van de samenwerkingsverbanden en worden voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad waarin ouders en medewerkers van scholen zijn vertegenwoordigd.

Gemeenten

Willem van Oranje Scholengroep is door de locatie van haar scholen verbonden aan de gemeenten Aalburg (vanaf 1 januari 2019 Altena), Heusden en Waalwijk. Binnen deze gemeenten participeert de Scholengroep actief in de (wettelijke) overleggen zoals het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) over onderwijshuisvesting en de lokale educatieve agenda (LEA). De wijze van organisatie van het overleg verschilt per gemeente.

In het OOGO wordt jaarlijks vanuit de gemeentelijke verordening onderwijshuisvesting gesproken over investeringen in huisvesting voor de scholen. Thema's zijn: toekomstige investeringen, afspraken over renovatie en onderhoud, prognoses aantal leerlingen, doordecentralisatie.

In bijeenkomsten rond de LEA wordt beleid geformuleerd, gemonitord en geëvalueerd rond de onderwerpen: jeugdwet, achterstandenbeleid, vroeg- en voorschoolse educatie.

Ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers zijn vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraden van de scholen en in de gemeenschappelijk raad in de sector primair onderwijs. Daarnaast zijn er op scholen in verschillende vormen 'klankbordgroepen' waarin met ouders wordt gesproken over de visie en missie van de school en de wijze waarop onderwijs wordt vormgegeven en georganiseerd.

Bedrijven/instellingen

Scholen zijn middels samenwerkingsovereenkomst gebonden aan instellingen en/of bedrijven in de nabijheid van de school. Voorbeelden hiervan zijn samenwerking met Bibliotheek Altena in Wijk en Aalburg, verbintenis met Avans Hogeschool en de Universiteit van Tilburg vanuit de IBC-opleiding in 4- en 5-havo en het Econasium in de bovenbouw van het vwo. In het vmbo vindt samenwerking plaats met Tibo-Veen, een installatiebedrijf dat meewerkt in het programma van de opleiding en werkervaringsplaatsen voor leerlingen biedt.

3.6 Toegankelijkheid en toelating

PCBS De Bron, de Juliana van Stolbergschool en de Koningsschool zijn Protestants-Christelijke scholen die regulier basisonderwijs bieden aan leerlingen van 4 - 12 jaar. De scholen zijn algemeen toegankelijk waarbij de Protestants-Christelijke grondslag dient te worden gerespecteerd.

Omdat het regulier basisonderwijs betreft, zijn er grenzen aan de mogelijkheden van de scholen. Aan niet alle kinderen kan, bijvoorbeeld bij bepaalde problematieken, een passende plek worden geboden. De mogelijkheden voor de scholen zijn vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel. Voor leerlingen die niet op de school terecht kunnen, wordt in overleg met de ouders een passende school binnen het samenwerkingsverband gezocht.

Vanwege een gestage toename van het leerlingenaantal zal voor de Juliana van Stolbergschool in 2019 leerlingenregulering aan de orde komen. Hiervoor zijn op bestuursniveau met Stichting Bravoo en Leerrijk! gesprekken gaande en is er overleg met MR en ouders.

SBO Daltonschoon De Leilinde biedt leerlingen die zeer moeilijk lerend zijn, gedragsmatige problemen hebben of leerlingen met kenmerken van taal-spraakproblematieken een passende plaats. Het gaat hierbij om leerlingen met een IQ-ondergrens vanaf 55, een lager IQ (afhankelijk van onderwijsbehoeften), een bovengemiddeld IQ met sociaal-emotionele problemen of stoornissen, etc. Voor een plaatsing op SBO Daltonschoon De Leilinde is een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) nodig die wordt afgegeven door de TAC (Toelaatbaarheid en Advies Commissie). Daarbij speelt ook de DBG (deskundige bevoegd gezag) een belangrijke rol. Na plaatsing van de leerling wordt een OPP (ontwikkelingsperspectief) opgesteld waarin de ontwikkeling van het kind naar een vorm van voortgezet onderwijs in kaart wordt gebracht.

Het Willem van Oranje College Waalwijk en het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg zijn Protestants-Christelijke scholen voor vmbo, mavo, havo en vwo. De scholen zijn algemeen toegankelijk waarbij de Protestants-Christelijke grondslag dient te worden gerespecteerd.

In principe kunnen alle leerlingen met een vmbo-theoretisch, havo- of vwo-advies vanuit de basisschool worden ingeschreven. Leerlingen uit groep 8 uit het gebied van SWV De Langstraat en aanpalende samenwerkingsverbanden worden rechtstreeks door hun ouders/verzorgers aangemeld bij het Willem van Oranje College.

Wanneer extra ondersteuning nodig is, zal een gesprek plaatsvinden met de basisschool, de ouders, zorgcoördinator en eventueel orthopedagoog alvorens de leerling geplaatst zal worden. Er wordt bij plaatsing van een leerling gekeken naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling en op basis van het onderwijsontwikkelperspectief (OPP) vanuit de basisschool worden de mogelijkheden onderzocht. Op het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg is een Verlengd Aanmeldingstraject (VAT) mogelijk waarbij alle betrokkenen meer tijd hebben om de ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen en de gewenste en mogelijke ondersteuning af te stemmen.

Er zijn echter grenzen aan de ondersteuning die de school kan bieden. Tijdens gesprekken wordt duidelijk of aan de gevraagde ondersteuningsbehoefte kan worden voldaan. Leerlingen met ernstige gedragsproblemen waardoor de veiligheid van andere leerlingen in het geding komt, kunnen niet worden geplaatst.

De ISK Wereldschool, Internationale Schakelklas, biedt onderwijs aan leerlingen van 11-18 jaar die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen om succesvol te zijn op het regulier voortgezet onderwijs. Aangezien ISK-onderwijs geen afsluitend onderwijs is, gaat het in de visie op onderwijs niet alleen om taalonderwijs, maar ook om een pedagogisch klimaat gekenmerkt door geborgenheid en veiligheid als krachtige leeromgeving. Om aan individuele verschillen tegemoet te komen worden waar mogelijk individuele leertrajecten geboden.

Na enige tijd wordt door de mentoren een voorlopig uitstroomprofiel vastgesteld. In dit profiel wordt getracht zo goed mogelijk te voorspellen welke onderwijsrichting na de ISK het beste bij de leerling past en hoeveel tijd de leerling op de ISK nodig heeft om de overstap naar regulier onderwijs te maken. Vervolgens worden de leerlingen geplaatst in mentorgroepen van gemiddeld 16 leerlingen.

3.7 Klachten

De Willem van Oranje Scholengroep heeft op alle locaties interne vertrouwenspersonen. Deze vertrouwenspersonen zijn voor zowel leerlingen, personeel als ouders beschikbaar.

De interne vertrouwenspersonen hebben, alvorens er een officiële klacht wordt ingediend, een begeleidende rol voor degene die voornemens is een klacht in te dienen of iets signaleert wat de veiligheid van een persoon of de organisatie in gevaar brengt. Mediation is een structureel onderdeel in de klachtenprocedure. Ook hebben de vertrouwenspersonen een signaleringsfunctie binnen de school als processen en/of personen een goede, veilige voortgang van de leef- en werkgemeenschap belemmeren.

In 2018 zijn zowel op de Juliana van Stolbergsschool, de Koningsschool, De Leilinde, Willem van Oranje College Waalwijk en ISK Wereldschool geen klachten ontvangen. Op De Bron is één klacht en op het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg zijn drie klachten gemeld. Deze klachten zijn middels gesprekken met betrokkenen opgelost.

De Willem van Oranje Scholengroep is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie. De externe vertrouwenspersonen zijn niet benaderd met een officiële klacht.

Willem van Oranje Scholengroep heeft een klokkenluidersregeling. In 2018 is er geen gebruik gemaakt van deze regeling.

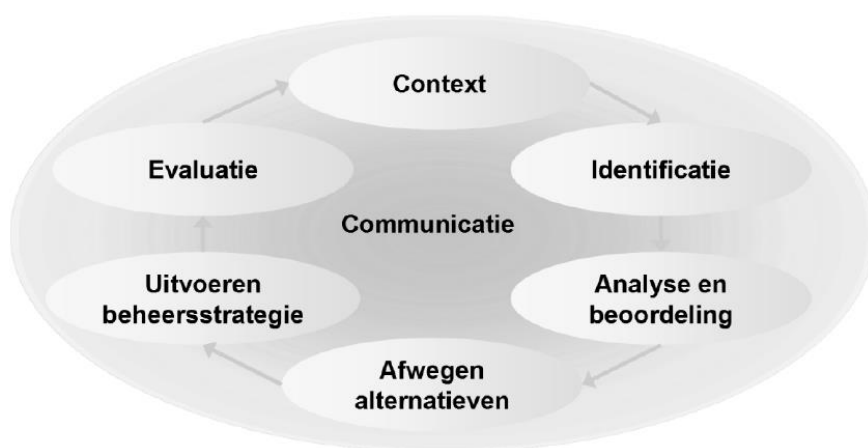
4. Risicomanagement

Deze paragraaf is opgenomen als onderdeel B Overige rapportages van de verplichte gegevensset die door het Ministerie is voorgeschreven (B1 en B2).

4.1 Strategie en risico's

'Educational Governance' is voor de scholengroep belangrijk. Een grote zelfstandigheid, de toenemende bestuurlijke schaal, meer complexe relaties met de overheid en andere externe belanghebbenden benadrukken de noodzaak voor een doorzichtige en professionele 'governance'. De Governance Code stelt dat er systemen nodig zijn voor risicobeheersing en -controle. Dat is de verantwoordelijkheid van het college van bestuur. De raad van toezicht heeft de verantwoordelijkheid erop toe te zien dat deze systemen er zijn en dat het bestuur zorgt voor het adequaat functioneren daarvan. Hierbij gaat het onder andere om het in beeld brengen van risico's voor het realiseren van gestelde doelen en het managen daarvan. Inzicht in risico's stelt de stichting in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat ook toekomstige investeringen op de lange termijn in verhouding staan tot de vermogenspositie van de stichting. Risico wordt hierbij omschreven als de kans op een gebeurtenis met een effect op het behalen van de doelstellingen. Risicomanagement kan worden gedefinieerd als het periodiek en systematisch doorlopen van de organisatie op risico's, met als doel de gevolgen ervan te verminderen en de kans erop te verkleinen.

Binnen de scholengroep vindt risicomanagement plaats als vast onderdeel van de planning & control cyclus. Daarin worden de meest onderdelen van het risicomanagementproces zoals hieronder doorlopen.

Elk jaar worden de risico's besproken met het college van bestuur, de stafmedewerkers en de locatiedirecteuren. Niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd. Ook in 2018 zijn de risico's besproken en waar nodig herijkt. De risico's zijn uitgesplitst in bouwstenen die ook in het begrotingsproces zijn gebruikt.

De risico's zijn benoemd op de volgende domeinen:

- Leerlingen
- Personeel
- Onderwijs
- Financiën
- Huisvesting
- Organisatie

De meest relevante risico's worden besproken in de begrotingsbesprekingen en waar nodig en/of mogelijk gekwantificeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of bestaande beheersingsmaatregelen nog effectief zijn. Input vanuit de jaarlijkse accountantscontrole en de adviezen uit hoofde van hun natuurlijke adviesfunctie worden ook meegenomen.

Om aan de gronddoelstelling van het borgen van de continuïteit te kunnen blijven voldoen, is zicht op en beheersing van de belangrijkste risico's nodig. Dit kan worden samengevat tot de vraag hoeveel vermogen nodig is om het financieel risicoprofiel af te dekken. De inspectie geeft een signaleringswaarde aan van minimaal 5%. Dat is een minimumwaarde die aanleiding geeft tot eventueel nader onderzoek. Het college van bestuur vindt dit aan de lage kant, gezien de ontwikkelingen en (inherente) risico's binnen het onderwijs. Er zijn geen landelijke grenzen hiervan bekend. Vanuit diverse literatuurbronnen is aangegeven dat een weerstandsvermogen tussen de 15% en 40% gangbaar is, afhankelijk van het risicoprofiel van de organisatie. In de voorjaarsnota is een onderwaarde van 15% aangegeven.

4.2 Verantwoording gevoerd risicomanagement

Vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur is het bestuur verplicht verantwoording af te leggen over de risicobeheersing van de organisatie. De wet verplicht de onderwijsinstellingen om in de jaarrekening in hun jaarverslag verantwoording af te leggen over het gevoerde risicomanagement.

5. Bedrijfsvoering

5.1 Bedrijfsvoering

Binnen Willem van Oranje Scholengroep ondersteunt het stafbureau de directies en het college van bestuur op een aantal gebieden.

In deze paragraaf geven we een kort beeld van de activiteiten van de ondersteunende afdelingen binnen het stafbureau. 2018 stond in het teken van de stafontwikkeling, waarbij de opdracht is gegeven om meer ondersteunend te worden aan het primair proces. Belangrijke uitgangspunten waren hierbij betrouwbare data, ontwikkeling en positionering adviseurs, eigenaarschap en efficiënter werken. Sinds 1 september 2018 is aan de staforganisatie een HR-adviseur toegevoegd.

Alle afdelingen van het stafbureau hebben gekeken naar een werkwijze waarin interne processen zijn geoptimaliseerd. De afdeling financiën heeft het digitale factuursysteem Pro Active ingevoerd en er is een andere indeling van werkzaamheden gekomen, waardoor er een betere zichtbare functiescheiding is gekomen. HR is bezig met de invoer van AFAS Insite (workflows mutaties en digitaal dossier medewerkers). ICT heeft een ticketsysteem ingevoerd voor een helder incident-, probleem- en oplossingsbeheer en is gecentraliseerd gaan werken. Afdeling Kwaliteit & Beleid heeft landelijke vrijkomende data gestroomlijnd met de centrale planning, zodat eigen interne rapportages vergeleken kunnen worden met benchmarking. Beleidsdocumenten hebben een meer uniform karakter gekregen en daarnaast is ook een kwaliteitszorgsysteem verder ontwikkeld. Facilitaire Zaken heeft zich gericht op gezamenlijke afspraken met locaties aangaande onderhoud, geplande onderhoudsvoorziening en aansturing van de schoonmaak (Facilitair Bedrijf BV).

In 2018 is ook een intervisiegroep gevormd waarbij de adviseurs samenkomen (adviseur kwaliteit, HR, controller, facilitair en ICT). Doel van dit overleg is kennisdeling, borging van opgedane kennis, verhoging van advisering, positionering en communicatie. In 2018 heeft ook de focus gelegen op het omgaan met persoonsgevoelige gegevens en het voorkomen van datalekken. Vanaf mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Er is een functionaris gegevensbeheer aangesteld. Ook is een werkgroep AVG geformeerd die vanuit de risicoanalyse activiteiten ontplooit om in de organisatie AVG onder de aandacht te brengen.

In 2018 heeft de raad van toezicht een nieuwe accountant aangesteld: Astrium Accountants te Zoetermeer. Er is eerst een verkennend onderzoek naar de organisatie uitgevoerd, waarna de interimcontrole in november 2018 heeft plaatsgevonden. Conclusie van Astrium in managementletter: "De AO/IB is momenteel van een goed niveau. Met een relatief beperkte bezetting van stafleden en eenhoofdig college van bestuur wordt het maximale uit het stafbureau gehaald. Dit vormt ook een kwetsbaarheid voor de stichting (bij uitval van medewerkers). Uitdaging ligt er om het kwaliteitsniveau voor de komende periode verder te continueren en op onderdelen verder te optimaliseren".

Focus in 2019 zal qua bedrijfsvoering zitten in:

1. Verder vorm en inhoud geven aan budgethouder en adviseurschap
2. Verdere inrichting Planning & Controlcyclus
3. Actualisatie informatiebeveiliging en Privacy (IBP)
4. Interne controle, met name opzetten controlplan.

5.2 Duurzaamheid

De Scholengroep wil werken vanuit een houding van verantwoordelijkheid. Dat komt bijvoorbeeld terug in de aandacht voor duurzaamheid in bedrijfsvoering en huisvesting. Steeds meer scholen in Nederland zien het belang van duurzame energie en plaatsen zonnepanelen op hun dak. Zonnepanelen op schooldaken zorgen niet alleen voor zelf opgewekte duurzame energie, maar bieden doorgaans ook veel besparingsmogelijkheden. Tevens worden we daarmee minder afhankelijk van fossiele energie. In 2018 zijn in Wijk en Aalburg de eerste 873 zonnepanelen geplaatst op het dak. Deze zonnepanelen kunnen ca. 200.000 kWh aan stroom opwekken hetgeen neerkomt op $\pm 65\%$ van de stroombehoefte van de school. Met aanvullende maatregelen wil de school het energieverbruik verder terugdringen.

Voor de zonnepanelen heeft de school subsidie gekregen via de regeling Stimulering Duurzame Energie (SDE+) van de Rijksoverheid. Ook voor het Willem van Oranje College Waalwijk en de Juliana van Stolbergschool is subsidie aangevraagd. We verwachten ook op deze scholen in 2019 zonnepanelen te plaatsen.

Maar duurzaamheid geldt ook in het onderwijs, bijvoorbeeld in de gerichtheid van het onderwijs op samenwerking in de regio om daarmee de ontwikkeling van de regio te bevorderen. Cultuur is hierbij belangrijk. Het gaat om zaken als mensen durven aanspreken op het niet nakomen van afspraken en regels; het efficiënt omgaan met mensen en middelen, ook uit oogpunt van duurzaamheid.

In het document Strategische koers en organisatieontwikkeling 2017-2021 wordt in bewijs 5 ook melding gemaakt van "Duurzaam, vitaal en wendbaar personeel". Medewerkers van Willem van Oranje Scholengroep zijn goed in hun professie, zijn gericht op de leerling en hebben een goede balans tussen rust en prestatie. Ze nemen frequent deel aan programma's die er op zijn gericht om fris en vitaal te blijven en hun talent te laten ontwikkelen. Medewerkers vragen van zichzelf om flexibel in te spelen op ontwikkelingen, zodat ze wendbaar zijn en blijven. Talenten worden gezien en benut.

6. Toekomstige ontwikkelingen

6.1 Huisvesting

Per augustus 2018 is de Koningsschool volledig gehuisvest in het gebouw aan de Burg. Van Casterenstraat in Landgoed Driessen. De school heeft door de verhuizing vanuit de kern Sprang-Capelle naar de nieuwe wijk perspectief gekregen om te groeien naar een school van ca. 250 leerlingen. In het meerjareninvestingsplan van de gemeente Waalwijk is voorzien in vervangende nieuwbouw voor de school in Landgoed Driessen. In 2019 zal naar verwachting het oude gebouw met gymzaal (uit 1962) van de Koningsschool worden overgedragen aan de gemeente.

In 2018 is tussen de gemeente Heusden en de Willem van Oranje Scholengroep een intentieovereenkomst gesloten voor vervangende nieuwbouw samen met basisschool De Dromenvanger van Stichting Scala. Uit locatieonderzoek is gebleken dat de huidige locatie de best passende plaats is voor vervangende nieuwbouw. Dit is in december 2018 door het college en de raad van de gemeente Heusden vastgesteld. Lopende het locatieonderzoek is een start gemaakt met het opstellen van een strategische kadernota. Voor SBO De Leilinde wordt daarmee rekening gehouden met toelating van leerlingen met een meer complexe onderwijszorgvraag. Het gebouw krijgt hiervoor voor 50% van het geprognosticeerde aantal leerlingen vierkante meters op basis van de norm voor een SO-school. De verwachting is dat in het voorjaar gestart zal worden met het schrijven van een projectplan, aanbesteding, het selecteren van een architect en aannemer. In het najaar 2019 zal dan gestart worden met de nieuwbouw.

Voor de opvang van nieuwkomers heeft ISK Wereldschool in 2018 bij scholen in de buurt extra lokalen gehuurd. Het huidige gebouw lijkt blijvend te klein voor de opvang van nieuwkomers. De school is gestart met een oriëntatie op andere huisvesting op termijn.

Voor alle gebouwen is in 2018 een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Deze RI&E heeft geleid tot een plan van aanpak per gebouw. De plannen van aanpak zijn in uitvoering genomen.

De toekomstige huisvestingslasten zijn begroot op basis van de realisatie 2018, de gesprekken met de directeuren en huidige inzicht. Ondanks de groei van het totaal aantal leerlingen in het PO is de verwachting dat de bestaande capaciteit binnen Willem van Oranje Scholengroep toereikend is.

De huisvestingslasten voor het VO nemen in de periode 2019-2023 licht af. Er is in de begroting uitgegaan van iets lagere lasten voor energie, schoonmaak etc. door minder leerlingen.

6.2 ICT

Twee jaar geleden is reeds gestart met devices voor leerlingen VO. Dit zal de komende jaren worden uitgebreid. Het doel is om binnen drie jaar alle leerlingen te voorzien van een device om het onderwijsleerproces zo optimaal mogelijk in te richten.

Ook de huidige vaste pc's in de lokalen VO moeten in 2019 vervangen worden. Voorkeur is uitgesproken voor laptops voor docenten. ICT zal de mogelijkheden verder uitwerken en met een voorstel komen zodat dit in schooljaar 2019/2020 ingevoerd kan gaan worden. Ook de kopieermachines/printers zullen in 2019/2020 vervangen worden.

In het basisonderwijs bestaan er contracten met externe beheerders die zijn afgesloten voor de fusie. Deze contracten zullen de komende jaren aflopen en niet verlengd worden. Het beheer zal worden overgenomen door ICT. Tevens zal ook in het basisonderwijs bij vervanging van apparatuur en applicaties zoveel mogelijk worden gestreefd naar standaardisatie.

De komende jaren zal ICT de functie van Afas Insite, een digitale werkomgeving t.b.v. personeel, versterken en uitbreiden.

Door de afdeling ICT is een producten- en dienstencatalogus opgesteld waarin regels en richtlijnen opgenomen zijn over de werkwijze van de afdeling. Deze zal komend jaar nog verder uitgewerkt worden. Onderdeel hiervan is het verder optimaliseren van de supportdesk.

De veranderende behoeften hebben impact op de infrastructuur. ICT zal de komende twee jaar inzetten op het versterken en aanpassen daarvan, met name het wifi-netwerk. Het is van belang dat de infrastructuur voldoende mogelijkheden biedt en goed aansluit op de behoefte van scholen, personeel en leerlingen. Goed beveiligde verbindingen zijn daarbij van essentiële betekenis.

Mede vanwege nieuwe wet- en regelgeving worden er komend jaar nieuwe technieken getest en in gebruik genomen om de toegang tot de in gebruik zijnde applicaties nog beter te waarborgen.

Het streven is nog meer standaardisatie in de organisatie te brengen. Om dit te realiseren zullen Office 365 en Sharepoint, als basisapplicaties, steeds meer in het primaire proces worden ingezet. Deze basisapplicaties zijn essentieel voor zowel personeel als leerlingen.

In 2018 is een functionaris AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) aangesteld. Voor alle scholen zijn toestemmingsformulieren voor het delen van gegevens en beeldmateriaal aan ouders verzonden. Ook zijn er verwerkersovereenkomsten voor alle leveranciers van bijvoorbeeld digitale leermiddelen opgesteld. Er is een dataregister aangelegd waarin vermeld wordt welke gegevens met welk doel worden uitgewisseld met welke bewaartermijnen.

Zowel het verstrekken van de toestemmingsformulieren als het opstellen van de verwerkersovereenkomsten zal jaarlijks terugkerend zijn. Jaarlijks zal ook een DPIA (Data Protection Impact Assessment) plaatsvinden

In 2018 is een protocol datalekken opgesteld dat op het personeelsportaal is gepubliceerd. Komend jaar zal dit protocol ook voor leerlingen en ouders beschikbaar worden gesteld. Ook zal worden gewerkt aan een privacyreglement voor personeelsleden in combinatie met een gedragscode ICT. Een privacyreglement voor ouders en leerlingen is reeds aanwezig. Voor de gehele scholengroep is een informatiebeveiligingsbeleid in ontwikkeling.

Tevens zullen in 2019 de geheimhoudingsverklaringen worden geïnventariseerd en zal worden gezien of deze voldoen aan de AVG-wetgeving.

De komende jaren zullen alle rechten voor zowel leerlingen, ouders als personeelsleden verder worden uitgewerkt. Dit zal ook van invloed zijn op afdelingen als HRM en leerlingadministratie.

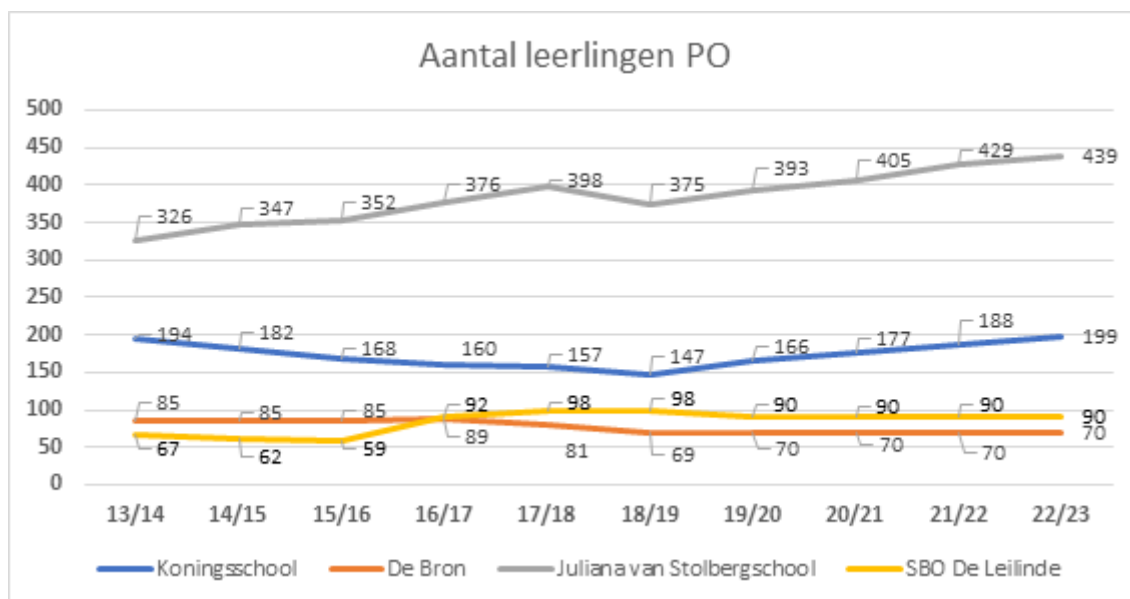
Het afgelopen jaar zijn tevens de bewaartermijnen van gegevens beoordeeld waarbij meteen een opschoning van gegevens in de kritische systemen heeft plaatsgevonden.

Het streven is om over maximaal vijf jaar geheel compliant aan de wet te zijn. Daarbij is bewustwording van met name medewerkers van groot belang, zij zullen vanuit intrinsieke motivatie moeten werken aan de wetgeving. De AVG zal moeten worden ingebed in beleid maar zeker ook in gedrag van medewerkers en leerlingen. Door het plaatsen van –werkgerelateerde– nieuwsberichten op de portal zullen de AVG en de mogelijke gevolgen en/of essentiële handelingen voortdurend onder de aandacht worden gebracht.

De verwachting is dat de rol van ICT steeds intensiever zal worden en steeds signifikanter in het primaire, onderwijsleerproces aanwezig zal zijn. ICT zal, nog meer dan nu al het geval is, een steeds vitaler instrument in de organisatie worden. ICT zal zich de komende jaren richten op verdere professionalisering en het gestructureerd werken nog verder versterken. Daarvoor is het van belang de ontwikkelingen voldoende te borgen en de afdeling ICT voldoende te bemensen.

6.3 Leerlingen

Leerlingen PO

PCBS De Bron

PCBS De Bron laat een sterk dalend leerlingaantal zien per 1 oktober 2018. Ontgroening en imago is met name in de wijk Capelle (~3%) een belangrijke oorzaak. Het imago van de school en de schoolgrootte kunnen meespelen bij de overweging van ouders om voor De Rank kiezen (een grotere school) en niet voor de kleine dorpsschool: De Bron. Het is van belang om de komende jaren weer te groeien naar ca. 80 leerlingen en dat stabiel te behouden. Hoewel de opheffingsnorm voor dit gebied bij 49 leerlingen ligt, vraagt het goed kunnen organiseren van onderwijs met een meer dan voldoende kwaliteit een omvang van tenminste 80 leerlingen.

In februari is het aantal geboortes tot en met december 2018 van de gemeente Waalwijk ontvangen. Uit deze cijfers blijkt dat de komende jaren uit de kom Capelle en de kom Nieuwevaart dit daalt van gemiddeld 23 4-jarigen naar gemiddeld 14 4-jarigen de komende 4 schooljaren. In de kom Nieuwevaart staan twee basisscholen. Ervan uitgaande dat ca. 50% van de vierjarigen voor De Bron kiest zal de instroom van 4-jarigen beperkt blijven tot ca. 7 leerlingen. Op basis hiervan houden we rekening met een omvang van ca. 60 leerlingen (in plaats van 70 en mogelijk 80). Dit kan mogelijke consequenties hebben voor het aantal groepen, de organisatie van de school en de formatieve inzet van personeel.

Juliana van Stolbergschool

Juliana van Stolbergschool behoort bij een van de vier Waalwijkse scholen waar regulering van het aantal leerlingen dient plaats te vinden. We zien per 1 oktober 2018 375 leerlingen, met een daling in de leerlingenaantallen ten opzichte van schooljaar 2017-2018, veroorzaakt door het beëindigen van voltijds hoogbegaafdheidsonderwijs Willemwijs. Deze leerlingen zijn bij Athena (Stichting Scala) ingeschreven. De maximale capaciteit van de school betreft 14 groepen met een uitloop naar 15 groepen (1 intern noodlokaal). Op basis van de norm (m2) kan de school 384 leerlingen huisvesten. In de huidige prognoses zien we een hogere verwachte groei dan de school kan huisvesten.

Op 13 maart 2019 heeft de medezeggenschapsraad van de Juliana van Stolbergschool ingestemd met het voorgenomen besluit van het bevoegd gezag om de instroom van nieuwe leerlingen zo te reguleren dat het past binnen het huidige gebouw. De school heeft een capaciteit voor 384 leerlingen verdeeld over 14 lokalen. Per lokaal/groep betekent dit gemiddeld 27,5 leerlingen. Dit betekent dat de school niet zal groeien naar 17 groepen, maar in omvang gelijk zal blijven met een bijpassende omvang voor de formatie.

Koningsschool

De Koningsschool telt per 1 oktober 2018 147 leerlingen. In de voorbije jaren is het aantal leerlingen gedaald. De verhuizing naar Landgoed Driessen biedt kansen. Het voedingsgebied is voor de school verbeterd (+ 4% 0-3 jarigen) in vergelijking tot de wijk rondom de Rembrandtlaan, waar duidelijk ontgroening zichtbaar is (-3%). Er is rekening gehouden met een jaarlijkse instroom tussen de 25 en 35 leerlingen per schooljaar. De uitstroom van groep 8 ligt de komende jaren tussen de 14 en 24 leerlingen.

In de tweede helft van de maart 2019 blijkt het aantal aanmeldingen van kleuters groter dan aanvankelijk geprognostiseerd. De mogelijkheid voor een extra instroomklas wordt overwogen. Dit kan mogelijke consequenties hebben voor de formatieve inzet van personeel.

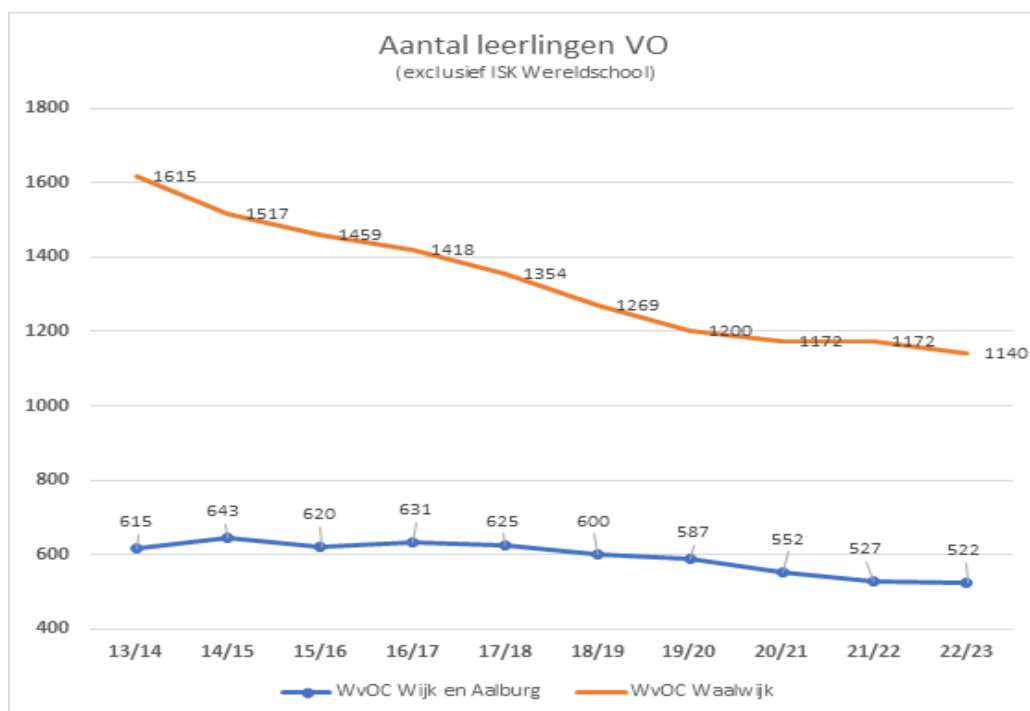
SBO De Leilinde

Vanaf 1 augustus 2016 is SBO De Regenboog samengevoegd met SBO Daltonschool De Leilinde. Door de samenvoeging is het aantal leerlingen destijds gegroeid naar 92 leerlingen. SBO De Leilinde telde per 1 oktober 2018 98 leerlingen. Binnen het samenwerkingsverband is De Leilinde een brede speciale onderwijsvoorziening. Ten tijde van opmaak van de begroting was de verwachting dat de komende jaren het leerlingaantal iets zou gaan dalen. De reden van de daling is dat in 2019 een grote eindgroep zal vertrekken en de school minder instroom verwacht.

In de begroting is een verwachting uitgesproken om uit te gaan van een stabiel leerlingenaantal van 90 leerlingen vanaf 1-10-2019. Het aantal groepen is momenteel 8. In de begroting wordt vanaf schooljaar 2019-2020 gewerkt met 7 groepen, mede ook omdat de directeur heeft aangegeven dat hij in schooljaar 2019-2020 zal starten met hoogstens 85 leerlingen. Een SBO mag niet werven. De leerlingenaantallen vragen wel aandacht gedurende 2019.

Eind maart 2019 zijn er vanuit het samenwerkingsverband meer leerlingen met een mogelijke plaatsing op de Leilinde dan aanvankelijk geprognostiseerd. Hierbij gaat het om een extra aantal leerlingen van maximaal 8. Dit zou het opstarten van een extra klas (ten opzichte van de begroting) rechtvaardigen waarmee het schooljaar met 8 klassen zal starten. Dit zal consequenties hebben voor de formatieve inzet.

Leerlingen VO

Binnen de sector VO is een dalende trend van het aantal leerlingen zichtbaar. Op 1 oktober 2018 telt locatie *Wijk en Aalburg* 600 leerlingen en locatie *Waalwijk* 1.269 leerlingen. Voor de sector VO zijn naast demografische gegevens ook de marktaandeelgegevens belangrijk. Aan de hand van de demografische gegevens van de gemeenten (Primos-prognoses 2018, gekoppeld aan nationale prognoses van het CBS) houden we voor het voortgezet onderwijs rekening met een daling van het aantal leerlingen. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de krimp van het aantal 12/13-jarigen in onze regio.

Er zal de komende jaren ingespeeld moeten worden op de krimp ten gevolge van demografische ontwikkelingen met maatregelen om bij daling van de inkomsten ook de lasten in een gelijke tred mee te laten dalen.

Bij ISK Wereldschool zijn de leerlingenaantallen lastiger te voorspellen en is rekening gehouden met een start van 64 leerlingen en daarna een tussentijdse instroom van 30 leerlingen.

6.4 Personeel

6.4.1 Personeel

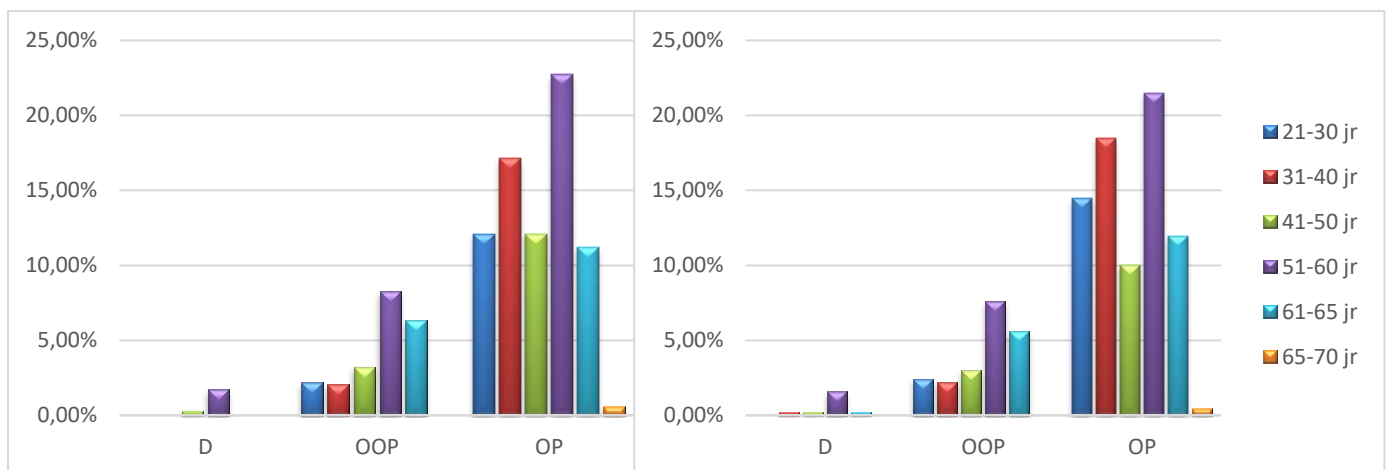
Op 31 december 2018 waren er 343 medewerkers in dienst bij de totale scholengroep. In FTE uitgedrukt:

	Verslagjaar 2017	Verslagjaar 2018
Personele bezetting in FTE		
- Management / Directie	6,8	9,2
- Onderwijzend Personeel	162,4	174,1
- Overige medewerkers	51,5	58,3
Totaal	220,7	241,7

De toename in FTE is onder andere te verklaren door de fusie van Koningsschool en de Bron per 1 januari 2018. Daarnaast ook door groei bij een aantal scholen (Juliana van Stolbergschool en ISK wereldschool).

6.4.2 Personeelsopbouw

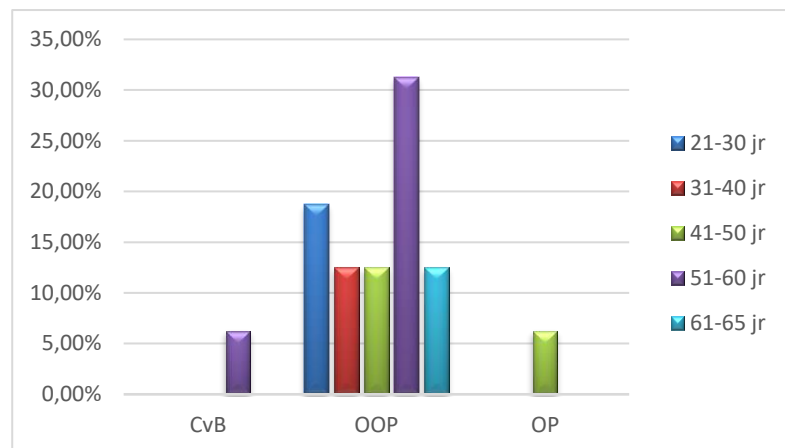
Per 31 december 2018 is de volgende personeelsopbouw per sector te zien. We zien in zowel de sector PO als VO dat het grootste percentage werknemers in de leeftijdscategorie zit van 51-60 jaar (zowel OP als OOP). Daarna volgt binnen de groep OP de groep 31-40 jarigen. We zien tevens dat in het onderwijzend team een verjonging is en er meer 21-30 jarigen in dienst zijn gekomen. De linkergrafiek betreft het personeelsbestand VO, de rechtergrafiek betreft de sector PO.

Personeel VO

Personeel PO

Kijkend naar centraal zien we een andere opbouw van leeftijdsgroepen. We zien dat ook hier de leeftijdsgroep 51-60 jaar de grootste groep is, waarna daarna de groep 21-30 jaar volgt.

Personeel Centraal

6.4.3 Ziekteverzuim

Onderstaande schema's geven een beeld over belangrijke kengetallen van ziekteverzuim. De ziekteverzuimcijfers zijn besproken in het paritair overleg, waardoor een beeld ontstaat van de nodige maatregelen. Het paritair overleg is een nieuwe overlegvorm tussen werkgever, preventiemedewerkers, directie, medezeggenschapsraad en ARBO-dienst. Dit in het kader van de vernieuwde ARBO wet die op 1 juli 2018 is ingegaan.

Het verzuimpercentage van OP en directie is binnen de sector PO gestegen ten opzichte van voorgaand jaar van 10,9% naar 13,5%. Dit is hoog te noemen. Eigenlijk is het verzuim al jaren hoog. We zien dat dit ook samenhangt met een lange verzuimduur. In 2018 zien we dat een kleine groep medewerkers langdurig ziek is. Hetzelfde geldt voor het OOP met een stijging van 9,4% naar 10,4%. De meldingsfrequentie ligt rond de 1,0. Dit is goed en is in lijn met de landelijke cijfers. Het nulverzuim percentage ligt in 2018 voor beide groepen boven de 50%. Dit is ten opzichte van 2017 goed te noemen.

Sector PO	Verzuimpercentage			Meldingsfrequentie			Gem. verzuimduur			Nulverzuim		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
OP+DIR												
Eigen cijfers	9,9%	10,9%	13,5%	1,1	0,96	1,1	20	54	50	42,2%	43,4%	50,6%
Landelijke cijfers	6,3%	6,0%	*	1,2	1,0	*	20	22	*	44,2%	49,9%	*
OOP												
Eigen cijfers	1,9%	9,4%	10,4%	0,94	1,06	0,7	8	13	6	69,2%	41,7%	57,9%
Landelijke cijfers	6,6%	6,4%	*	1,1	0,9	*	20	21	*	43,8%	56,8%	*

Het verzuimpercentage binnen de sector VO van OP en directie is licht gestegen van 3,8% naar 4,3%. Dit is onder het landelijk gemiddelde. Het OOP lag steeds iets onder het branchegemiddelde, echter is fors gestegen naar 8,7%. De meldingsfrequentie van het OP en directie is met 1,4 conform het landelijk gemiddelde te noemen. Hetzelfde geldt voor het OOP.

Het nulverzuim percentage is iets gestegen en ligt nu rond 40%. Dit was de laatste jaren lager dan de branche.

Sector VO	Verzuimpercentage			Meldingsfrequentie			Gem. verzuimduur			Nulverzuim		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
OP+DIR												
Eigen cijfers	4,7%	3,8%	4,5%	1,8	1,5	1,4	16	14	15	23,1%	31,8%	38,0%
Landelijke cijfers	5,1%	5,3%	*	1,8	1,6	*	12	13	*	33,8%	35,6%	*
OOP												
Eigen cijfers	5,1%	5,2%	7,1%	1,3	1,3	1,3	17	14	25	35,5%	35,4%	41,1%
Landelijke cijfers	5,4%	5,5%	*	1,3	1,2	*	16	17	*	43,6%	45,2%	*

6.4.4 Leiderschap

In 2018 hebben leidinggevendenden van Willem van Oranje Scholengroep enkele dagen een scholing gevolgd aangaande de nodige organisatieontwikkeling. Willem van Oranje Scholengroep is bezig met een ingrijpende verandering. De verandering zorgt voor een cultuur waarin professionals nadrukkelijker centraal staan. Meer ruimte, zeggenschap en autonomie bij de professional, waardoor zij in de gelegenheid zijn om hun vakmanschap in te zetten in HOE het werk wordt uitgevoerd.

Strategische speerpunten van de Scholengroep moeten op een begrijpelijke wijze worden vertaald naar organisatorische keuzes/prioriteiten en naar concrete afspraken. Professionals moeten in termen van randvoorwaarden in de gelegenheid worden gesteld om de juiste resultaten te bereiken (balans opdracht en randvoorwaarden). Leidinggevendenden hebben in de training gesproken met elkaar over:

- Geloofwaardig en authentiek om de bedoeling van de organisatie te kunnen overbrengen
- Overtuigingen die nodig zijn om in dit proces de juiste ontwikkeling te initiëren
- Multiplier zijn/worden
- Over een plan beschikken om met hun eigen medewerkers dit proces door te maken

6.5 Onderwijs en kwaliteit

6.5.1 Kwaliteit

Kwaliteitszorg is meer dan een optelsom van procedures, systemen en metingen. Kwaliteitszorg is de motor voor onderwijsontwikkeling en de basis voor professionele samenwerking.

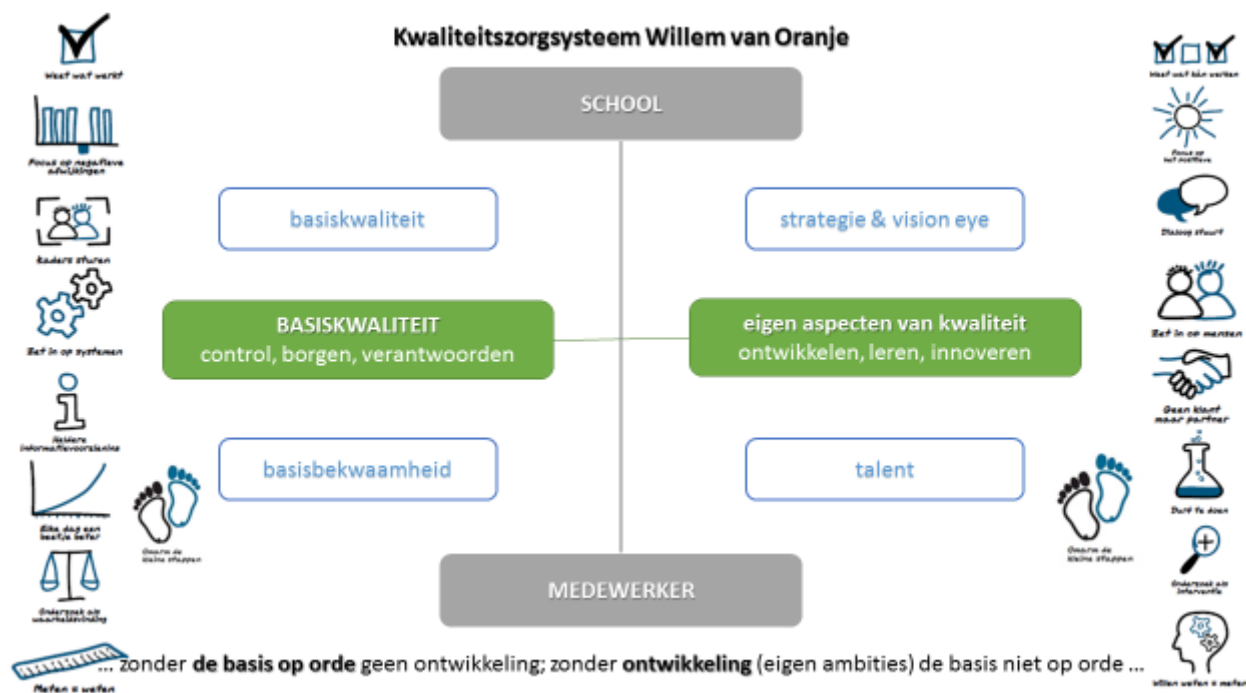
In de toekomst zullen kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur steeds meer een strategische invulling krijgen, steeds meer richting en koers aangeven.

De wettelijke basiskwaliteit moet op orde zijn waarbij in het nieuwe inspectiekader ruimte is voor invulling van de schooleigen ambities en de schooleigen aspecten van kwaliteit. Deze schooleigen ambities en aspecten worden nader uitgewerkt in het komende schoolplan en de jaarlijkse locatieresultatenplannen (LRP's).

De belangrijkste doelstellingen voor 2019 en verder zijn het verder doorvoeren van de cyclische benadering, meer de samenhang tussen diverse activiteiten benadrukken en het aantoonbaar maken dat kwaliteitszorg bijdraagt aan de organisatieontwikkeling. Kwaliteitszorg is een cruciaal onderdeel van de processen binnen de scholen. Kwaliteitsactiviteiten worden steeds meer strategisch ingezet waardoor ze bijdragen aan het realiseren van de (onderwijs)doelen van de scholen en de kwaliteitsnormen.

Door het volgen van de PDCA-cyclus wordt de kwaliteit in de organisatie geborgd en zichtbaar. De Willem van Oranje Scholengroep streeft naar een kwaliteitscultuur waarbij de samenhang tussen beleidsontwikkeling en kwaliteitsprocessen meer integraal en pro-actiever wordt.

6.5.2 De Bron

In 2019 zal in groep 7 een Entreetoets afgenomen gaan worden. Ook zullen ouders nader worden geïnformeerd m.b.t. de inzet van de Kwink-methode. De Kwink-methode is de vaste methode voor meting van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen van de school.

Begin 2019 zal onder begeleiding van mevrouw Wilma Willems van Onderwijsmens een start worden gemaakt de verdere verbetering van de onderwijskwaliteit. De eerste stappen daarin zullen worden gezet door met groep 8 te kijken naar het rekenonderwijs. Ook zal er meer structuur worden aangebracht in coöperatief leren dat samenwerking tussen leerlingen bevordert evenals de interactie van leerkracht en leerlingen. Er zal een doorgaande lijn worden ontwikkeld in het hanteren en toepassen in de groepen van deze vorm van partnerschap.

Ook zal in 2019 Cito 3.0 afgenomen gaan worden. Vergelijking met de uitkomsten daarvan met betrekking tot voorgaande resultaten zal wat moeilijker zijn omdat e.e.a. anders is opgesteld. Ouders hebben hierover reeds een brief met informatie en uitleg ontvangen, gebaseerd op de voorbeeldbrief van Cito.

In 2019 zal voor het interne cultuurbeleid een cultuurbeleidsplan worden geschreven. Hoewel dit niet gebaseerd zal zijn op de Cultuur Loper, wordt in het plan de visie van de school gekoppeld aan burgerschap en een activiteitenprogramma voor de leerlingen. Het betreft dan kunstbeleving van leerlingen door kunst in de klas, expressie (beeldende vorming, zang, dans en drama), bezoek aan cultureel-historische gebouwen, excursies, kunst in de omgeving. De verwachte implementatie van het cultuurbeleidsplan zal in 2020 zijn. Twee leerkrachten zullen hiervoor in 2019 een cursus gaan volgen.

6.5.3 Juliana van Stolbergschool

Komend jaar zal er een nieuw schoolplan geschreven worden. Daarvoor zal het team in maart zich gaan buigen over de visie op goed onderwijs. Uit deze besprekingen zullen kernwaarden voortkomen die zoveel mogelijk gekoppeld zullen worden aan het Vision Eye van de scholengroep, waarbij er ruimte is voor de schooleigen cultuur.

De visie op goed onderwijs moet richtinggevend zijn voor het handelen in de komende vier jaren en de basis vormen voor het schoolplan.

Bij het opstellen van het schoolplan zullen de leerkrachten intensief worden betrokken en een concrete bijdrage leveren; niet alleen in het kader van het stimuleren van de professionele cultuur, maar ook omdat het schoolplan door het team moet worden gedragen. Het op te stellen schoolplan zal niet alleen een wettelijk verplicht document zijn, maar een duidelijke lijn uitzetten voor de gehele school voor de komende jaren.

Het MT is in 2018 sterker gepositioneerd. De leden van het MT leveren een actieve bijdrage aan het in kaart brengen en borgen van de ontwikkelingen die in de komende schooljaren nodig zijn. De rol van het MT, en waar wenselijk aangevuld met een steviger positionering van de vier unitcoördinatoren, zal in 2019 verder versterkt worden.

In 2019 is er ruimte om een nieuwe methode voor wereldoriëntatie aan te schaffen en te implementeren. Dit biedt kansen voor een meer projectmatige manier van werken waarbij inzet van talenten en het verbeteren van de eigen ontwikkeling van leerlingen uitgangspunt zijn.

Voor de te benoemen directeur zal het een aandachtspunt zijn om de natuurleerspeeltuin weer nieuw leven in te blazen. De natuurleerspeeltuin is bedoeld om leerlingen spelenderwijs de natuur te laten ontdekken en waar gewerkt wordt aan de kernvakken natuur, techniek en duurzaamheid. De komende jaren is het de intentie om de natuurleertuin uit te breiden en meer te integreren in het onderwijs.

6.5.4 Koningsschool

De komende jaren zal door het team van de Koningsschool de koers en visie van de school verder worden uitgewerkt en meegenomen worden in het schoolplan dat in 2019 geschreven zal worden. Overige aandachtspunten zijn huisvesting en zichtbaarheid van de school.

Een ander thema dat aan de orde zal komen is het opzetten van een 'pool' in verband met vervangingsproblematiek. Deze pool zal worden opgezet voor de gehele scholengroep zodat er onderling uitwisseling mogelijk is en ter voorkoming van het naar huis sturen van leerlingen of het splitsen van klassen vanwege te weinig vervangers.

Het streven van de Koningsschool is op termijn door te groeien naar ± 250 leerlingen, ten opzichte van 150 in 2018. Dit leerlingenaantal is reëel te noemen vanwege de groei van de wijk Landgoed Driessen.

6.5.5 De Leilinde

Op SBO Daltonschool De Leilinde staat de leerling centraal en wordt de leerling gezien. De school biedt de mogelijkheid dat de leerling zich ontwikkelt conform zijn/haar uitstroomprognose. Het Vision Eye van de Willem van Oranje Scholengroep zal steeds meer vorm en praktische toepassing krijgen in de school.

Er is sprake van een toename van het aantal leerlingen met taal-spraakstoornissen. De verklaring daarvoor is dat Cluster 2- scholen alleen leerlingen met één problematiek aannemen. Leerlingen met meervoudige problematieken worden daar niet toegelaten. Op deze taal-spraakstoornissen wordt vooral in de vijf onderste groepen sterk ingezet onder leiding van een logopediste.

De verwachting is dat in 2019 de uitstroom van leerlingen hoog is, ruim 20. Er zullen dan geen acht, maar zeven groepen worden geformeerd. Wel zal de regiofunctie die SBO Daltonschool De Leilinde heeft, van blijvende aard zijn. De school staat zeer goed bekend en binnen de regio is er veel mond-op-mond reclame. Steeds meer leerlingen van buiten het samenwerkingsverband (grensverkeer) worden aangemeld. Het gaat daarbij vooral om leerlingen vanuit bijvoorbeeld Zaltbommel of Andel.

Zoals gemeld was 2018 een lastig jaar vanwege vele wisselingen in personeel. SBO Daltonschool De Leilinde is dan ook volop in ontwikkeling met nieuwe teamleden. Begeleiding daarvan vraagt veel energie van directeur, IB'ers en AB. Het protocol van nieuw en tijdelijk personeel wordt daarbij gevolgd. In de komende jaren, 2019 en verder, zullen er veel specialisten en medewerkers op leeftijd weggaan. Dit vergt veel inzet op het aantrekken van nieuwe, goede en jonge medewerkers en specialisten waarbij heel duidelijk gekeken moet worden naar de geschiktheid voor de leerlingpopulatie van SBO Daltonschool De Leilinde. Een oplossing kan zijn een 'pool' op te zetten. Niet alleen voor leerkrachten, maar ook voor specialisten die zo voor de gehele scholengroep ingezet kunnen worden.

In 2019 zal ook een nieuw schoolplan geschreven gaan worden. Daarin zal beschreven worden wat de schoolspecifieke uitwerking van de ambities van de Willem van Oranje Scholengroep zal zijn en wat de doelen voor de komende vier jaren zijn, gebaseerd op de PDCA-cyclus.

6.5.6 Willem van Oranje College Waalwijk

De ontwikkelingen die plaatsvinden bij onderwijs, vragen veel van personeel. Werkdrukbeleving zal meer gereguleerd moeten worden, de nieuwe cao zal moeten worden geïmplementeerd en de school zal tijdig moeten reageren in verband met tekorten op de arbeidsmarkt die voor steeds meer vakken worden geconstateerd. Met name de implementatie van de nieuwe cao leidt en zal leiden tot spanning op de formatie in de komende jaren.

Van medewerkers wordt meer initiatief verwacht om zich in te zetten voor eigen ontwikkeling en professionalisering, mede vanwege de (onderwijs)vernieuwingen. Daarbij is samenwerking van groot belang. Zowel professionalisering als samenwerking vragen tijd. Het Willem van Oranje College zal hier stappen in moeten zetten.

Een andere ontwikkeling is de krimp van het leerlingenaantal. Dit heeft directe gevolgen voor de bekostiging waardoor over enkele jaren financiële tekorten zullen gaan ontstaan. Vaste lasten blijven nagenoeg gelijk of zullen slechts langzaam afnemen. Daarbij heeft ook het bieden van kwaliteit en keuzes gevolgen op financieel gebied. Hoewel de bekostiging passend moet zijn, wil het Willem van Oranje College de onderwijsvernieuwingen tot stand brengen. Dit levert spanning op tussen de kwaliteitsvraag en de bekostiging. Daarnaast worden gevolgen van de invoering van passend onderwijs meer zichtbaar, doordat ook hier de bekostiging daalt en de vraag steeds complexer van aard wordt.

Binnen de locatie zullen alle zeilen worden bijgezet om vernieuwingen door te voeren en om voldoende faciliteiten te bieden waardoor het gewenste onderwijs kan worden gerealiseerd. De school wil een studieparadijs zijn.

6.5.7 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg

Het team Techniek werkt aan het opstellen van een visiedocument. Dit visiedocument zal niet alleen het ontwikkelen van een teamplan makkelijker maken, maar zal ook helpen bij de verdeling van de Techniekgelden. In deze ontwikkeling is het team Techniek een voorloper op de andere afdeling.

Onderdeel van de visievorming is ook frequenter met stakeholders om tafel te gaan. Die zijn mede 'in the lead' om te bepalen hoe het onderwijs moet worden ingericht, mede met hen stemmen we het onderwijsaanbod af. Het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg heeft goede contacten in de regio met diverse organisaties, gemeenten en het bedrijfsleven. Met het vmbo en de specialisaties is er een goede aansluiting op de regionale arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.

In 2019 zal de dialoog met de onderwijsontwikkelgroep zich toespitsen op de voorbereidingen om het onderwijs op een andere manier te organiseren. Deze andere wijze van organisatie van onderwijs zal zich meer richten op flexibiliteit, maatwerk, eigenaarschap en autonomie voor en van de leerling. De gedachte hierachter is dat de basis stevig moet zijn, maar dat er tevens voldoende ruimte moet zijn om in de lijn van 20-80 Learning verdieping of verbreding aan te bieden. Met name deze 'plus' zal in 2019 verder vormgegeven gaan worden. Leerlingen zullen geholpen worden in het maken van keuzes en de verwachting is dat zij meer verantwoording nemen over hun eigen leerproces en hierdoor gemotiveerder zullen raken.

De komende jaren zal ook de participatie van leerlingen verder toenemen. Niet alleen door zitting te nemen in de MR van de school waarin twee leerlingen voor de locatie Wijk en Aalburg zijn vertegenwoordigd, maar ook door het toekennen van een prominentere plaats van de leerlingenraad in de school. De leerlingenraad bestaat uit een brede groep leerlingen vanuit de gehele school waarmee de locatiedirectie regelmatig spreekt over allerlei zaken die onderwijs en organisatie betreffen. Leerlingen kunnen zich vrijwillig opgeven voor de leerlingenraad en er is veel animo voor.

Verder zullen vanuit de taskforce van de PMR die zich bezighoudt met werkdrukbeleving, aanbevelingen volgen voor de locatie Wijk en Aalburg. Deze aanbevelingen zullen op een zo praktisch mogelijke wijze worden ingevuld. Eén van de ideeën is al in gang gezet: de donderdagmiddag is lesvrij om bijvoorbeeld overleggen in te plannen. In 2019 en verder zal het onderwerp werkdrukbeleving een vervolg krijgen.

6.5.8 ISK Wereldschool

Een blijvend punt van aandacht is dat de verhouding mannen en vrouwen in het team belangrijk is en ook of nieuw aan te trekken personeel niet alleen bewust kiest voor dit type onderwijs maar ook of hij/zij daarvoor geschikt is.

2018 is een stabiel jaar geweest. Prognose voor 2019 is dat gestart zal worden met 5 groepen met gedurende het jaar een doorloop naar 8 groepen. Het aantal leerlingen blijft betrekkelijk stabiel met rond de 75 leerlingen bij de start en ongeveer 120 leerlingen bij het einde van een cursusjaar. Hoewel er gezinsherenigingen en enkele migranten worden verwacht, is het vermoeden dat de hausse aan nieuwkomers voorbij is.

De versteviging van de contacten met MBO's loopt goed en zal in 2019 verder uitgewerkt worden. Met het ROC Tilburg is er een overeenkomst dat leerlingen nog een half jaar ingeschreven staan bij het ISK, maar les volgen op het ROC. De 2-jarige Entree-opleiding kent namelijk een anderhalfjaarsbekostiging hetgeen een 'gat' van een half jaar voor leerlingen zou opleveren. Dat zou de doorlopende leerlijn verstoren en demotiverend werken. Daarom is er, samen met ROC, voor gekozen een brug van 6 maanden te creëren. Het afgelopen jaar hebben 15 leerlingen hiervan gebruik gemaakt, de verwachting is dat dit ook in 2019 het geval zal zijn.

Voor 2019 en verder is ook huisvesting een duidelijk punt van aandacht. Het gebouw zal, op basis van de uitkomsten van de RIE die in 2017 is gehouden, moeten worden aangepast omdat het niet geheel meer voldoet en mogelijk ook verbeterpunten op veiligheid heeft. Noodzakelijk onderhoud zal plaatsvinden voor de komende drie jaren. In deze tussenperiode zal overleg met gemeente over huisvesting worden gevoerd. De verwachting is in de periode 2020-2022 een andere locatie voor ISK Wereldschool te hebben gevonden.

7. Financiële paragraaf

7.1 Balans en toelichting

De balans is een momentopname van de bezittingen, schulden en het eigen vermogen van de organisatie. Hierna vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2018 in vergelijking tot de stand van het jaar daarvoor. Dit is gedaan voor:

- De geconsolideerde balans (Willem van Oranje Scholengroep incl. B.V.)
- De enkelvoudige balans van (Willem van Oranje Scholengroep excl. B.V.)

Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de twee peildata.

Geconsolideerd Willem van Oranje Scholengroep incl. Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V.

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	5.343.349	5.384.462	Eigen vermogen	5.967.793	5.420.753
Financiële vaste activa	375.639	247.472	Voorzieningen	2.728.263	2.638.729
Voorraden	78.168	87.746	Langlopende schulden	1.744.339	1.859.503
Vorderingen	727.733	580.561	Kortlopende schulden	3.118.913	2.929.290
Effecten	1.771	1.702			
Liquide middelen	7.032.649	6.546.333			
Totaal activa	13.559.309	12.848.275	Totaal passiva	13.559.309	12.848.275

Willem van Oranje Scholengroep excl. Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V.

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	5.306.724	5.344.237	Eigen vermogen	5.967.790	5.420.750
Financiële vaste activa	375.640	247.473	Voorzieningen	2.728.263	2.638.729
Voorraden	78.168	87.746	Langlopende schulden	1.744.339	1.859.503
Vorderingen	727.135	580.561	Kortlopende schulden	3.076.375	2.874.604
Effecten	1.771	1.702			
Liquide middelen	7.027.330	6.531.868			
Totaal activa	13.516.768	12.793.586	Totaal passiva	13.516.768	12.793.586

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn per saldo afgenomen. In 2018 is er voor circa 438.000 geïnvesteerd, met name in de categorie *inventaris en apparatuur*. De afschrijvingslast is hoger dan het investeringsbedrag waardoor de boekwaarde is afgenomen. Met ingang van 1 januari 2018 heeft er een schattingswijziging plaatsgevonden op de afschrijving van de twee panden die economisch eigendom zijn van de scholengroep. Binnen de scholengroep werd t/m 2017 op deze panden tot nihil afschreven.

Het college van bestuur heeft het besluit genomen om per 1-1-2018 niet meer volledig tot nihil af te schrijven op de panden in eigendom. Het pand aan de Perzikstraat in Wijk en Aalburg heeft een boekwaarde die ligt op 15% van de WOZ waarde. Voor het pand aan de Burgemeester van Casterenstraat in Waalwijk wordt afgeschreven tot 42% van de WOZ-waarde. Dat heeft geleid tot een verlaging van de totale afschrijvingslasten per 2018 en aanpassing van de hoogte van het afschrijvingsbedrag vanaf 2019.

Financiële vaste activa

Er is in 2017 een geldleningsovereenkomst met Altena Breedband Combinatie BV afgesloten en vastgelegd bij de notaris. In 2018 is er een nieuw financieel actief toegevoegd. Het gaat daarbij om de vordering op het UWV m.b.t. reeds uitgekeerde transitievergoedingen. In 2018 is wetgeving opgesteld waarin staat dat werkgevers de transitievergoeding bij ontslag van een langdurig zieke werknemer, onder voorwaarden, kunnen terugvorderen bij het UWV. Dit is mogelijk voor vergoedingen die met terugwerkende kracht zijn betaald vanaf 1 juli 2015. Eind februari 2019 is de Regeling compensatie transitievergoeding bij een einde van de arbeidsovereenkomst na langdurige arbeidsongeschiktheid gepubliceerd, waarmee vaststaat dat de wet in werking treedt met ingang van 1 april 2020. Op zijn vroegst zal de vordering liquide worden gemaakt in 2020. De per 31-12-2018 opgenomen vordering bedraagt € 129.000.

Vorraden

Dit betreft de voorraad examenbeeldjes op peildatum.

Vorderingen

Deze bestaan uit onder andere debiteuren, de vordering op het Ministerie i.v.m. het betaalritme en vooruitbetaalde facturen. In de periode augustus-december wordt minder dan 5/12 van de jaarsubsidie ontvangen, waardoor er op 31 december sprake is van een vordering. Deze vordering loopt in de periode januari-juli terug naar € 0. Vanaf augustus loopt de vordering weer op.

Liquide middelen

De kortlopende vorderingen en kortlopende schulden betreffen een momentopname per 31-12 en worden onder andere beïnvloed door het moment van betalen en het moment van ontvangen van liquide middelen. Zo draagt de toename van schulden bij aan de toename van de liquide middelen. Immers het heeft nog niet geleid tot een betaling. In het kasstroomoverzicht staat nader weergegeven welke posten effect hebben gehad op de toegenomen liquiditeit.

Eigen vermogen

Door het exploitatieresultaat van 2018 is het eigen vermogen per 31 december 2018 toegenomen met € 547.040. Zie hiervoor het onderdeel *resultaatbestemming* in de jaarrekening.

Voorzieningen

Binnen de stichting zijn er per 31-12-2018 zowel personele als materiële voorzieningen. De stand van de voorzieningen wordt op peilmoment 31-12 opgemaakt. Er is sprake van een voorziening voor groot onderhoud en een viertal personele voorzieningen.

De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is bepaald aan de hand van de laatst bekende meerjaren onderhoudsplannen. Onttrekkingen zijn afgeleid van dit plan en vinden plaats in overleg met de coördinator facilitaire zaken.

De voorziening voor spaarverlof betreft een reservering van klokuren maal het bedrag behorende bij de schaal en trede van de betreffende persoon. Het saldo betreft het niet opgenomen saldo op balansdatum.

De jubileumvoorziening wordt gevormd voor 25-jarige en 40-jarige jubilea, waarbij rekening wordt gehouden met blijfkans en een disconteringsvoet.

De personele voorziening duurzame inzetbaarheid (sector PO) en het individuele keuzebudget (sector VO) is gevormd per 31-12-2016 en is in de jaarrekening geactualiseerd per 31-12-2018. De werknemer krijgt jaarlijks de beschikking over een basisbudget: in het PO zijn dit 40 klokuren per jaar, in het VO zijn dit 50 klokuren per jaar. Het is aan de werknemer om hierop keuzes te maken die passen binnen de levensfase en die de duurzame inzetbaarheid vergroten. Het budget mag ook gespaard worden voor latere inzet. De regelingen van het persoonlijk basisbudget gelden vanaf 2014. Omdat meer werknemers voor een langere periode gaan sparen worden de spaaruren, die per 31-12-2018 een waarde vertegenwoordigen van € 316.730 in een voorziening ondergebracht. Bij opname van het spaarsaldo worden de middelen onttrokken aan de voorziening. Tot en met 31 december 2018 zijn er 7.769 klokuren gespaard (met name sector VO).

Langlopende schulden

Het betreft een tweetal hypotheeken. Hierop wordt jaarlijks afgelost.

Kortlopende schulden

Dit betreft het crediteurensaldo, afdrachten belasting (loonheffing/BTW) en pensioenen, reservering vakantiegeld/bindingstoelage, afwikkeling van vooruit ontvangen middelen/nog te betalen posten en transitoria. Het betreft een momentopname, een 'foto' per 31-12.

7.2 Staat van Baten en Lasten en toelichting

Voor kalenderjaar 2018 presenteert Willem van Oranje Scholengroep een positief exploitatiesaldo van € 547.040,-. Het geconsolideerde netto resultaat bestaat uit:

- resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	€ 631.379,-
- inzet middelen herfstakkoord	€ -/- 84.339,-
	€ 547.040,-

Dit gerealiseerde resultaat ligt € 492.367,- boven het begrote resultaat voor 2018 van € 54.673,-.

	begroting 2018	realisatie 2018	verschil begroot - realisatie
Sector PO	-1.200	-157.252	-156.052
Sector VO	83.526	692.102	608.576
Centrale diensten	-27.653	12.190	39.843
Totaal Stichting	54.673	547.040	492.367
WvO Facilitairbedrijf B.V.	-	-	-
Totaal geconsolideerd (Scholengroep)	54.673	547.040	492.367

(-/- is negatief)

In onderstaand overzicht wordt de realisatie 2018 geconsolideerd gepresenteerd van de Scholengroep (dus inclusief de WvO Facilitairbedrijf B.V.) in relatie tot de realisatie 2017. In de continuïteitsparagraaf worden de exploitatie voor de komende jaren gepresenteerd.

Geconsolideerd	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil Realisatie <-> Begroting	Realisatie 2017	Vershil 2017<->2018
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	22.434.536	21.141.799	1.292.737	21.876.860	557.676
Overige overheidsbijdragen	332.786	310.600	22.186	346.004	-13.218
Overige baten	1.001.243	924.850	76.393	1.050.214	-48.970
Totaal baten	23.768.565	22.377.249	1.391.316	23.273.077	495.488
Lasten					
Personele lasten (*)	18.416.746	17.770.852	645.894	18.201.490	215.256
Afschrijvingen	462.266	553.924	-91.658	514.328	-52.062
Huisvestingslasten	1.166.028	1.096.400	69.628	1.178.057	-12.030
Overige instellingslasten	3.115.365	2.831.150	284.215	3.039.379	75.986
Totaal lasten	23.160.404	22.252.326	908.078	22.933.254	227.150
Saldo baten en lasten	608.161	124.923	483.238	339.823	268.338
Financiële baten en lasten	-61.121	-70.250	9.129	-22.891	-38.229
Nettoresultaat	547.040	54.673	492.367	316.932	230.109
(*) inclusief de personele lasten van het facilitairbedrijf.					

Hierna zijn in het kort de exploitatieoverzichten weergegeven voor:

- Sector PO
- Sector VO
- Centrale diensten

Daarbij worden de meest significante afwijkingen nader toegelicht.

Sector PO

De sector PO bestaat uit vier scholen:

- De Bron
- Juliana van Stolbergschool
- Koningsschool
- SBO De Leilinde

Sector PO	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil R <-> B	Realisatie 2017	Vershil 2017<->2018
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	4.846.867	4.544.899	301.968	4.525.753	321.115
Overige overheidsbijdragen	53.019	25.000	28.019	33.498	19.521
Overige baten	204.246	182.650	21.596	239.160	-34.914
Totaal baten	5.104.133	4.752.549	351.584	4.798.411	305.722
Lasten					
Personele lasten	4.250.324	3.998.952	251.372	3.902.529	347.795
Afschrijvingen	81.293	77.300	3.993	75.662	5.631
Huisvestingslasten	267.471	235.500	31.971	255.567	11.904
Overige instellingslasten	662.413	442.747	219.666	560.767	101.646
Totaal lasten	5.261.502	4.754.499	507.003	4.794.525	466.976
Saldo baten en lasten	-157.369	-1.950	-155.419	3.886	-161.255
Financiële baten en lasten	117	750	-	573	-456
Nettoresultaat	-157.252	-1.200	-155.419	4.459	-160.799

In de sector PO zien een negatieve realisatie 2018 ten opzichte van de begroting 2018. De realisatie van de baten valt ruim € 351.000,- hoger uit dan begroot. De lasten vallen ruim € 507.000,- hoger uit dan begroot. De vergelijkende cijfers 2017 zijn ernaast weergegeven.

Baten sector PO

Het verschil in de hoger dan begrote baten wordt met name veroorzaakt door de gestegen *rijksbekostiging*. Die is per saldo € 301.000 hoger dan begroot. Dit is ruim 6% hoger dan begroot. Hieronder de belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de hogere baten. De ontwikkelingen zijn bekend geworden nadat de begroting 2018 was goedgekeurd en vastgesteld.

- In augustus 2018 is de personele bekostiging voor schooljaar 2017-2018 bekend geworden. Deze vindt altijd plaats na afloop van het schooljaar. De gemiddelde personeelslast (gpl) voor het onderwijzend personeel is verhoogd met 2,6%. De totale verhoging viel in 2018, aangezien kalenderjaar 2017 reeds was vastgesteld.
- In september 2018 is de personele bekostiging voor schooljaar 2018-2019 gepubliceerd. De gpl van het onderwijzend personeel is circa 3% hoger dan de bedragen die voor de begroting van 2018 bekend waren. Deze verhoging is voor 5/12^e deel meegenomen in de jaarrekening 2018. Het gaat dan om de periode augustus 2018 t/m december 2018. Beide verhogingen zijn structurele verhogingen die ook effect heeft op de komende jaren. Het effect hiervan is circa € 220.000.

- In het voorjaar van 2018 is voor de basisscholen een werkdrukakkoord gesloten. Er zijn middelen beschikbaar gesteld voor de bekostiging van werkdruk verlagende maatregelen. Dit bedrag is opgenomen in het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid. Het gaat om een bedrag van € 155,55 per leerling. In totaal gaat het voor kalenderjaar 2018 om een bedrag van circa € 50.000,- (periode augustus 2018 t/m december 2018).
- Daarnaast zijn de baten van het samenwerkingsverband hoger gerealiseerd dan begroot. Het effect is € 32.000.

De *overige overheidsbijdragen* bevat met name de vergoeding voor de gymzaal bij Juliana van Stolbergschool. De hogere realisatie binnen deze categorie komt met name door de ontvangen 1^e inrichtingsgelden die bij de Juliana van Stolbergschool. Deze baten zijn eenmalig en zijn ter dekking van de afschrijvingslasten van aanschaf meubilair en leermethoden. Die baten waren niet begroot. Daarnaast zijn er diverse kleinere bijdragen geweest vanuit de gemeente die niet waren begroot.

De categorie *overige baten* zijn bestaan uit onder andere baten voor uitleen personeel, ouderbijdragen en overblijfgelden. De realisatie is hoger door onder andere hoger gerealiseerde overblijfgelden.

Lasten sector PO

De lasten lichten we toe op de vier hoofdrubrieken: personele lasten, afschrijvingen, huisvesting en overige instellingslasten. Hieronder staan van de rubrieken de grootste afwijkingen vermeld.

- *Personele lasten*

De rubriek *Personele lasten* bestaat uit salarislasteren en overige personele lasten. De totale rubriek realiseert over 2018 ruim € 251.000 hoger dan begroot. Dit komt met name door de hogere *salarislasteren*. Deze vallen € 175.000 hoger (+ 4%) uit dan begroot. In 2018 zijn de salarisschalen van leerkrachten met terugwerkende kracht aangepast. De schalen LA (9), LB (10) en LC (11) zijn schalen L10, L11 en L12 geworden. Daarnaast heeft er een generieke salarisverhoging plaatsgevonden van 2,5% per 1-9-2018. Deze lastenverhoging is structureel van aard.

De overige personele lasten zijn ruim € 75.000 hoger gerealiseerd. Dat komt met name door hogere lasten voor bij- en nascholing. Bij de Koningsschool en de Juliana van Stolbergschool heeft er een visiedag plaatsgevonden. Bij de Juliana van Stolbergschool is er scholing geweest met betrekking tot talentontwikkeling. Daarnaast vallen de wervingslasten hoger uit dan begroot. Deze lasten worden jaarlijks begroot op basis van plannen.

- *Afschrijvingen*

Bij de afschrijvingen begroten we jaarlijks een nagenoeg gelijkblijvend bedrag. Bijstellingen vinden plaats als het aantal leerlingen behoorlijk wijzigt of als er op basis van beleid en plannen vernieuwingsinvesteringen worden geaccordeerd. De jaarlijkse afschrijvingsruimte voorziet hiermee in de werkelijk te verwachten afschrijvingen en de ruimte die beschikbaar is voor investeringen (zowel vervanging als vernieuwing). In 2018 is er iets minder geïnvesteerd dan was begroot. De overgebleven investeringsruimte gaat (indien nodig en onderbouwd begroot) mee naar kalenderjaar 2019.

- *Huisvesting*

De huisvestingslasten liggen in 2018 ruim € 31.000 hoger dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat bij de Burgemeester van Casterenstraat een verbouwing is geweest waarbij van 3 lokalen naar 2 lokalen is gegaan (aanpassing tot kleuterlokalen). Daarnaast zijn er bij de Koningsschool verhuiskosten gemaakt in het 2e kwartaal van 2018. Beiden waren niet begroot en zijn eenmalig van aard. Ook de onderhoudslasteren aan tuin en terrein waren te laag begroot voor de twee nieuwe scholen: De Bron en Koningsschool.

- *Overige instellingslasten*

De overige lasten overschrijden de begroting met ongeveer € 219.000. De overschrijding is reeds gemeld en grotendeels verklaard in de tussentijdse rapportages. Alle PO-scholen overschrijden de begroting: Juliana van Stolbergschool (+ € 77.000), Koningschool (+ € 59.000), SBO Leilinde (+ € 49.000) en De Bron (+ € 34.000).

Deze rubriek bevat een veelvoud aan grootboekrekeningen en kent diverse overschrijdingen.

Onder andere de ingehuurde inzet op de zorg, Expertisecentrum en schoolmaatschappelijk werk in het kader van passend onderwijs is hoger dan begroot. Daar staan (hogere) baten vanuit het samenwerkingsverband tegenover. Koningsschool overschrijdt de begroting doordat er accountantskosten t.b.v. opmaak jaarrekening 2017 en incidentele lasten gemaakt zijn in het kader van een afwikkeling loonheffing uit voorgaande jaren. Over het algemeen is te zien dat de ICT-licenties hoger uitvallen dan begroot door hogere prijsstijgingen dan verwacht. Bij de Bron zijn er extra lasten gemaakt m.b.t. werkpleklicenties van Heutink, waarmee in de begroting onvoldoende rekening was gehouden. Deze gestegen lasten zijn structureel.

Sector VO

De sector VO bestaat uit drie scholen/locaties:

- Willem van Oranje College – locatie Waalwijk (met de vestigingen De Gaard en Burgemeester Van Casterenstraat)
- Willem van Oranje College – locatie Wijk en Aalburg
- ISK Wereldschool

Overigens betreft het 1 brinnummer (01GH) voor het Ministerie.

Sector VO	Realisatie 2018	Begroting 2018	Verschil R <-> B	Realisatie 2017	Verschil 2017<->2018
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	17.578.068	16.596.900	981.168	17.347.107	230.961
Overige overheidsbijdragen	279.766	285.600	-5.834	312.505	-32.739
Overige baten	756.286	741.200	15.086	809.994	-53.708
Totaal baten	18.614.121	17.623.700	990.421	18.469.606	144.515
Lasten					
Personele lasten	13.908.216	13.495.900	412.316	14.078.999	-170.783
Afschrijvingen	358.919	451.624	-92.705	428.279	-69.360
Huisvestingslasten	1.120.707	1.103.900	16.807	1.132.284	-11.577
Overige instellingslasten	2.461.194	2.415.750	45.444	2.391.893	69.301
Totaal lasten	17.849.035	17.467.174	381.861	18.031.455	-182.420
Saldo baten en lasten	765.086	156.526	608.560	438.151	326.935
Financiële baten en lasten	-72.984	-73.000	16	-77.419	4.435
Nettoresultaat	692.102	83.526	608.576	360.732	331.370

In de sector VO is er een positieve realisatie 2018 ten opzichte van de begroting 2018. De realisatie van de baten valt ruim € 990.000,- hoger uit dan begroot. De lasten vallen ruim € 381.000,- hoger uit dan begroot. De vergelijkende cijfers 2017 zijn ernaast weergegeven.

Baten sector VO

Het verschil in de hoger dan begrote baten wordt met name veroorzaakt door de gestegen *rijksbekostiging*. Die is per saldo € 981.000 hoger dan begroot. Hieronder de belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de hogere baten. De ontwikkelingen zijn bekend geworden nádat de begroting 2018 was goedgekeurd en vastgesteld.

- Eind augustus 2018 is de personele bekostiging VO tezamen met materiële bekostiging VO geïndexeerd. De ophoging van de gpl is gemiddeld 2,6% en de ophoging van de materiële bekostiging is gemiddeld 1,6%. Daarnaast is de verrekening uitkeringskosten lager uitgevallen dan begroot. Deze wordt altijd in mindering gebracht op de rijksbaten. Het totale positieve effect van de ontwikkelingen op basis gewijzigde bekostiging voor sector VO is ongeveer € 575.000.
- In 2018 is bekend geworden dat er Techniekgelden beschikbaar zijn gesteld. Deze waren niet begroot. Het in 2018 geboekte bedrag is € 65.000.
- De baten m.b.t. de maatwerkbekostiging zijn hoger dan begroot (betreft ISK Wereldschool). Maatwerkbekostiging regelt de fluctuatie van leerlingen. Deze is vooraf lastig in te schatten. Dit wordt tijdens het begrotingsproces gedaan met de met de betreffende locatiedirecteur. Op 4 peilmomenten wordt de status van een leerling doorgegeven. In 2018 vallen de baten circa € 135.000 hoger uit dan begroot.
- Voor de sector VO zijn ook meer middelen vrijgekomen vanuit het samenwerkingsverband voor basis- en extra ondersteuning. In totaal vallen de baten vanuit het samenwerkingsverband voor de sector VO € 138.000 hoger uit. Hieronder valt een eenmalige uitkering van € 124.000.

De rubriek *Overige overheidsbijdragen* bestaat met name uit de doordecentralisatievergoeding van gemeente Waalwijk. Dit op basis van de in mei 2005 gesloten doordecentralisatie overeenkomst.

De *Overige baten* overschrijden de begroting doordat er gedurende 2018 relatief veel ontvangsten zijn geweest m.b.t. ouderbijdragen en reizen & excursies. Hier hangen ook lasten mee samen. Ook de kantineopbrengsten zijn hoger gerealiseerd dan begroot. Per saldo is de overschrijding in deze categorie gering (€ 15.000).

Lasten sector VO

Evenals bij sector PO lichten we de lasten toe op de vier hoofdrubrieken: personele lasten, afschrijvingen, huisvesting en overige materiële lasten. Hieronder de belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan afwijkingen.

• Personele lasten

De rubriek *Personele lasten* bestaat uit salarislasten en overige personele lasten. De totale rubriek realiseert over 2018 ruim € 412.000 hoger dan begroot. Dit is een afwijking van ruim 3%.

De hieronder vallende salarislasten overschrijden de begroting met € 503.000 (+ 3,8%). Dit komt met name door de CAO-ontwikkeling. De nieuwe CAO VO is per 1 juni 2018 ingegaan. Daar is een structurele salarisverhoging van 2,35% afgesproken per 1-6-2018. Deze heeft daarmee voor zeven maanden een verhogend effect op de jaarcijfers 2018. Het effect hiervan is circa € 200.000,-

Bij locatie Waalwijk zijn zowel de loonkosten 'eigen' personeel als inhuur derden (uitzendbureaus) hoger dan begroot. Er wordt meer gewerkt met uitzendkrachten vanwege het voorkomen van vaste verplichtingen en inhuur tekortvakken. Het effect is circa € 55.000. Bij ISK Wereldschool zijn, naast gestegen lasten 'eigen' personeel door de nieuwe CAO VO, met name de lasten van gespecialiseerde inhuur derden toegenomen door de groei van het aantal leerlingen. Dekking wordt gevonden vanuit de maatwerkbekostiging. Het gaat om circa € 155.000.

Ondanks de CAO-stijging zijn de loonkosten 'eigen' personeel bij locatie Wijk en Aalburg nauwelijks gestegen. De in de begroting opgenomen beleidsbeslissing om extra OP-formatie op te nemen vanwege de samenstelling heterogene groepen en het borgen van veiligheid in de praktijkafdelingen (extra onderwijsassistent(en) in het kader van 4 ogenprincipe) is nog niet geheel doorgevoerd, waardoor personele lasten lager zijn dan begroot. Wel is er inzet gepleegd op Techniekgelden. Daarnaast is het personeel bij locatie Wijk en Aalburg relatief jong.

De onderschrijding op de *overige personele lasten* wordt veroorzaakt doordat met name scholing op alle locaties lager zijn gerealiseerd dan begroot. In totaal is er voor ruim € 91.000 op de VO-locaties besteed aan scholing en deskundigheidsbevordering.

- *Afschrijvingen*

Bij de afschrijvingen wordt jaarlijks een nagenoeg gelijkblijvend bedrag begroot. Bijstellingen vinden plaats als het aantal leerlingen (drastisch) wijzigt of als er op basis van beleid en plannen vernieuwings- investeringen worden geaccordeerd. De jaarlijkse afschrijvingsruimte voorziet hiermee in de werkelijk te verwachten afschrijvingen en de ruimte die beschikbaar is voor investeringen (zowel vervanging als vernieuwing). Een deel van de beschikbare investeringsruimte is in 2018 niet ingezet. De overgebleven investeringsruimte gaat (indien nodig en onderbouwd begroot) mee naar kalenderjaar 2019.

Daarnaast heeft er met ingang van 1 januari 2018 een schattingswijziging plaatsgevonden op de afschrijving van de twee panden die economisch eigendom zijn van de scholengroep. Binnen de scholengroep werd t/m 2017 uitgegaan van de grond om op deze panden tot nihil af te schrijven. Vanaf 1-1-2018 wordt op het pand aan de Perzikstraat in Wijk en Aalburg niet meer afgeschreven. Dit pand heeft een boekwaarde die ligt op 15% van de WOZ waarde. Dat scheelt in totaal voor 2018 € 51.000 aan afschrijvingslasten, die wel waren begroot.

- *Huisvesting*

De huisvestingslasten realiseren circa € 17.000 hoger dan begroot. Dit is een afwijking van 1,5%. Locaties Wijk & Aalburg en ISK wereldschool overschrijden de begroting. Locatie Waalwijk onderschrijdt de begroting. Binnen deze rubriek zijn een aantal over- en onderschrijders. De lasten van schoonmaak vanuit Facilitairbedrijf zijn lager gerealiseerd dan begroot, Dit heeft op alle VO-locaties een positief effect, met name locatie Waalwijk. De overige huisvestingslasten zijn hoger, doordat met name bij locatie Wijk en Aalburg hiervoor lasten zijn gemaakt. In april 2018 zijn ruim 870 zonnepanelen geplaatst. Hiervoor zijn lasten i.v.m. het plaatsen van permanente valbeveiliging gemaakt. De zonnepanelen gaan voor een groot deel voorzien in elektriciteit. Zo kan de school bijdragen aan duurzaamheid en exploitatielasten op langere termijn verlagen. De lasten voor beveiliging zijn hoger dan begroot, doordat bij ISK extra beveiliging is ingezet i.v.m. de tijdelijke locatie die is gebruikt door de toename van het aantal leerlingen.

- *Overige materiële lasten*

De realisatie van overige materiële lasten ligt voor de VO-scholen € 45.000,- boven het begrote bedrag van ruim € 2.416.000,-. Dit is een afwijking van 1,9%. De overschrijding heeft deels te maken met de groei van ISK en de daarmee gepaard gaande lasten. Daarnaast is er sprake van gedetacheerde leerlingen, waarvoor lasten zijn gemaakt. Dekking hiervoor wordt gevonden in de *Rijksbekostiging*.

Centrale Diensten

Centrale diensten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Verschil R <-> B	Realisatie 2017	Verschil 2017<->2018
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	9.600	-	9.600	4.000	5.600
Overige baten	40.711	1.000	39.711	1.060	39.651
Allocatie/doorbelasting loonkosten	1.021.925	997.000	24.925	1.017.373	4.552
Allocatie/doorbelasting ov.pers.kst.	47.150	46.000	1.150	36.500	10.650
Allocatie/doorbelasting overigen	389.605	383.847	5.758	271.900	117.705
Totaal "baten"	1.508.991	1.427.847	81.144	1.330.833	178.158
Lasten					
Personele lasten	1.084.111	1.043.000	41.111	1.032.121	51.990
Afschrijvingen	22.054	25.000	-2.946	10.387	11.667
Huisvestingslasten	21.019	33.000	-11.981	31.919	-10.899
Overige instellingslasten	381.363	356.500	24.863	358.620	22.743
Totaal lasten	1.508.547	1.457.500	51.047	1.433.047	75.501
Saldo baten en lasten	444	-29.653	30.097	-102.214	102.658
Financiële baten en lasten	11.746	2.000	9.746	53.955	-42.208
Nettoresultaat	12.190	-27.653	39.843	-48.259	60.449

Voor Centraal was een negatief resultaat begroot van ruim € 27.000. We realiseren een positief resultaat van € 12.000. Hiermee wijken we ruim € 39.000 in positieve zin af.

Baten centrale organisatie

Centraal ontvangt vanuit OCW en gemeente geen rechtstreekse bijdragen. Centraal krijgt de dekking vanuit de verschillende scholen uit sector PO en sector VO, de zogenaamde allocatie. Centraal krijgt wel overige baten m.b.t. Muziekschool. Scholen dragen aan centraal bij voor de bekostiging van loonkosten van het CvB, loonkosten van het stafbureau en stichting brede lasten.

Over 2018 bedroeg de allocatie een totaalbedrag van € 1.458.000. Dit is 6% van de totale baten van de scholen (exclusief afdracht). Over 2017 bedroeg de allocatie € 1.325.773 (ook 6% van de totale baten van de scholen).

Onder de *rijksbijdragen* is een vergoeding opgenomen voor de DBG-er, de Deskundige Bevoegd Gezag. Deze wordt door het samenwerkingsverband deels vergoed. De DBG-er werkt op bestuursniveau en voert namens het schoolbestuur de dialoog met de school en de ouders in het kader van passend onderwijs.

In 2018 had de centrale organisatie ook *overige baten*. Hieronder is een niet begrote bate opgenomen van een medewerker die werkzaamheden verricht voor het samenwerkingsverband. Het betreft de directeur van het samenwerkingsverband die bij de scholengroep tijdelijk in dienst is. Haar salarislaster (opgenomen onder de salarislaster eigen personeel) worden één op één vergoed. Het gaat om een bedrag van € 39.000.

Lasten centrale organisatie

De grootste afwijkingen zitten in de categorieën *personele lasten* en *overige lasten*.

De *personele lasten* zijn hoger door de eerder genoemde directeur van het samenwerkingsverband die bij de scholengroep tijdelijk in dienst is. Dekking wordt gevonden in categorie *overige baten*.

Onder de *overige lasten* zijn drie oorzaken zichtbaar met betrekking tot de overschrijding.

Ten eerste is in 2018 het nieuwe logo en de naam van de scholengroep ontwikkeld en gepresenteerd. In deze lasten zijn de lasten van de externe inzet voor PR en communicatie meegenomen. Die inzet was begroot onder de salarislasten eigen personeel. In de realisatie van deze representatielasten is een aantal eenmalige, niet begrote, lasten gerealiseerd in de verslagperiode, waarmee het logo betekenis gaat krijgen op de scholen en personeel (olijfbomen, olijfolie, magazines, meet & greet). Dit vanuit het perspectief doelbinding en commitment aan koers en kernbelofte van de scholengroep. De begrote uitgaven vallen hierdoor per saldo hoger uit.

Tweede oorzaak van de overschrijding zijn hoger uitvallende lasten van ICT/licenties, doordat centrale telefonie is ingeregeld, waarmee de scholen een betere telefonische bereikbaarheid hebben gekregen. Deze wens van de locaties om extra gebruik te maken van mobiele telefonie voor snellere opname van telefoons was niet gebudgetteerd.

Derde oorzaak zijn de hoger uitvallende licenties door de invoering van een digitaal factuurverwerkingssysteem. Deze waren niet begroot en gepland in 2019. Om financiële processen beter te laten lopen en mandaatregeling/ functiescheiding beter in te regelen, is deze ontwikkeling naar voren gehaald.

7.3 Kengetallen

Een deugdelijke financiële planning en control is van belang om op een juiste wijze financiële verantwoording te kunnen afleggen. Begrotingen worden ingezet als sturingsinstrument voor de beheersing van activiteiten. Reserves en voorzieningen worden bewust gevormd en onderbouwd met meerjarenplannen. Afwijkingen worden geanalyseerd en er wordt bepaald of er aanvullende actie noodzakelijk is om op koers te blijven.

De in dit document gepresenteerde kengetallen betreffen evenals voorgaande jaren alleen de enkelvoudige stichting, dus exclusief Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V. Ter indicatie van de financiële weerbaarheid en de continuïteit op de korte en langere termijn worden de jaarcijfers in diverse kengetallen uitgedrukt.

Indien sprake is van een (incidentele) besteding vanuit de (bestemmings)reserve, dan kan dit door bewust een negatieve begroting te presenteren. Daarmee wordt (incidenteel) afgeweken van de grenzen. Willem van Oranje Scholengroep heeft een eigen set aan kengetallen (2e kolom van onderstaande tabel) die grotendeels gebaseerd is op de signaleringsgrenzen vanuit de Onderwijsinspectie. De kengetallen zijn gebaseerd op het nog geldende officiële document uit september 2016 van de Inspectie van het Onderwijs. Hierin zijn kengetallen opgenomen die zij hanteert bij de beoordeling van de financiële positie van een onderwijsinstelling. Op grond van een analyse van de financiële gegevens uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf uit het jaarverslag of eventueel signalen, bepaalt de inspectie of de positie van de instelling nader moet worden onderzocht. Bij de analyse gebruikt de inspectie ter detectie van de risico's een set kengetallen.

kengetallen	grenzen Willem van Oranje Scholengroep	signalerings grens inspectie	opmerking
Gemiddelde rentabiliteit	0 - < 0,5%	0% (3 jarig)	Rentabiliteit mag jaarlijks wat fluctueren, maar exploitatieresultaat/totale inkomsten heeft over 3 jaar een gemiddelde van 0 tot <0,5%.
Solvabiliteit 1	20-30%	nb	Een gezonde balans tussen eigen vermogen (zonder voorzieningen) en totaal vermogen.
Solvabiliteit 2		> 30%	Een gezonde balans tussen eigen vermogen (incl. voorzieningen) en totaal vermogen.
Liquiditeitsratio	≥ 1	> 0,75	Hierdoor zijn we altijd in staat zijn om aan onze korte (< 1 jaar) betalingsverplichtingen te voldoen.
Weerstandvermogen	≥15%	> 5%	Een organisatie is financieel gezond als het voldoende negatieve resultaten kan opvangen. Als stichting streven we naar een weerstandvermogen van minimaal 15% per sector (voor PO en voor VO).
Kapitalisatiefactor (bufferfunctie)	≥5%	nb	De kapitalisatiefactor wordt verdeeld in transactiefunctie, vervangings- of financieringsfunctie en de risicobuffer. Juist de risicobuffer is 5% en hierbij is ook een ondergrens van € 100.000,- vastgesteld. Op deze wijze hebben we een reserve voor onvoorziene gebeurtenissen.
Huisvestingsratio	max 10%	max 10%	Dit kengetal is toegevoegd aan de kengetallenset van de onderwijsinspectie

Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen moeten voldoen. Het onderschrijven van een norm leidt niet automatisch tot aangepast financieel toezicht en het behalen van de norm leidt omgekeerd niet automatisch tot het opheffen van aangepast financieel toezicht als daar sprake van is. De bepaling van aangepast financieel toezicht vindt plaats in de vorm van een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw worden genomen. De door de inspectie gehanteerde normen staan hierna vermeld.

	Omschrijving	Signaleringswaarden
1	Solvabiliteit 2, ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva)	< 0,3
2	Liquiditeit (current ratio), (vlootende activa/kort vreemd vermogen)	Funderend onderwijs < 0,75 Mbo + ho < 0,5
3	Huisvestingsratio ((huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten)	Funderend onderwijs > 0,10 Mbo + ho > 0,15
4	Weerstandvermogen, (eigen vermogen/totale baten)	< 0,05
5	Rentabiliteit (resultaat/totale baten),	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1-jarig < -0,10

Bron: <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/richtlijnen/2016/09/23/kengetallen-en-signaalwaarden-continuïteitstoelicht>

In onderstaand overzicht staan de financiële kengetallen voor de totale scholengroep, dus geconsolideerd weergegeven voor de kalenderjaren 2017 en 2018. Hierbij zijn ter info de normen vanuit de Inspectie weergegeven. Ook is de meest recente benchmark hierbij vermeld. Deze is afkomstig uit het rapport "Financiële gegevens voortgezet onderwijs jaarrekeningen 2013 t/m 2017" uitgegeven door DUO in september 2018. De kengetallen van Willem van Oranje Scholengroep worden hierbij vergeleken met de gemiddelde kengetallen van schoolsoortgroep 4 (SSG4) en tevens met het gemiddelde van sector VO. SSG4 wordt gehanteerd binnen sector VO. Dit zijn scholengemeenschappen bestaande uit scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, scholen voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs, al dan niet in combinatie met scholen voor praktijkonderwijs of scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, inclusief het leerwegondersteunend onderwijs.

Kalenderjaar	2017	2018	Norm inspectie	Gemiddelde SSG4 2017 *	Gemiddelde VO 2017 *
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	42,2%	44,0%	geen	49,0%	48,0%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	62,7%	64,1%	> 30%	64,0%	63,0%
Liquiditeit	2,5	2,5	> 0,75	2,1	1,8
Rentabiliteit	1,4%	2,3%	> 0% (3 jarig)	0,7%	0,9%
Weerstandsvermogen	23,3%	25,1%	> 5%	25,5%	23,0%
Huisvestingsratio	5,7%	5,4%	<10%	6,5%	

* afkomstig uit rapport "Financiële gegevens voortgezet onderwijs jaarrekeningen 2013 t/m 2017" uitgegeven door DUO in september 2018.

Zoals is te zien, zijn, op basis van de balans en de exploitatie, alle kengetallen op orde en voldoen ze aan de door de Inspectie gestelde signaleringsgrenzen.

7.4 Toelichting op investeringsbeleid

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2018 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd. De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de onderhoudsvoorziening. Uit de meerjaren balans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren meer dan voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen te betalen.

7.5 Treasury

Het bestuur hanteert een treasurystatuut dat is opgesteld overeenkomstig de voorschriften van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW, zoals uitgevaardigd door de Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670). Deze zal in 2019 aangepast worden naar de gewijzigde regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 5 april 2018, nr. 1325371 en de gewijzigde regeling van 5 december 2018, nr. FEZ/1402273. De gewijzigde regeling treedt met terugwerkende kracht per 1 juli 2016 in werking.

Treasury heeft primair als doel het zodanig beheren van de middelen dat financiële risico's zo veel mogelijk worden beperkt. De primaire doelstelling van Willem van Oranje Scholengroep is het verzorgen van onderwijs. Financieren en beleggen zijn ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling.

De algehele doelstelling van de treasuryfunctie is dat deze de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt. Treasury heeft bij Willem van Oranje Scholengroep primair als doel het beheersen van financiële risico's en secundair het optimaliseren van het rendement van de (tijdelijk) overtollige liquide middelen en het reduceren van financieringskosten.

Hiermee is de stichting in staat om:

- te kunnen besturen en te beheersen,
- te kunnen verantwoorden over
- en toezicht te houden op vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Periodiek zal door het Hoofd Financiën aan het college van bestuur worden gerapporteerd over de financiële baten en lasten (in relatie tot de vastgestelde begroting en investeringsafspraken). Het college van bestuur rapporteert conform "overzicht vergaderdata en onderwerpen" aan de raad van toezicht. Dit overzicht wordt jaarlijks op schooljaarbasis opgemaakt en vastgesteld door het college van bestuur.

Er is in 2018 een behoudend beleid gevoerd ten aanzien van de in te zetten instrumenten, enerzijds als gevolg van beperkte mogelijkheden vanuit de huidige markt (lage rente), anderzijds vanuit de beperkingen gesteld in het treasury statuut qua keuze aan instellingen (op basis van huidige ratings) bij de inzet van bijvoorbeeld beleggingsproducten.

7.6 Continuïteitsparagraaf

7.6.1 Gegevensset

In deze paragraaf worden mededelingen gedaan van toekomstige ontwikkelingen. Ontwikkelingen van buitenaf (exogene ontwikkelingen) en ontwikkelingen van binnenuit (endogene ontwikkelingen). Het gaat hierbij om toekomstige ontwikkelingen en maatregelen die de continuïteit van de organisatie borgen en verbeteren en zich richten op de beheersing van risico's. De leerlingenaantallen en -prognoses per sector zijn reeds in hoofdstuk 6 visueel weergegeven. Hieronder kort de leerlingenaantallen nogmaals in tabelvorm en grafisch weergegeven (als onderdeel van de gegevensset).

Personele bezetting

De fte's hieronder zijn de fte's zoals deze zijn gebruikt in de door de raad van toezicht goedgekeurde meerjaren begroting 2019-2023. Het zijn gemiddelde per kalenderjaar (conform de gegevensset van het Ministerie is dit onderdeel van A1).

	prognose 2019	prognose 2020	prognose 2021	prognose 2022	prognose 2023
Personele bezetting in FTE					
- Management / Directie	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80
- Onderwijzend Personeel	165,09	160,40	158,10	156,30	156,60
- Overige medewerkers	61,12	59,62	59,62	58,22	58,22
Totaal	234,01	227,82	225,52	222,32	222,62

Leerlingen

Voor leerlingenaantallen verwijzen we naar paragraaf 6.3 (conform de gegevensset van het Ministerie is dit onderdeel van A1).

Maatregelen om aanmelding van leerlingen te beïnvloeden

De werving is in 2017 georganiseerd zoals voorgaande jaren. Binnen het primair onderwijs moet de Juliana van Stolberg nadenken over de toelating van leerlingen. Er mag geen uitbreiding zijn van het schoolgebouw terwijl de belangstelling voor de school groot is en nog steeds toeneemt. Dit vraagt om reguleringsbeleid op de leerlingstromen.

Op de locatie Willem van Oranje College Waalwijk zien we in maart 2019 een verminderde aanmelding. Er is een sterkte-zwakke analyse uitgevoerd om op basis daarvan de school in de omgeving beter te presenteren. De locatiedirecteur verwacht ca. 3 jaar nodig te hebben om het gewenste marktaandeel te halen. Bij locatie Wijk en Aalburg is de aanmelding conform de verwachting. Contact met de omgeving en een goede presentatie bij voorlichtingsavonden nieuwe ouders is voor alle VO-locaties van essentieel belang.

Personeelsbeleid

Evenals voorgaand jaar heeft 2018 voor sector VO in het teken gestaan van het aanpassen van de vaste schil aan de daling van de leerlingenaantallen. Bovaantaligheid is opgelost met de vrijwillige fase van het sociaal plan. Het sociaal plan is per december 2017 gesloten waarin is geconcludeerd dat enkele vertrek bevorderende maatregelen hebben gewerkt. Met name reductie in wtf, vertrek door ouderen en de 61+ maatregel zijn maatregelen geweest die de formatie hebben doen krimpen.

De 61+regeling was een variant op de seniorenregeling en is ook geëvalueerd. De 61+ maatregel wordt voor de gehele stichting doorgezet om zo oudere werknemers de mogelijkheid te geven hun fte te verkleinen. Dit geeft bij een krimp de mogelijkheid om jongere medewerkers te kunnen behouden voor de toekomst. Deelnemers van de 61+ maatregel hebben aangegeven dat de 61+ maatregel de vitaliteit in de laatste jaren van de loopbaan tegemoetkomt. Het college van bestuur heeft besloten dat deze regeling wordt gecontinueerd voor alle sectoren.

Tijdelijke contracten worden niet automatisch verlengd. Er vindt afstemming plaats tussen de scholen binnen de stichting om interne verschuivingen te realiseren en daardoor formatieve ruimte te creëren. De leeftijdsopbouw van ons personeelsbestand liet zien dat de reductie niet alleen met natuurlijk verloop kan worden opgelost. Dit vraagt van de organisatie goed nadenken over inzet van personeel, inzet van taakbeleid, niet automatisch opvullen van vrijgekomen vacatures. De Wet Werk en Zekerheid als ook de plichten inzake transitievergoedingen zorgen ervoor dat vanuit de stichting centraal scherper gestuurd wordt op formatieve inzet.

Financieel meerjaren perspectief

Hierna wordt aandacht besteed aan diverse meerjaren overzichten. Deze zijn ontleend aan de meest recente definitieve meerjarenbegroting 2019-2023 en de realisatiecijfers 2018. Deze zijn opgenomen conform de gegevensset A2 die door het Ministerie is voorgeschreven.

Het gaat hier dan om

- de meerjaren exploitatie (op stichtingsniveau en voor de sectoren PO en VO)
- meerjaren balans op stichtingsniveau
- meerjaren kasstroom overzicht op stichtingsniveau
- meerjaren kengetallen op stichtingsniveau

Kijkend naar de totale stichting streven we naar een rentabiliteit tussen de 0% en 0,5%.

Meerjaren exploitatie op stichtingsniveau

Hieronder de meerjaren exploitatie van de stichting, zonder Willem van Oranje Facilitair bedrijf. Deze was ook geen onderdeel van de meerjaren exploitatie 2019-2023. De exploitatiecijfers 2019-2023 zijn afkomstig van de door de RvT goedgekeurde en CvB vastgestelde meerjarenbegroting.

Om beter op de daling van het aantal leerlingen (en daardoor de daling in baten) te kunnen inspelen, wordt de keuze gemaakt om voor de personeelslast een percentage van maximaal 81% voor het basisonderwijs, maximaal 84% voor het speciaal basisonderwijs en maximaal 76% voor het voortgezet onderwijs van de totale baten op te nemen. Een historische analyse liet zien dat hiermee sluitende begrotingen kunnen worden gerealiseerd.

Meerjaren exploitatie sector PO

Meerjarenbegroting 2019 - 2023 Willem van Oranje Scholengroep	begroting 2019
--	-------------------

31 Rijksbijdrage	22.316.900
32 Bijdrage gemeenten	280.600
34/37 Overige baten	969.400
Totaal baten	23.566.900

Loonkosten	18.197.700
Overige personele kosten	452.600
41 Personeelslasten	18.650.300
42 Afschrijvingen	518.500
43 Huisvesting	1.352.500
44 Administratie & beheerslasten	333.000
45 Leer- & hulpmiddelen	613.900
46 Overige	2.021.400
44 Overige materiële lasten	2.968.300
Totaal lasten	23.489.600

SALDO BATEN & LASTEN	77.300
---------------------------------	---------------

Rente / dividend / ov.fin.baten	10.900
Rente lasten / overige fin.lasten	-68.500
5 Saldo rente	-57.600

RESULTAAT uit gewone bedrijfsvoering	19.700
---	---------------

begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

21.648.850	21.409.350	21.402.950	21.393.050
258.900	257.800	237.500	230.500
945.700	932.400	922.100	921.600
22.853.450	22.599.550	22.562.550	22.545.150

17.765.000	17.541.500	17.509.500	17.417.500
404.000	391.500	391.500	391.500
18.169.000	17.933.000	17.901.000	17.809.000
511.250	511.250	511.250	509.060
1.304.300	1.304.300	1.304.300	1.304.300
332.000	331.100	330.800	330.300
581.100	574.700	573.700	575.200
1.859.600	1.827.900	1.804.600	1.796.800
2.772.700	2.733.700	2.709.100	2.702.300
22.757.250	22.482.250	22.425.650	22.324.660

96.200	117.300	136.900	220.490
---------------	----------------	----------------	----------------

10.900	10.800	10.700	10.600
-35.000	-16.250	0	0
-24.100	-5.450	10.700	10.600

72.100	111.850	147.600	231.090
---------------	----------------	----------------	----------------

Om beter op de daling van het aantal leerlingen (en daardoor de daling in baten) te kunnen inspelen, wordt de keuze gemaakt om voor de personeelslast een percentage van maximaal 81% voor het basisonderwijs, maximaal 84% voor het speciaal basisonderwijs en maximaal 76% voor het voortgezet onderwijs van de totale baten op te nemen. Een historische analyse liet zien dat hiermee sluitende begrotingen kunnen worden gerealiseerd.

Meerjaren exploitatie sector PO

Sector PO Meerjarenbegroting 2019 - 2023	begroting 2019
---	-------------------

31 Rijksbijdrage	4.927.300
32 Bijdrage gemeenten	38.500
34/37 Overige baten	195.300
Totaal baten	5.161.100

Loonkosten	4.166.900
Overige personele kosten	123.000
41 Personeelslasten	4.289.900
42 Afschrijvingen	108.000
43 Huisvesting	276.500
44 Administratie & beheerslasten	73.400
45 Leer- & hulpmiddelen	153.900
46 Overige	356.000
Overige materiële lasten	583.300
Totaal lasten	5.257.700

SALDO BATEN & LASTEN	-96.600
---------------------------------	----------------

begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

4.880.250	5.037.550	5.212.850	5.407.850
38.500	35.500	33.500	32.500
195.500	195.700	195.800	195.800
5.114.250	5.268.750	5.442.150	5.636.150

4.030.700	4.123.600	4.249.400	4.338.000
115.500	103.000	103.000	103.000
4.146.200	4.226.600	4.352.400	4.441.000
112.000	112.000	112.000	112.000
276.500	276.500	276.500	276.500
73.400	73.400	73.400	73.400
146.900	150.900	158.400	163.000
331.500	331.500	331.500	331.500
551.800	555.800	563.300	567.900
5.086.500	5.170.900	5.304.200	5.397.400

27.750	97.850	137.950	238.750
---------------	---------------	----------------	----------------

Voor sector PO is voor 2019 een negatief resultaat begroot. Vanaf 2020 worden positieve resultaten verwacht. Hieronder kort een nadere toelichting. Deze is ontleend aan de definitieve meerjarenbegroting 2019-2023.

Baten

De rijksbijdragen nemen voor de sector PO in de periode 2019-2023 met circa 10% toe door met name groei in leerlingenaantal. Ook is in de berekening van de personele lumpsumbedragen rekening gehouden met de stijgende GGL (= gewogen gemiddelde leeftijd van de categorie leerkrachten). Die verhogen de personele lumpsumbedragen. De huidige verwachting is dat er geen personele groeibekostiging ontvangen wordt. Personele groeibekostiging ontstaat als de totale sector (excl. sbo) gedurende het schooljaar groeit met 3%. Daarnaast dient er met 13 leerlingen te worden gegroeid ten opzichte de oorspronkelijke teldatum 1 oktober dat bepalend is voor de bekostiging van dat schooljaar. De baten van gemeente bestaan met name uit de klokurenvergoeding voor de gymzaal in eigen beheer en leerlingenvervoer. De overige baten, waaronder huurbaten, zijn voor de komende jaren gelijk gehouden.

Personeelslasten

De personeelslasten PO groeien vanaf 2019 tot en met 2023 met circa € 150.000 (3,5%). Door groei van scholen (Koningsschool en Juliana van Stolbergschool) is extra inzet noodzakelijk. Dit om de groepen te bemensen. De inzet op werkdruk akkoord middelen zijn voor de jaren 2019 t/m 2023 opgenomen in de lasten, afhankelijk van het ingediende plan. Deze baten worden voornamelijk ingezet in personeel. De onder deze rubriek vallende overige personeelslasten nemen iets af doordat op basis van de gesprekken met de directeurs de lasten voor scholing vanaf 2021 op een iets lager niveau kunnen worden begroot. Bij de personele lasten is, samen met de directeurs, rekening gehouden met het in lijn zijn met het verloop van de leerlingen en de daarbij benodigde formatie en klassen.

Lerarentekort en ziektevervangings

Voor de sector PO wordt vanaf 1 augustus 2019 een vervangingspool ingericht. Er wordt een vervangingspool ingericht om (kort) ziekte verzuim van leerkrachten snel te kunnen vervangen. Door het lerarentekort zijn er onvoldoende vervangers beschikbaar. Directeurs PO bereiden op dit moment een mogelijkheid voor een dergelijke pool voor. De vervangingspool is al meegenomen in deze begroting. De poolleerkracht zal bovenscholers worden aangesteld. Scholen dragen financieel bij aan de loonkosten van de poolleerkrachten. Het is de bedoeling dat de poolleerkracht allround wordt ingezet, wel zal rekening worden gehouden met de specifieke vaardigheden voor het SBO. De totale werving voor de vervangingspool zal ca 2,1 fte zijn, waarbij de inschatting is dat 50% van de inzet declarabel is bij het Vervangingsfonds en 50% wordt betaald uit eigen middelen. Hiermee kunnen scholen beter garanderen dat bij ziekte onderwijs kan doorgaan.

Afschrijvingen

De totale afschrijvingen nemen iets toe per 2020. Voor SBO De Leilinde is rekening gehouden met een verhoogde last in het kader van de verwachte nieuwbouw in 2020. Hier ligt nog geen concreet plan aan ten grondslag.

Huisvesting

De huisvestingslasten zijn begroot op basis van de realisatie 2018, de gesprekken met de directeurs en huidig inzicht. Ondanks de groei van het totaal aantal leerlingen in het PO (zoals te zien is in het hoofdstuk 6) is de verwachting dat de bestaande capaciteit binnen Willem van Oranje Scholengroep toereikend is.

Leer- en hulpmiddelen

Door de groei van het aantal leerlingen in de sector PO worden de lasten voor de leer- en hulpmiddelen hoger gedurende de jaren. De groei van leerlingenaantallen zal zorgen voor een toename van onder andere het verbruiksmateriaal.

Overige materiële lasten

Onder deze lasten vallen onder andere de lasten van reproductie, buitenschoolse activiteiten, abonnementen, externe ondersteuning, faciliteiten m.b.t. zorg, culturele vorming en overblijfkosten. In de begroting is rekening gehouden met de meest recente bedragen voor lichte en zware zorg per leerling. Daarnaast is er voor 2019 rekening gehouden met de nu bekende inzet op de zorgarrangementen. Deze zijn ook in de baten 2019 opgenomen. Vanaf 2020 zijn deze baten en lasten niet begroot aangezien deze voor die periode niet bekend zijn.

Meerjaren exploitatie sector VO

Sector VO Meerjarenbegroting 2019 - 2023		begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
31	Rijksbijdrage	17.380.000	16.759.000	16.362.200	16.180.500	15.975.600
32	Bijdrage gemeenten	242.100	220.400	222.300	204.000	198.000
34/37	Overige baten	705.100	681.200	667.700	657.300	656.800
totaal baten		18.327.200	17.660.600	17.252.200	17.041.800	16.830.400
loonkosten		13.953.200	13.656.700	13.340.300	13.182.500	13.001.900
overige personele kosten		329.600	288.500	288.500	288.500	288.500
41	Personeelslasten	14.282.800	13.945.200	13.628.800	13.471.000	13.290.400
42	Afschrijvingen	385.500	374.250	374.250	374.250	372.060
43	Huisvesting	1.038.000	989.800	989.800	989.800	989.800
44	Administratie & beheerslasten	417.100	416.100	415.200	414.900	414.400
45	Leer- & hulpmiddelen	381.000	355.200	344.800	336.300	333.200
46	Overige	1.619.900	1.482.600	1.450.900	1.427.600	1.419.800
Overige materiële lasten		2.418.000	2.253.900	2.210.900	2.178.800	2.167.400
totaal lasten		18.124.300	17.563.150	17.203.750	17.013.850	16.819.660
SALDO BATEN & LASTEN		202.900	97.450	48.450	27.950	10.740
5	Rente lasten / overige fin.lasten	-68.500	-35.000	-16.250	0	0
saldo rente		-68.500	-35.000	-16.250	0	0
RESULTAAT uit gewone bedrijfsvoering		134.400	62.450	32.200	27.950	10.740

Baten

Bij de Rijksbekostiging is rekening gehouden met de compensatie van de CAO-verhoging die in 2019 zal plaatsvinden. De daling van de leerlingenaantallen heeft een groot effect. De totale baten nemen in de sector VO af. In de periode 2019 tot en met 2023 betreft het een afname van circa 8%. De afname van het aantal leerlingen tussen 1-10-2018 en 1-10-2022 is 11%. Effect van afname is minder in de baten door onder andere de ontvangen techniegelden en maatwerkbekostiging voor nieuwkomers (die niet terugloopt).

De baten vanuit de gemeente lopen ook terug. Door minder leerlingen ontvangt de locatie Waalwijk minder doordecentralisatiegelden.

De overige baten lopen terug. Deze bestaan onder andere uit kantineopbrengsten, opbrengsten kluisjesverhuur, baten voor excursies/activiteiten en detacheringen. De categorie Overige baten bestaat deels uit leerlinggebonden baten. Vandaar dat deze categorie afneemt de komende jaren.

Personeelslasten

De totale personele lasten laten in de begroting een daling zien van 6,9%. Deze daling is grotendeels in lijn gebracht met de daling van de bekostiging.

Wat leidt ertoe dat de loonkosten niet in gelijke tred met de baten dalen?

Voor de locaties Waalwijk en Aalburg wordt een leerlingendaling verwacht van ca. 16%. Leerlingendaling geeft minder ruimte voor fte. Dit vraagt van directies een exercitie aangaande de inzet van de formatie, inzet van personeel, lessen en taken. Wanneer er minder leerlingen onderwijs volgen, vraagt dit keuzes in organisatie en begeleiding van de school. De keuzes moeten passend zijn binnen de begrote fte's en euro's.

Afschrijvingen

Binnen de afschrijvingen is rekening gehouden met de bestaande investeringen en de vorming van een ideaalcomplex. Op basis daarvan is de investeringsruimte bepaald. Er is rekening gehouden met een voorstel tot schattingswijziging op twee panden, waarbij het pand niet tot nihil wordt afgeschreven, maar tot een bepaalde waarde van het pand. We noemen dit fiscaal afschrijven. Het pand van locatie Wijk en Aalburg was reeds afgeschreven tot 15% van de investeringswaarde en voldoet daarmee ruim aan fiscale regels voor afschrijven. Dit betekent voor de locatie dat er geen toekomstige afschrijvingslasten voor het pand zullen zijn.

Huisvesting

De huisvestingslasten nemen in de periode 2019-2023 licht af. Er is in de begroting uitgegaan van een iets lagere lasten van energie, schoonmaak etc. door minder leerlingen.

Administratie- en beheerslasten

Deze rubriek bevat onder andere de kosten van telecommunicatie, kantoorbenodigdheden en de interne doorbelasting vanuit centraal. De totale lasten van deze rubriek veranderen nauwelijks. De lasten zijn ook grotendeels leerling-onafhankelijk.

Leer- en hulpmiddelen

Door de daling van het aantal leerlingen in de sector VO nemen ook de kosten voor de leer- en hulpmiddelen gedurende de jaren af. Onder deze rubriek zijn ook de licenties opgenomen.

Overige materiële lasten

Onder deze lasten vallen onder andere lasten m.b.t. open dagen, testen en toetsen, buitenschoolse activiteiten, boekenfondsgelden en detachingslasten leerlingen. Deze lasten zijn voor 2019 inclusief de detachingslasten van 15 ISK-leerlingen. Tegenover de incidentele detachingslasten staan ook incidentele baten (deze baten voor gedetacheerde leerlingen zijn meegenomen in de Rijksbekostiging). Vanaf 2020 zijn deze leerlingen zowel uit de baten als lasten verdwenen. Dat verklaart grotendeels de afname in 2020. Voor de jaren erna zijn diverse lasten leerlingenafhankelijk opgenomen. Vandaar een verdere daling in de jaren 2021 t/m 2023.

Meerjaren balans

De meerjaren balans is hieronder weergegeven. Dit betreft de enkelvoudige meerjaren balans, waarin alleen Willem van Oranje Facilitairbedrijf niet is meegenomen. De bouwstenen voor deze meerjaren balans betreft de realisatie 2018 en de door de raad van toezicht goedgekeurde meerjaren begroting 2019-2023. Aangezien deze meerjaren begroting ook exclusief Willem van Oranje Facilitairbedrijf is (en daarmee enkelvoudig), is de meerjaren balans ook enkelvoudig opgesteld. Dit betreft een bestendige lijn. Immers dit wordt al jaren op deze manier gepresenteerd. De meerjaren balans is weergegeven op duizendtallen.

Kalenderjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
--------------	------	------	------	------	------	------

1. Activa						
1.1.2 Materiële vaste activa *	€ 5.307	€ 5.773	€ 5.767	€ 5.662	€ 5.535	€ 5.412
1.1.3 Financiële vaste activa	€ 376	€ 374	€ 242	€ 240	€ 238	€ 236
Vaste activa	€ 5.682	€ 6.146	€ 6.009	€ 5.902	€ 5.773	€ 5.647

1.2.1 Voorraden	€ 78	€ 67	€ 55	€ 45	€ 37	€ 28
1.2.2 Vorderingen	€ 727	€ 650	€ 650	€ 650	€ 650	€ 650
1.2.3 Effecten	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
1.2.4 Liquide middelen	€ 7.027	€ 6.317	€ 5.955	€ 5.513	€ 5.641	€ 6.065
Vlottende activa	€ 7.834	€ 7.036	€ 6.662	€ 6.210	€ 6.330	€ 6.745

Totale Activa	€ 13.517	€ 13.182	€ 12.671	€ 12.112	€ 12.102	€ 12.392
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

* waarvan gebouwen en terreinen 3.363 3.323 3.283 3.243 3.203 3.165

2. Passiva						
2.1 Eigen vermogen	€ 5.968	€ 5.987	€ 6.060	€ 6.171	€ 6.319	€ 6.550
2.2 Voorzieningen	€ 2.728	€ 2.717	€ 2.451	€ 2.513	€ 2.387	€ 2.476
2.3 Langlopende schulden	€ 1.744	€ 1.059	€ 986	€ 301	€ 294	€ 288
2.4 Kortlopende schulden	€ 3.076	€ 3.418	€ 3.174	€ 3.127	€ 3.103	€ 3.079

202

Totale Passiva	€ 13.517	€ 13.182	€ 12.671	€ 12.112	€ 12.102	€ 12.392
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Doordat is afgerond op duizendtallen kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

Vooralsnog blijft de financieringsstructuur hetzelfde als voorgaande jaren. Dalende leerlingenaantallen leiden mogelijk in de toekomst tot afstoting van het gebouw aan de Burg. van Casterenstraat waardoor ook in de hoogte van de onderhoudsvoorziening wijzigingen kunnen gaan optreden. In de meerjaren begroting is met dit scenario rekening gehouden.

In de meerjaren balans op stichtingsniveau is de doorwerking van de geraamde resultaten, investeringen, afschrijvingen, dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen meegenomen. De vaste activa is bepaald door toevoeging van geplande investeringen en de afname van de geraamde afschrijvingen. De investeringen zijn onderdeel geweest van afstemmingsgesprekken.

De liquide middelen worden beïnvloed door de geprognosticeerde resultaten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en dotaties, de geplande investeringsuitgaven en de uitgaven vanuit het meerjaren onderhoudsplan. Het eigen vermogen fluctueert met de geprognosticeerde resultaten. De voorzieningen zijn bepaald aan de hand van de begrote dotaties en de meerjaren (onderhouds)plannen.

Meerjaren kasstroomprognose

Op basis van de enkelvoudige meerjaren balans en de enkelvoudige meerjaren exploitatie kan een specificatie worden gemaakt van de doorwerking van de primaire stromen (resultaat, investeringen in activa en onttrekkingen uit voorzieningen) op de beschikbare liquide middelen. Onderstaand is de meerjaren kasstroom weergegeven op de indirecte methode. Dit is dezelfde methode als in de meerjaren begroting is gehanteerd. Deze is weergegeven op duizendtallen.

Kalenderjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten (excl. rente)	€ 608	€ 77	€ 96	€ 117	€ 137	€ 220
Aanpassingen voor:						
- Afschrijvingen	€ 462	€ 519	€ 511	€ 511	€ 511	€ 509
- Mutaties voorzieningen	€ 90	€ -11	€ -266	€ 62	€ -126	€ 89
Veranderingen in vlottende middelen:						
- Vorderingen, voorraden en effecten	€ -137	€ 88	€ 12	€ 10	€ 8	€ 8
- Kortlopende schulden	€ 202	€ 342	€ -244	€ -5	€ -2	€ -1
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	€ 1.225	€ 1.015	€ 109	€ 695	€ 528	€ 825
Ontvangen interest	€ 12	€ 11	€ 11	€ 11	€ 11	€ 11
Betaalde interest	€ -73	€ -69	€ -35	€ -16	€ -	€ -
Mutaties overige financiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ -61	€ -58	€ -24	€ -5	€ 11	€ 11
(des)invest. in materiële vaste activa	€ -439	€ -984	€ -505	€ -406	€ -384	€ -386
(des)invest. in financiële vaste activa	€ -128	€ 2	€ 132	€ 2	€ 2	€ 2
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ -567	€ -983	€ -374	€ -404	€ -382	€ -384
Mutaties leningen	€ -86	€ -86	€ -44	€ -22	€ -	€ -
Extra aflossingen	€ -	€ -570	€ -	€ -676	€ -	€ -
Vooruitontvangen huurgelden	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ -115	€ -685	€ -73	€ -727	€ -29	€ -29
Mutatie liquide middelen	€ 481	€ -710	€ -362	€ -442	€ 128	€ 424
Beginstand liquide middelen	€ 6.546	€ 7.027	€ 6.317	€ 5.955	€ 5.513	€ 5.641
Mutatie liquide middelen	€ 481	€ -710	€ -362	€ -442	€ 128	€ 424
Eindstand liquide middelen	€ 7.027	€ 6.317	€ 5.955	€ 5.513	€ 5.641	€ 6.064

Meerjaren kengetallen

Op basis van de realisatiecijfers 2017 en 2018 en de prognosecijfers 2019-2023 is de meerjaren balans opgesteld. Onderstaande meerjaren kengetallen zijn gebaseerd op deze meerjaren balans en de meerjaren exploitatie 2019-2023.

Kengetallen								
Kalenderjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Norm inspectie	Gemiddelde SSG4 2017 *
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	43,5%	44,3%	46,7%	49,8%	51,1%	51,8%	geen	49,0%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	64,0%	65,0%	66,1%	70,7%	70,9%	71,8%	> 30%	64,0%
Liquiditeit	2,5	2,0	2,0	1,9	2,0	2,1	> 0,75	2,1
Rentabiliteit	1,5%	0,1%	0,3%	0,5%	0,7%	1,0%	> 0% (3 jarig)	0,7%
Weerstandsvermogen	24,5%	24,6%	25,7%	26,5%	27,2%	28,2%	> 5%	25,5%
Huisvestingsratio	6,3%	5,9%	5,9%	5,9%	6,0%	6,0%	<10%	6,5%

* SSG4 zijn scholengemeenschappen bestaande uit scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, scholen voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs, al dan niet in combinatie met scholen voor praktijkonderwijs of scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, inclusief het leerwegondersteunend onderwijs.

8. Onderwijs(prestaties) op de scholen

8.1 De Bron

Per 1 januari 2018 is PCBS De Bron onderdeel geworden van de Willem van Oranje Scholengroep. Vanaf die datum staat ook het Vision Eye van de scholengroep centraal op De Bron. In 2018 is afscheid genomen van de interim-directeur en is de heer Erik Bloklander als directeur aangesteld. Tevens is een nieuwe IB'er benoemd.

De ontwikkelingen met betrekking tot lezen die al in 2017 zijn gestart, zijn als speerpunt het afgelopen jaar doorgezet evenals tutorlezen. Iedere ochtend wordt via een leescircuit gestart met lezen. Na de implementatie van het leescircuit heeft lezen een positieve ontwikkeling doorgemaakt en de leesresultaten van de leerlingen zijn sterk verbeterd.

Op De Bron is gedurende drie weken binnen een schoolbreed project gewerkt aan het thema Techniek. Alle groepen hebben op hun eigen niveau gewerkt aan dit thema. Na een spectaculaire opening van het project zijn er proefjes gedaan en werkstukken gemaakt. Alle groepen hebben in dit kader ook buiten de school een workshop gevolgd. Na afloop van het thema is er een open avond gehouden waarop alle belangstellenden konden zien en ervaren hoe de leerlingen aan de slag zijn geweest.

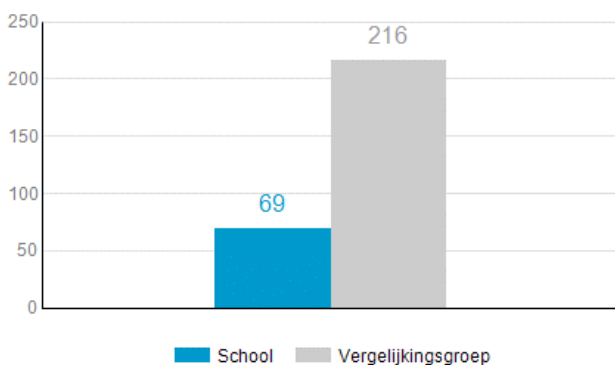
Door de groepen 4 t/m 8 is er een bezoek aan het Rijksmuseum te Amsterdam gebracht in het kader van cultuurontwikkeling en cultuurbeleving. De leerlingen hebben dit als zeer speciaal ervaren. Niet alleen waren ze onder de indruk van het bezoek aan het Rijksmuseum zelf, maar ook het bezoek aan de stad Amsterdam werd als uitzonderlijk ervaren.

In september is er door de Inspectie een bezoek gebracht met als onderwerp de doorgaande leerlijn PO en VO. Vanuit dit bezoek zijn diverse adviezen en aanbevelingen gedaan. Eén van de adviezen van de Inspectie was de procedure van advisering en overgang naar het VO eerder in de tijd te zetten, dus in groep 7 in plaats van in groep 8. In 2019 zal daarom in groep 7 een Entreetoets afgenomen gaan worden.

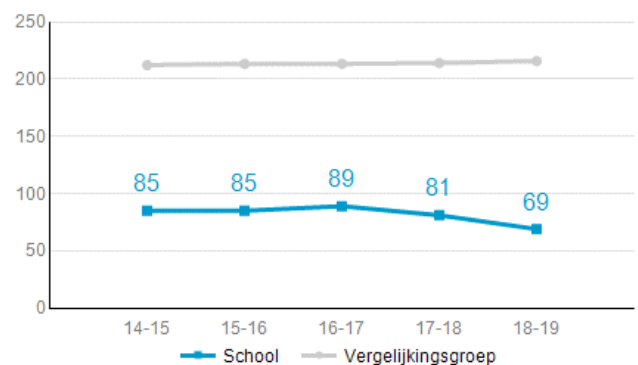
8.1.1 Onderwijsprestaties

Aantal leerlingen

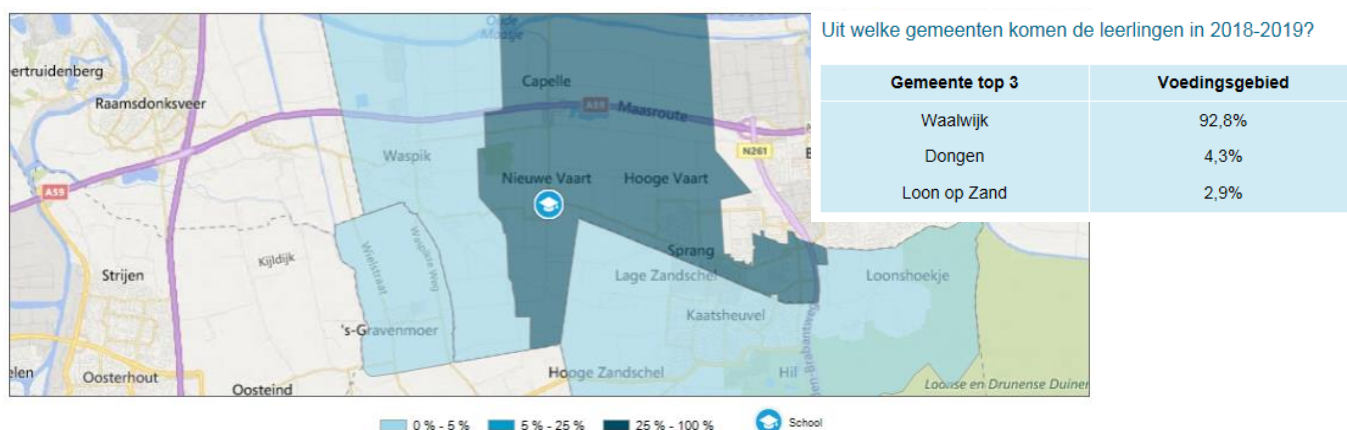
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

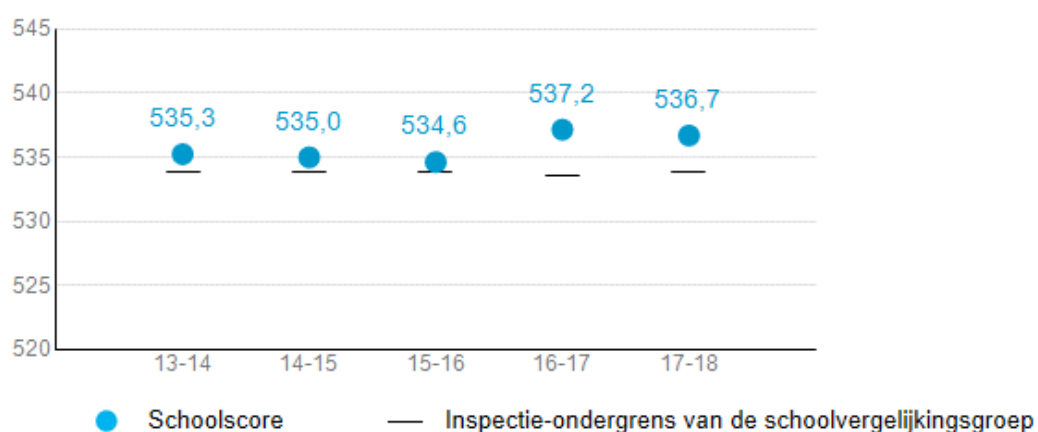

Voedingsgebied

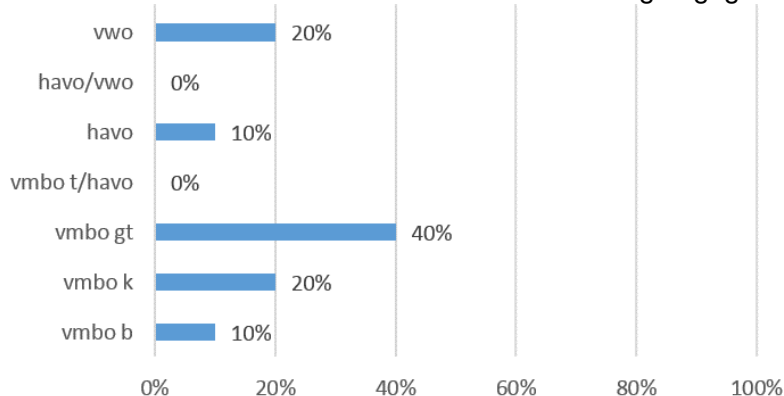
Resultaten eindtoets

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in 2017-2018?

8.1.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Zoals gemeld had lezen in 2018 duidelijk de aandacht. Voor de onderbouw heeft De Bron nieuwe versies van Schatkist en Veilig Leren Lezen (KIN) aangeschaft en in gebruik genomen. Vanwege ander materiaal en een andere structuur, was dit een ingrijpende verandering. De ervaringen met deze nieuwe versies zijn positief.

In 2019 zal onderzoek worden gedaan naar een nieuwe methode voor wereldoriëntatie voor de groepen 5 t/m 8 waarbij een geïntegreerde methode de voorkeur heeft. Er zijn verschillende methodes opgevraagd en er zal worden gezien wat de meest passende methode is.

Begin 2018 is ParnasSys ingevoerd als digitaal leerlingadministratie- en leerlingvolgsysteem. Alle basisscholen van de Willem van Oranje Scholengroep maken nu gebruik van Parnassys. Ook op De Bron wordt het werken met ParnasSys als zeer positief ervaren.

Een andere ontwikkeling die in 2018 is opgestart, is de versterking van het positief schoolklimaat. Hierover zijn meerdere studiedagen gehouden. Vanuit de Kwink-methode wordt gewerkt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen, het omgaan met regels en het geven en krijgen van feedback. Aan de orde komen onderwerpen als pesten en actief burgerschap maar ook media-wijsheid. Door een groepsbrede en preventieve aanpak wordt gewerkt aan een sociaal veilige groep. Ook komen de leerlingen 's morgens de leerkracht persoonlijk met een 'move' begroeten. In 2019 zal het geheel verder worden uitgewerkt ook naar ouders toe.

8.1.3 Internationalisering

Op De Bron wordt in alle groepen Engels gegeven met de methode Take it Easy. Tot en met groep 4 komt Engels alleen verbaal aan de orde, vanaf groep 5 komen hier ook toetsen betreffende schrijven, lezen en spreken bij.

Incidenteel wordt Spaans aangeboden als zelfstandige verwerking voor hoogbegaafde leerlingen.

8.2 Juliana van Stolbergschool

In juni 2018 is de directeur van de Juliana van Stolbergschool benoemd als directeur van de Koningsschool, één van de andere scholen van de Willem van Oranje Scholengroep. Aan het begin van het nieuwe schooljaar, in augustus, is mevrouw Natalie de Baat benoemd als directeur ad interim.

Om deze vacature in te kunnen vullen, is een bijzondere wervingscampagne gestart. Er is een korte film gemaakt en er zijn ludieke posters ontworpen waarin de leerlingen een oproep doen voor een nieuwe directeur. Leerlingen uit groep 7 vormen zelf een sollicitatiecommissie, waarvoor zij een sollicitatietraining hebben gevolgd. Voor zover bekend, is het de eerste keer in het basisonderwijs dat leerlingen deel uitmaken van de sollicitatieprocedure. Het instellen van de leerlingensollicitatiecommissie op de Juliana van Stolbergschool resulteerde zelfs in een uitzending op het Jeugdjournaal.

Het is de verwachting dat per 1 augustus 2019 een nieuwe directeur benoemd zal worden.

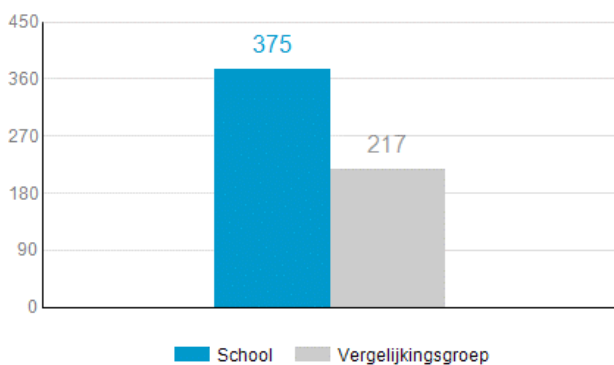
In de overbruggingsperiode is het afgelopen jaar gewerkt aan versterking van de professionele cultuur op de school. Vanuit de vier pijlers van samenwerken (inzicht en begrip voor elkaar, open communicatie, kunnen bouwen op elkaar, een gezamenlijk doel en weten dat je elkaar daarin nodig hebt) is er een overgang tot handelen gestart. Versterking van de professionele cultuur draagt bij aan een veilig klimaat, waarin vertrouwen een belangrijk onderdeel is. Dit krijgt o.a. vorm door het (er)kennen van de eigen kwaliteiten en die van de ander, evenals het team als geheel. Openheid is daarbij van belang net als het geven en ontvangen van feedback. Deze positieve ontwikkeling zal in 2019 worden voortgezet.

Eén van de aandachtspunten in 2018 was ook het verbeteren van de onderwijsopbrengsten. De behaalde Cito Eindtoets-scores de afgelopen jaren laten een grillig beeld zien en zullen meer in lijn gebracht moeten worden. Dat vraagt een andere manier van werken van de leerkrachten. Een start hiervoor is in de tweede helft van 2018 ingezet. Met elkaar kijken leerkrachten naar de cognitieve ontwikkeling van leerlingen en analyseren de resultaten schoolbreed. Dat wil zeggen dat leerkrachten van groep 8 dus ook weten hoe de leerlingen uit groep 1 het doen en vice versa. Er wordt gekeken naar de vaardigheidsgroei van de leerlingen en wat dat vraagt van het onderwijs van de leerkracht in de klas.

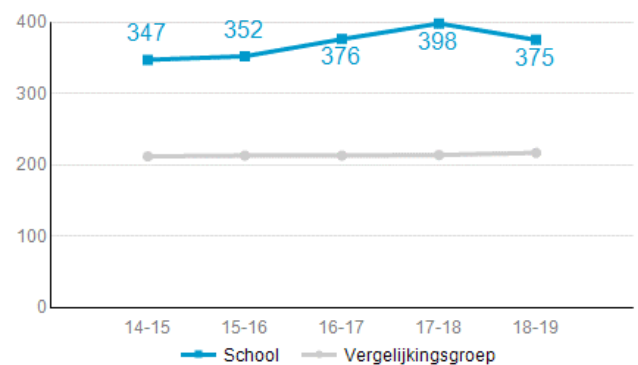
8.2.1 Onderwijsprestaties

Aantal leerlingen

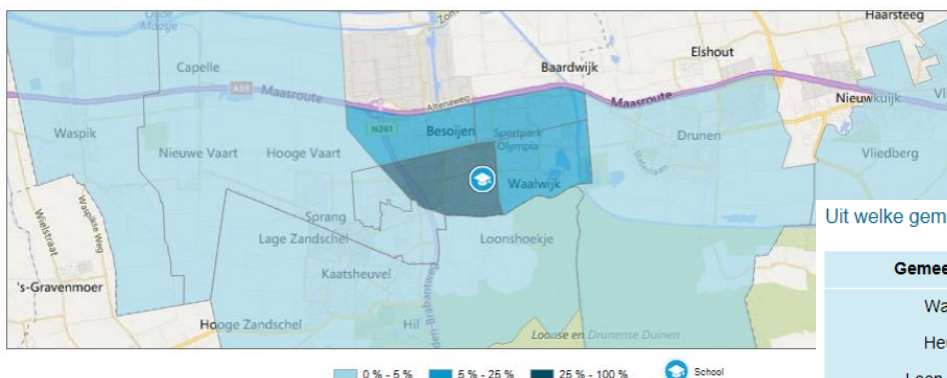
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

Voedingsgebied

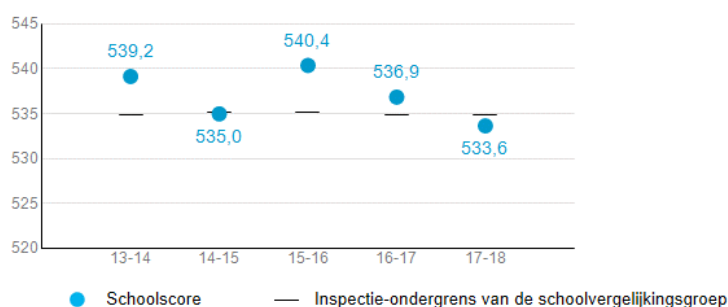

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	98,4%
Heusden	0,8%
Loon op Zand	0,8%

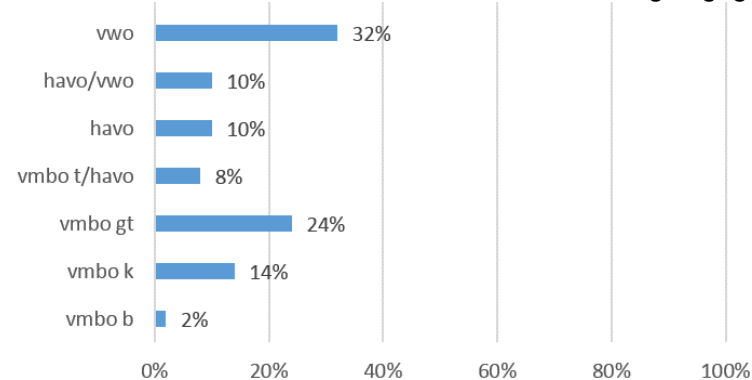
Resultaten eindtoets en vervolgonderwijs

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in 2017-2018?

8.2.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

In 2018 is in de groepen 5 tot en met 8 Snappet geïntroduceerd. Snappet is een digitaal onderwijsplatform dat kinderen uitdaagt zich te ontwikkelen. Leerlingen ontvangen op hun eigen niveau extra verwerkingsstof en oefenstof. Leerkrachten kunnen zo de leerlingen optimaal volgen en ondersteunen. Naast Snappet worden ook reguliere werkboeken en methodes gebruikt.

In groep 3 is gestart met de nieuwste versie van 'veilig leren lezen' en voor de groepen 4 tot en met 8 is er een nieuwe taalmethode geïmplementeerd (Taal in Beeld). In de units 3/4 en 7/8 is onder begeleiding van mevrouw Wilma Willems van Onderwijsmens begonnen met een verdieping op het gebied van technisch lezen. In de onderwijsplannen die gemaakt zijn, zijn de leerlingen en hun resultaten de basis voor het onderwijsaanbod zodat er aansluiting ontstaat op de onderwijsbehoefte van de leerlingen.

Willemwijs, het hoogbegaafdenonderwijs, is in 2018 gestopt. Wel is er een Plusklas voor hoogbegaafde leerlingen. Deze Plusklas wordt deels op de Juliana van Stolbergschool verzorgd en deels bovenschols. Twee leerkrachten van de Juliana van Stolbergschool zijn tevens Plusklasleerkracht.

8.2.3 Internationalisering

De Juliana van Stolbergschool is een Early Bird-school. In alle groepen wordt Engels onderwezen door de groepsleerkracht en een native speaker. Deze uit Canada afkomstige leerkracht verzorgt niet alleen de lessen Engels, maar initieert ook activiteiten in het Engels zoals projecten of een toneelstuk. Gedurende 2018 is er een e-twinning programma gevolgd waarbij de leerlingen konden communiceren in het Engels met leerlingen van een basisschool in Frankrijk.

De school heeft vanuit het beleidsstuk VVTO structurele afspraken met betrekking tot internationalisering en besteedt aandacht aan actief burgerschap. Burgerschapsvorming brengt leerlingen de basiskennis, vaardigheden en houding bij die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de samenleving. De Juliana van Stolbergschool streeft ernaar een 'wereldschool' te worden met samenwerkingsvormen en contacten in de wijk, het land en wereldwijd.

8.3 Koningsschool

Per 1 januari 2018 is de Koningsschool onderdeel geworden van de Willem van Oranje Scholengroep. Tijdens het jaar 2018 is de Koningsschool deels gevestigd geweest in Sprang-Capelle aan de Rembrandtlaan en deels in Waalwijk, Landgoed Driessen, aan de Burg. Van Casterenstraat. Na de zomervakantie is de Koningsschool geheel gevestigd in Waalwijk.

De verhuizing van de Koningsschool naar Landgoed Driessen vraagt om 'inburgering' in een nieuw gebied. De Koningsschool wil zichtbaar zijn in de wijk. Daarvoor zijn ouders nodig als ambassadeur van de school. Er is een enquête gehouden om de behoefte van ouders te peilen hoe zij bij de Koningsschool betrokken willen zijn.

Er zijn thema-ochtenden georganiseerd rondom onderwerpen die door ouders zijn aangedragen en die een verbinding leggen tussen wat de Koningsschool doet aan onderwijs en ter ondersteuning van de samenwerking tussen ouders en school. Besproken zijn bijvoorbeeld 'mediawijsheid', 'tablet versus buiten spelen' en 'welkom in de digitale wereld' voor de bovenbouw in samenwerking met de politie. Dit om leerlingen en hun ouders bewust te maken van wat er mogelijk is en kan gebeuren in de digitale wereld.

Koningin Driesje is de mascotte van de school en zij is aanwezig op de 'hofdagen'. Deze hofdagen zijn een soort maandsluitingen waarin kinderen hun talenten aan elkaar kunnen presenteren. Het eerste thema was 'trots zijn' en was gelinkt aan de sociaal-emotionele beleving van leerlingen. Bij dit thema is de 'trotskast' in gebruik genomen.

Om ouders de mogelijkheid te bieden om betrokken te zijn, wordt er maandelijks koffiegedronken. Tijdens deze laagdrempelige koffiemomenten komen gesprekken over en met de school op een andere wijze aan de orde.

Zichtbaarheid in de wijk is belangrijk. Nieuwe ouders weten hierdoor de school te vinden. Het motto 'buiten winnen is binnen beginnen' is van belang voor een goede uitstraling. Leerlingen en ouders die trots zijn op de school, zijn goede ambassadeurs voor de school en versterken de zichtbaarheid.

Na een periode van interim-directeuren is in 2018 mevrouw A. Buijs-Versteeg als directeur van de Koningsschool benoemd.

Het schooljaar is verdeeld in periodes die vanuit een jaarplan worden gevuld. Dit heeft geleid tot meer structuur en minder ad hoc, hetgeen de rust in het team ten goede komt. In het najaar is een nieuwe IB'er aangesteld die samen met de teamleiders en directeur het management van de school vormt. Om leiding aan het team te geven, benut het MT de multiplier-gedachte: bewust zijn van de kwaliteiten en talenten van medewerkers en ze aanmoedigen tot eigenaarschap, werken met een doel en mensen in hun kracht zetten.

Samen met het team is nagedacht over de invulling van de komende schoolplanperiode. Hiervoor is ook een studiedag voor het gehele team georganiseerd. De koers en visie van de school worden gebaseerd op drie pijlers: persoonlijker leren vanuit talenten, passend leren met kwaliteit en samen leren met plezier.

In 2018 heeft er een inspectiebezoek plaatsgevonden. Dit betrof een thematisch schoolbezoek met als titel "op naar het VO". De inspectie voert deze bezoeken uit om inzicht te krijgen van de wijze waarop basisschooladviezen naar het VO tot stand komen en hoe de overgang naar het VO wordt gereorganiseerd. Ook wil de inspectie landelijk een beeld krijgen van kansen(on)gelijkheid in Nederland tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en hoogopgeleide ouders. Leerlingen van de Koningsschool zijn door de inspectie bevraagd en bevestigden het verhaal van de schoolleiding. De inspectie was zeer tevreden over de aanpak rondom advisering van de Koningsschool.

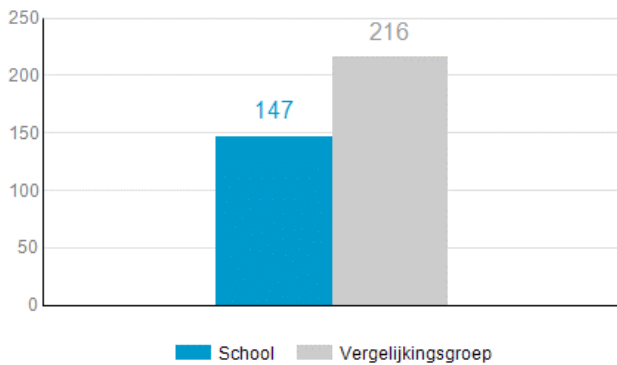
Op de Koningsschool is in 2018 tevens een leerlingenraad geïnstalleerd. Deze leerlingenraad is samengesteld uit leerlingen van de bovenbouw die zich daarvoor verkiesbaar hadden gesteld. De leerlingen moesten daarvoor echt campagne voeren. De gekozen leerlingen zijn voor één jaar lid van de leerlingenraad en spreken eenmaal per zes weken met de directeur van de school over schoolse zaken in brede zin. Het is belangrijk dat leerlingen mee mogen denken, naar ze te luisteren en ze te zien, mede omdat kinderen zaken vanuit een ander perspectief benaderen hetgeen een frisse kijk op onderwerpen geeft.

In het kader van de leerlingenraad heeft ook de burgemeester van Waalwijk, de heer N. Kleijngeld, de Koningsschool bezocht om met de leerlingen te spreken over democratie.

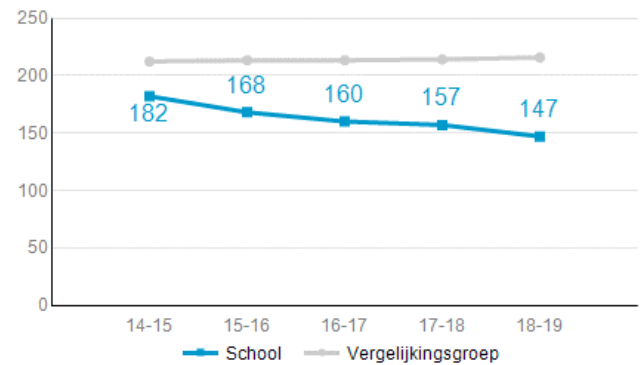
8.3.1 Onderwijsprestaties

Aantal leerlingen

Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

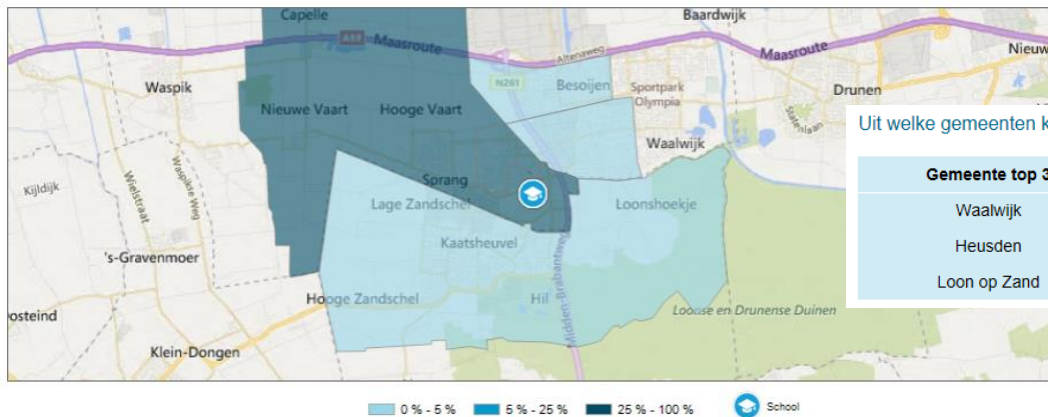

Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

Voedingsgebied

Uit welke postcodegebieden komen de leerlingen in 2018-2019?

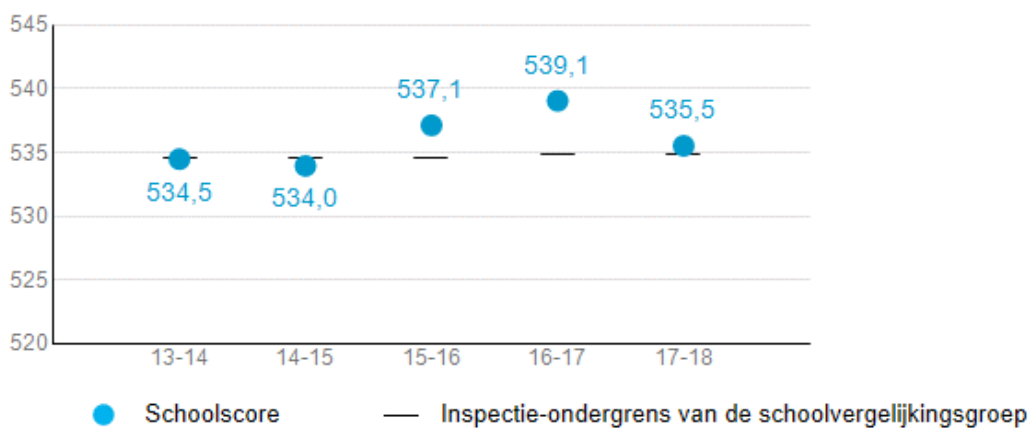

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	96,6%
Heusden	1,4%
Loon op Zand	1,4%

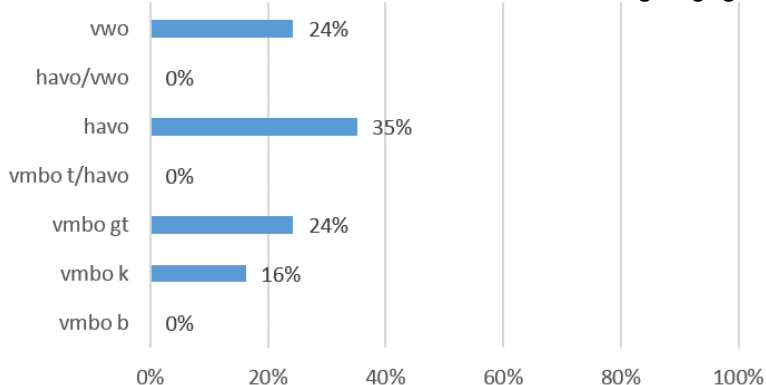
Resultaten eindtoets en vervolgonderwijs

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in 2017-2018?

8.3.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Leerkrachten van de Koningsschool zijn meer en meer op zoek naar het met elkaar nadenken over het onderwijsaanbod en de behoeften van leerlingen. Zij willen dit gezamenlijk bundelen en organiseren.

Er is een nieuwe methode 'veilig leren lezen' in groep 3 geïntroduceerd. Deze methode stimuleert het begrijpend lezen van leerlingen.

Voor de groepen 3 t/m 8 is 'levelwerk' ingevoerd, een programma voor een doorlopende leerlijn voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Het programma heeft een uitgebreid aanbod voor verrijkende activiteiten.

8.3.3 Internationalisering

De Koningsschool wil een gemeenschap zijn waarin respect centraal staat. De leerlingen maken kennis met andere meningen, denkbeelden, religies en culturen. Bij het vak Godsdienst wordt hier veel aandacht aan besteed.

Op de Koningsschool krijgen de leerlingen ook Engels.

8.4 De Leilinde

De ambitie van SBO Daltonschool De Leilinde is een omgeving te creëren waarin leerlingen hun talenten naar boven kunnen halen. Daarbij horen een aantal kerndoelen: reflectie, zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, doelmatigheid en effectiviteit. Dit zijn o.a. ook doelen van de Nederlandse Dalton Vereniging. De doelen worden ingekleurd door het strategisch beleidsplan van de Willem van Oranje Scholengroep, het Vision Eye, waarin o.a. wordt gesteld dat 'leerlingen worden gezien'.

Nog steeds is SBO Daltonschool De Leilinde de enige SBO-school in Nederland met Daltononderwijs. Zij is hierin dus uniek.

Vanuit Dalton is veel aandacht voor het beter leren plannen door leerlingen zelf, beter leren checken en het gaan proberen om eigen leerdoelen stellen. Ook samenwerking en elkaar helpen zijn onderdelen die benadrukt worden. Dit zijn vaardigheden die de leerlingen in hun verdere leven kunnen benutten.

Het Vision Eye van de Stichting Willem van Oranje krijgt op SBO Daltonschool De Leilinde een schoolspecifieke uitwerking. De Protestants-Christelijke identiteit geeft richting aan het onderwijs, verbindt en dient als toetssteen. Waarden en normen worden uitgedragen.

In 2018 is gestart met een nieuwe, tweejarige, Daltonscholing voor teamleden vanwege een hoge instroom van nieuwe medewerkers.

Ook is in 2018 een nieuw SOP (schoolondersteuningsplan) geschreven. Speerpunten daarin zijn de verdere ontwikkeling van digitalisering en scholing op gedragstechnieken. Het schoolondersteuningsprofiel is gedeeltelijk gewijzigd.

Tevens heeft in 2018 een inspectiebezoek plaatsgevonden. Tijdens dit bezoek is door de directeur en IB'er een presentatie gehouden. De inspectie toonde veel interesse en heeft gekeken in de groepen en in de school. Ook was de inspectie onder de indruk van mediation door leerlingen en 'begeleid spelen'. Voor mediation krijgen leerlingen een opleiding om via een bepaalde methode onderlinge problemen op te lossen. Zij gaan langs bij de groepen en wanneer er problemen zijn, worden die besproken aan de mediationtafel. De kinderen vertellen dan hun versie van het verhaal en het probleem wordt besproken en opgelost en afgesloten met een excuus en handen schudden.

Bij begeleid spelen verzorgen leerlingen een speelmoment met andere kinderen. De leerlingen die als spelleider fungeren, belonen de kinderen die hebben meegedaan met punten. Die leerlingen geven dan weer punten aan de organiserende kinderen. Zo wordt de beloningsstructuur voor goed gedrag in samenwerking gecontinueerd.

Zowel mediation als begeleid spelen werken heel goed en de inspectie was hier zeer enthousiast over.

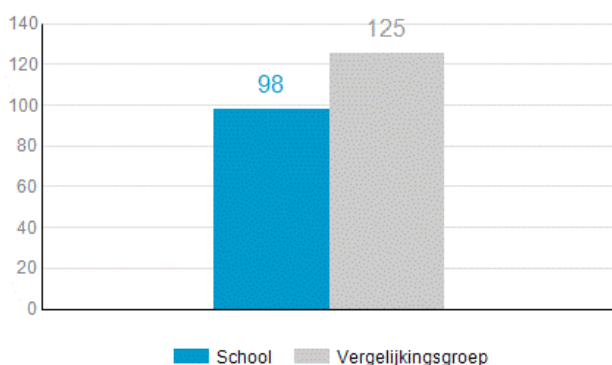
Tijdens het inspectiebezoek kwam tevens collegiale consultatie aan de orde. Bij voorkeur ook tussen PO en VO. Voorgesteld is om de WMK-kaarten te laten screenen door externen. Dit kunnen collega-directeuren zijn of leden van de visitatiecommissie van de Daltonvereniging.

In 2018 was cultuur een belangrijk thema. Daarvoor zijn excursies en diverse culturele activiteiten georganiseerd, waaronder bezoek aan een dansvoorstelling en het museum Het Gouverneurshuis in Heusden. Er zijn cultuurcoördinatoren aangesteld die een vierjarig cultuurplan hebben geschreven. In het cultuurplan zijn beeldend vormen, drama, handvaardigheid en techniek en cultuur opgenomen. In een circuit nemen alle onderbouw kinderen in kleine groepen deel aan 6 of 7 activiteiten gedurende het jaar.

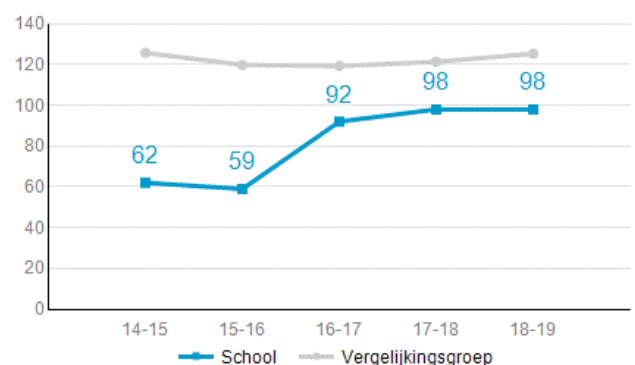
8.4.1 Onderwijsprestaties

Aantal leerlingen

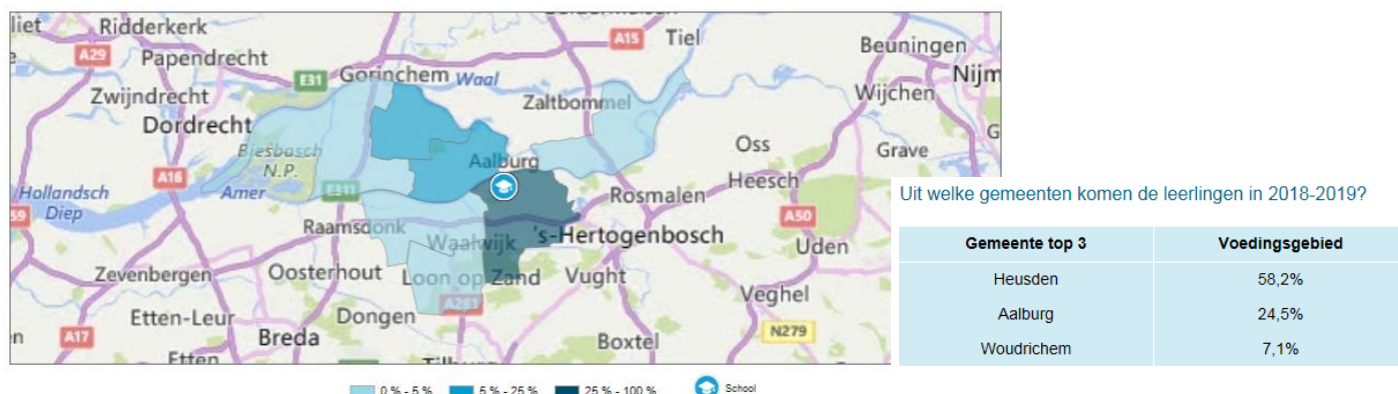
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

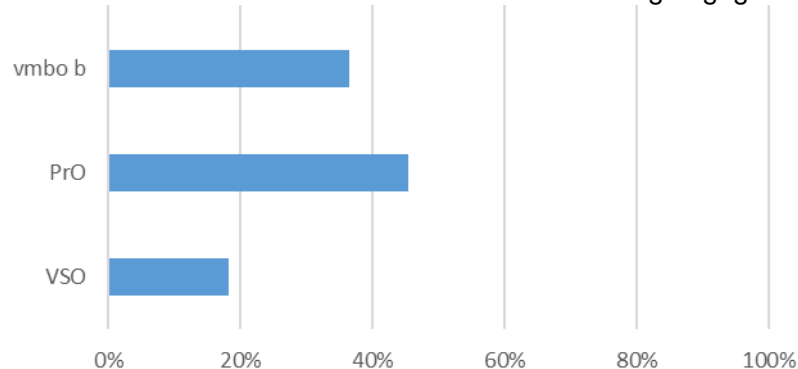

Voedingsgebied

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in 2017-2018?

In het schooljaar 2017-2018 hebben 11 leerlingen de school verlaten. Daarvan gingen 2 leerlingen naar het VSO, 5 leerlingen naar Praktijkonderwijs en 4 leerlingen naar vmbo basisberoepsgerichte leerweg.

8.4.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Elke leerling wordt via de Commissie van Begeleiding in een voor hem of haar geschikte groep geplaatst. In deze stamgroep werken de kinderen zoveel mogelijk op hun eigen niveau, op basis van handelingsdelen ontwikkelingsperspectief. Gaat een kind naar een andere groep, dan neemt het zijn/haar eigen werk mee. Leerlingen met verschillende leeftijden en niveaus zitten in één groep, er zijn 8 groepen.

SBO Daltonschoon De Leilinde kent zittenblijven niet. Door goede begeleiding ontwikkelen de kinderen zich op een natuurlijke manier. Voor de een is dat snel en voor de ander wat langzamer. De leerstof en instructie zijn daarop aangepast. Wel is het heel normaal dat kinderen langer dan een jaar bij dezelfde leraar en/of groepsgenootjes blijven.

Om kinderen zo goed mogelijk te kunnen volgen in hun ontwikkeling en het onderwijs zo goed mogelijk op hun hulpvraag af te stemmen, worden twee keer per jaar toetsen afgenomen. Daarnaast vinden er in januari van elk schooljaar tussentijdse toetsen van leerlingen waarbij de ontwikkeling stagneert, plaats. Het systeem levert waardevolle informatie op over de didactische ontwikkeling van de leerling. Het laat zien hoeveel een kind heeft bijgeleerd in een bepaalde periode.

De specialistische zorg die SBO Daltonschool De Leilinde kan bieden, wordt beschreven in het ondersteuningsprofiel van de school en is geplaatst op de website. Voor de periode 2018-2022 is er een nieuw schoolondersteuningsprofiel geschreven.

Op SBO Daltonschool De Leilinde zijn de volgende specialisten aanwezig: Orthopedagoog/GZ-psycholoog, schoolmaatschappelijk werkster, intern begeleiders, logopediste, fysiotherapeute, dyslexie-specialist, paramedisch medewerker, gedragsspecialisten en ambulant begeleiders.

8.4.3 Internationalisering

In de bovenbouw wordt Engels gegeven, daarbij wordt gebruik gemaakt van de methode "Take it Easy". Ook bij het vak godsdienst is er aandacht voor andere geloofsovertuigingen en culturen. Ook de komende jaren zal dit worden gecontinueerd.

8.5 Willem van Oranje College Waalwijk

In 2018 heeft het Willem van Oranje College, vanwege de demografische ontwikkelingen in de regio en de daaruit voortvloeiende daling van het leerlingenaantal, de vestiging aan de Burg. Van Casterenstraat grotendeels verlaten en wordt het onderwijs gegeven op de hoofdlocatie aan De Gaard 4.

Naast de bestaande samenwerking met het Samenwerkingsverband De Langstraat, de gemeenten, kerken en universiteiten en hogescholen, heeft het Willem van Oranje College in 2018 de samenwerking met ISK en de toeleverende basisscholen geïntensiveerd om de doorstroom van leerlingen te verbeteren en het goede contact met de overige stakeholders te borgen.

Ook is deelgenomen aan Route 2, een traject van collegiale visitatie dat vanuit de VO-raad is gestart. De visitatie is ingezet met als doel duidelijkheid te krijgen over de betrokkenheid en het eigenaarschap van docenten bij het realiseren van goed onderwijs, over wat daarvan terug te zien is in de les bij de leerlingen (differentiatie, maatwerk) en over wat er volgens docenten en leerlingen nodig is om dit verder te versterken.

De uitkomst van deze visitatie was dat er een 'knip' merkbaar was tussen onder- en bovenbouw, hetgeen een doorlopende leerlijn niet bevordert. Mede vanwege de uitkomsten van de visitatie heeft een herijking van de organisatiestructuur plaatsgevonden door het instellen van afdelingen in plaats van teams, waardoor de doorlopendheid van zorg en onderwijs en een gezamenlijke aanpak gerealiseerd kan worden. Hiermee wordt de door de visitatie geconstateerde 'knip' weggewerkt.

Daarnaast is een onderwijscommissie ingesteld die voor afstemming en tempo van het onderwijs en de onderwijsvernieuwingen verantwoordelijk is. Ook is de rol van de secties herijkt zodat deze een prominentere rol krijgen in de uitvoering van het onderwijsbeleid. De secties worden aangestuurd door een afdelingsleider met bijzondere taak. Zo kan de eenheid in de school geborgd blijven. Naast goed onderwijs, ligt de focus tevens op de goede ondersteuning en begeleiding (zorglijn). De rollen van mentor en leerlingbegeleider zijn scherper neergezet waarbij een ontwikkeling in de zorglijnen is gestart die meer gericht is op ondersteuning in de reguliere lessituatie en waarbij handelingsgericht wordt gewerkt. Er wordt bezien wat nodig is voor de leerling en hoe dat gerealiseerd kan worden. Van zorgen voor... naar zorgen dat...

De schoolleiding is ervan overtuigd dat medewerkers die zich competent voelen voor hun opdracht, zich ook prettiger en tevredener voelen. Daarom wordt persoonlijke ontwikkeling en professionalisering gestimuleerd, terwijl dit tegelijkertijd in balans moet zijn met de ontwikkeling die de organisatie doormaakt. Voor verdere professionalisering van medewerkers zijn twee personeelscoaches aangesteld.

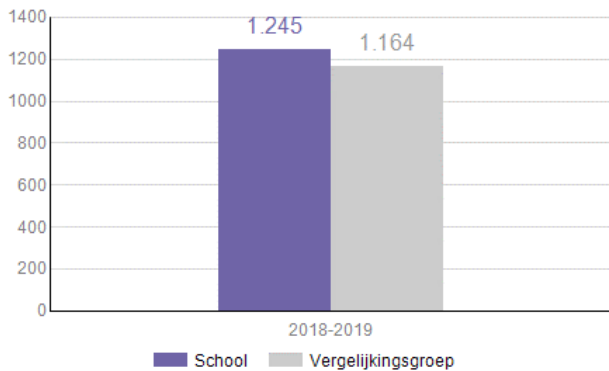
Het Willem van Oranje College heeft in 2018 een taskforce voor het verminderen van werkdrukbeleving ingesteld. Deze taskforce heeft een aantal aanbevelingen geformuleerd om werkdruk te verminderen. Eén van de acties die daaruit voortkwam, is het instellen van studentensurveillanten. Ook wordt gebruik gemaakt van de 61+ maatregel uit het sociaal plan, hetgeen eveneens effect heeft op werkdrukvermindering.

In 2018 is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw schoolplan. In verschillende overleggen met directie en afdelingsleiders is besproken hoe dit schoolplan vormgegeven zou moeten worden en wat inhoudelijk opgenomen moet worden. Het schoolplan zal begin 2019 worden afgerond.

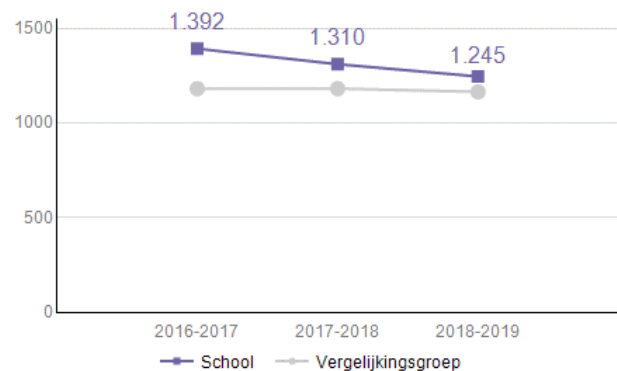
8.5.1 Onderwijsprestaties

Leerlingen

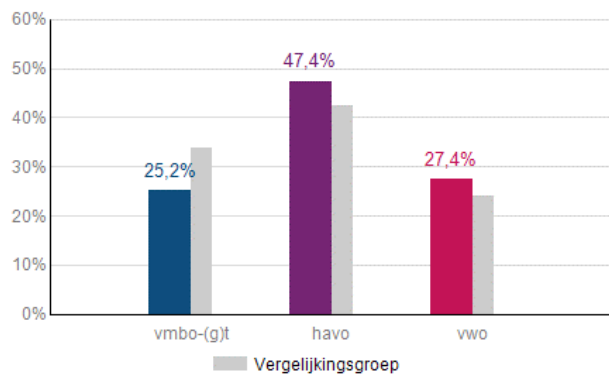
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

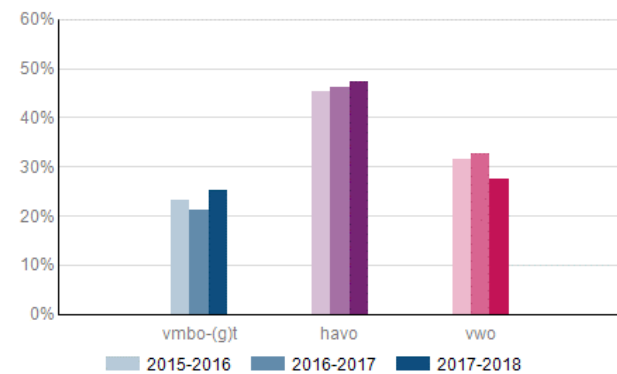
Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

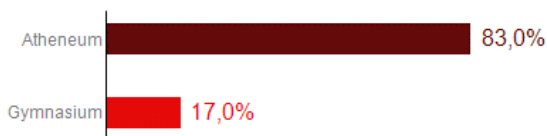
Hoe zijn de leerlingen die in 2017-2018 examen deden, verdeeld over de onderwijssoorten?

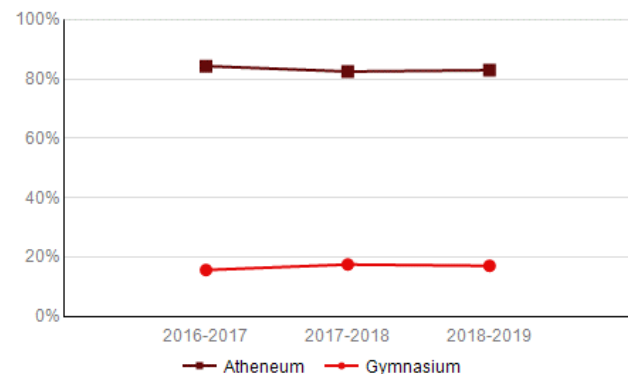
Hoe zijn de leerlingen die de afgelopen jaren examen deden, verdeeld over de onderwijssoorten?

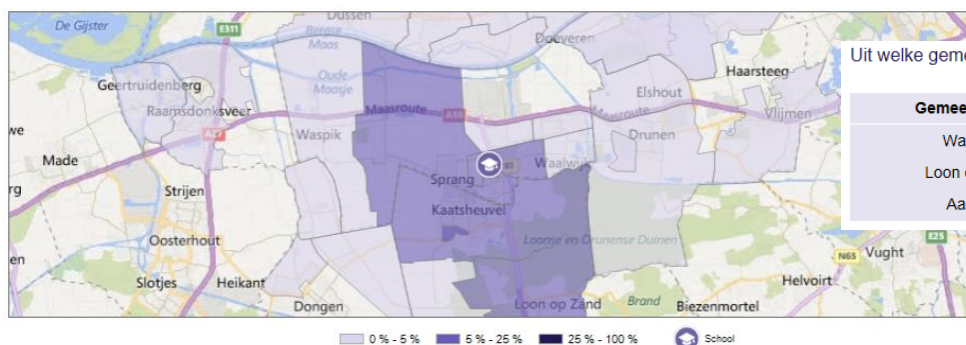
Hoe zijn de bovenbouwleerlingen verdeeld over de verschillende vwo-typen in 2018-2019?

Hoe zijn de bovenbouwleerlingen verdeeld over de verschillende vwo-typen de afgelopen jaren?

Voedingsgebied

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

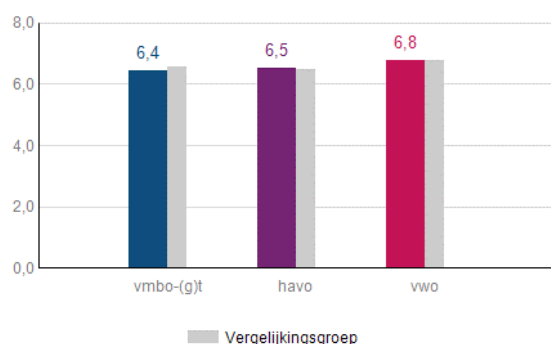
Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	51,2%
Loon op Zand	31,6%
Aalburg	10,3%

Opbrengsten van onderwijs

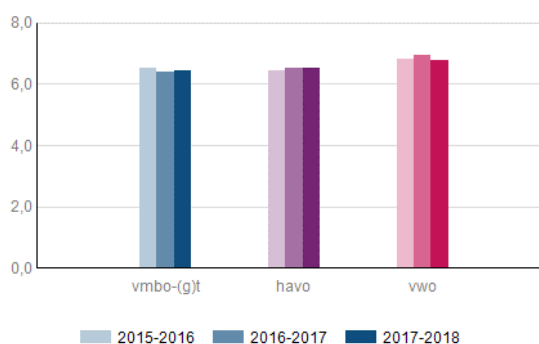
Hoeveel leerlingen hebben deelgenomen aan het examen en hoeveel leerlingen zijn geslaagd in 2017-2018?

	Aantal deelnemers	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden
vmbo-(g)t	67	62	92,5%
havo	126	114	90,5%
vwo	73	69	94,5%

Wat zijn de gemiddelde eindcijfers van de school in 2017-2018?

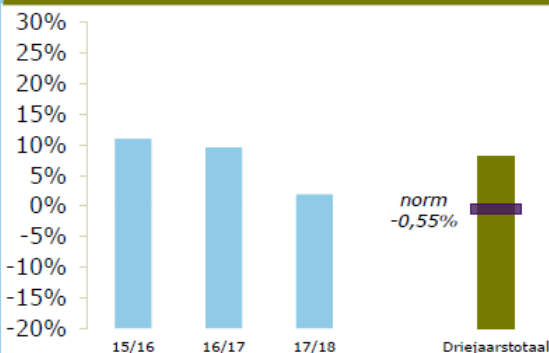

Wat waren de gemiddelde eindcijfers van de school de afgelopen jaren?

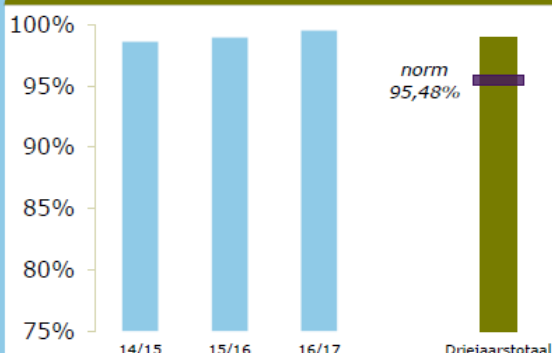

ONDERBOUW

Onderwijspositie t.o.v. advies po

Onderbouwsnelheid

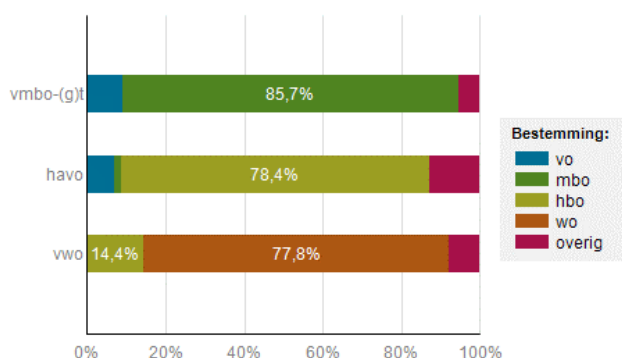

Wat zijn de gemiddelde examencijfers per onderwijssoort de afgelopen jaren?

	2015-2016			2016-2017			2017-2018		
	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer
vmbo-(g)t	6,5	6,4	6,5	6,4	6,2	6,4	6,4	6,3	6,4
havo	6,5	6,1	6,4	6,6	6,2	6,5	6,5	6,4	6,5
vwo	6,9	6,4	6,8	7,0	6,4	6,9	6,9	6,4	6,8

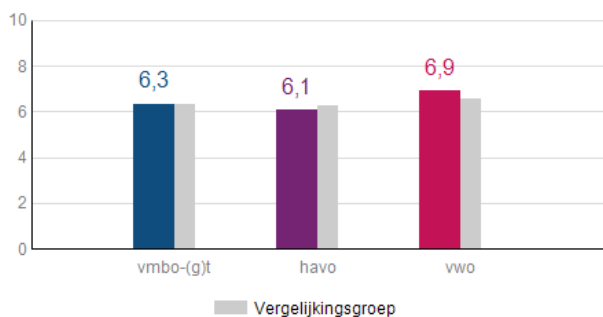
Doorstroom en vervolgonderwijs

Waar kwamen de leerlingen na het examen in 2016-2017 terecht?

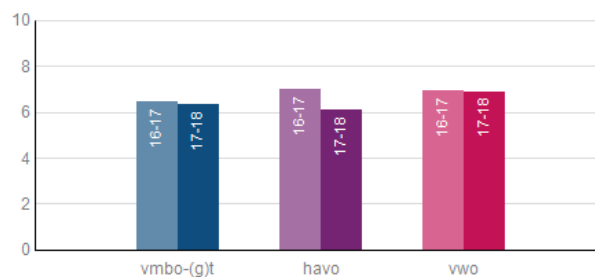

Tevredenheid leerlingen

Hoe tevreden zijn leerlingen over de school in 2017-2018, uitgesplitst naar onderwijssoort?

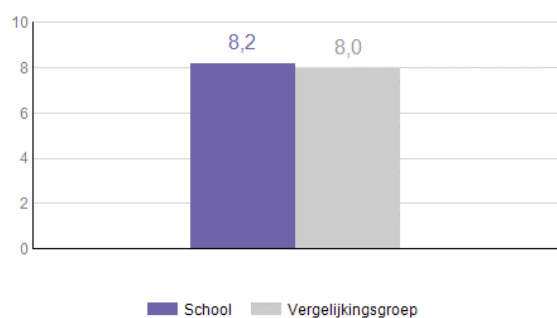

Hoe tevreden waren leerlingen over de school de afgelopen jaren, uitgesplitst naar onderwijssoort?

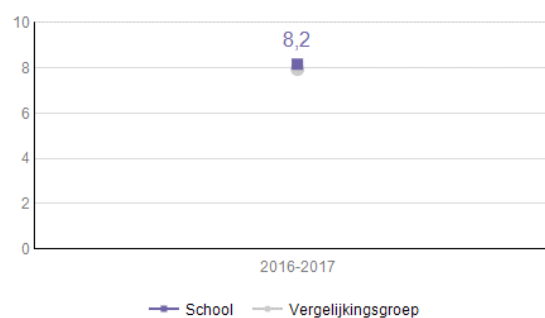

Tevredenheid ouders

Hoe tevreden zijn ouders over de school in 2016-2017?

Hoe tevreden waren ouders over de school de afgelopen jaren?

8.5.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

In 2018 zijn er verdere onderwijsontwikkelingen vanuit Willemleren 2020 doorgevoerd. Daarbij wordt aan de leerlingen maatwerk geboden en wordt hen geleerd actief, initiatiefrijk en zelfstandig te leren. Leerlingen leren keuzes maken op basis van formatieve toetsing en evaluatie en zij leren hun talenten en vaardigheden te ontplooien.

Het leeraanbod is gebaseerd op 20-80 Learning. Leerlingen krijgen de mogelijkheid om gedurende een bepaalde periode de reguliere opleiding te doen in 80% van de tijd. In de overige 20% volgt de leerling een ander programma dat gericht is op verbreding, verdieping, motivatie en ondersteuning.

Er is volop aandacht voor talentontwikkeling. Dit wordt vormgegeven vanuit een verrijkt onderwijsaanbod: Bèta Platform, Cambridge Class, Tickets4Talents, gymnasium, Econasium en International Business College, Business Research College en International Art College.

Bij Tickets4Talents kunnen leerlingen kiezen voor sport, DPA (Design, Performance & Art) of IT Coding.

Het onderwijs is meer contextrijk en activerend. Leerlingen krijgen ruimte om keuzes te maken die bij hen passen, hetgeen motivatie verhogend werkt.

Er wordt een positief onderwijs-/leerklimaat geboden, waarbij veel aandacht is voor de veiligheid en veiligheidsbeleving van de leerlingen.

In 2018 is H6 (havo in 6 jaren) de afrondende fase ingegaan. In H6 wordt leerlingen de mogelijkheid geboden om in 6 jaar zowel een mavo- als havodiploma te behalen. Op de mavo wordt dan verdiepende leerstof aangeboden die aansluit op de havo en leerlingen worden voorbereid op havo-leermethoden en het havo-examen.

Het Willem van Oranje College heeft in de mavo en havo in 2018 goede resultaten behaald, met name havo scoorde boven het landelijk gemiddelde. Deze uitkomsten geven aan dat de herstelacties voor mavo en havo duidelijk resultaat hebben gehad. De resultaten op het vwo scoren boven de landelijke trend.

Tevens is in 2018 veel aandacht besteed aan de interne doorlopendheid van het onderwijsprogramma. Onderwijs moet zowel horizontaal als verticaal aansluiten en dit moet herkenbaar zijn voor de leerlingen.

8.5.3 Internationalisering

Op het Willem van Oranje College wordt internationalisering actief vormgegeven. Niet alleen zijn er diverse excursies waarbij internationalisering aan de orde komt, maar ook in de verschillende vakken wordt daar aandacht aan besteed.

Iedere leerling krijgt op verschillende manieren met internationale contacten te maken. Zo zijn er e-twinning projecten waarbij via internet wordt samengewerkt met leeftijdsgenoten uit bijvoorbeeld India. Er is uitwisselingsproject met Zaragossa waarbij leerlingen verblijven in gastgezinnen. Voor leerlingen van IBC wordt een reis naar Stockholm en Kopenhagen georganiseerd. Bij het vak Duits wordt deelgenomen aan het schrijfproject Die Maus waarbij leerlingen corresponderen met andere leerlingen uit Europese landen in het Duits. Daarnaast worden jaarlijks buitenlandexcursies aangeboden om leerlingen kennis te laten maken met andere culturen. Deze reizen zijn opleidingsoverstijgend.

Doelstelling is dat iedere leerling met internationalisering in aanraking komt.

8.6 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg

De Techniekgelden zijn doorgezet, dit betreft een subsidie gebaseerd op het aantal leerlingen en deze wordt intern verdeeld over de drie technische profielen. Vanaf 2020 zal daarvoor een regioplan moeten worden opgesteld waarbij de scholen gezamenlijk een plan opstellen met betrekking tot de verdeling van deze Techniekgelden en de samenwerking daarin.

Naast het Business-programma in de theoretische leerweg, zijn er nu ook keuzemogelijkheden voor de sector Zorg en Welzijn en Techniek waarbij leerlingen een deel van de week besteden aan verdiepende en verbredende activiteiten (20-80 Learning). Onder het motto 'leren en ervaren' zijn leerlingen gericht bezig met hun mogelijk toekomstige beroep. Zo heeft Zorg en Welzijn eind 2018 een kerstmarkt georganiseerd: 24 bedrijven uit de regio brachten hun product onder de aandacht.

In samenwerking met CBS De Hoeksteen is gestart met Techniektalentjes. Leerlingen uit groep 7 mochten kiezen om een middag in de twee weken op het Willem van Oranje College met innovatieve technieken (robotica, technisch Lego, 3D-printen) bezig te zijn. Aan dit project hebben 26 leerlingen deelgenomen. De basisschool ontvangt hiervoor een subsidie, die op het Willem van Oranje College wordt ingezet.

In het kader van de werving van nieuwe leerlingen is er maatwerk voor de toeleverende basisscholen aangeboden. In plaats van de reeds lang bestaande doe-middagen is nu door veel basisscholen uit de regio 'gewerkt' op de diverse afdelingen. Ook werd door de commissie voor leerlingactiviteiten een voetbaltoernooi voor de groepen 7 en 8 georganiseerd.

Tevens is door deze commissie in 2018 voor het eerst een gala voor de examenkandidaten georganiseerd. Dit gala was een groot succes en zal in de komende jaren een vervolg krijgen. De commissie voor leerlingactiviteiten is zeer enthousiast en actief, zo worden er ook met bijvoorbeeld Kerstmis en Sinterklaas activiteiten verzorgd.

Vanwege de drempel die er voor onderwijsassistenten bestaat om hun onderwijsbevoegdheid te behalen, is in 2018 een nieuwe functiecategorie binnen de school ingevoerd: instructeurs. De instructeurs zijn meer dan onderwijsassistenten, maar –nog– geen docent. Zij mogen wél zelfstandig lesgeven en aanvullende lessen bij de praktische afdelingen geven, maar hebben niet de eindverantwoordelijkheid van een docent zoals het afnemen van toetsen. Om van onderwijsassistent naar de functie van instructeur te geraken, is wel scholing benodigd. Inmiddels zijn 5 medewerkers tot instructeur opgeleid. Het aanstellen van instructeurs wordt als zeer positief ervaren.

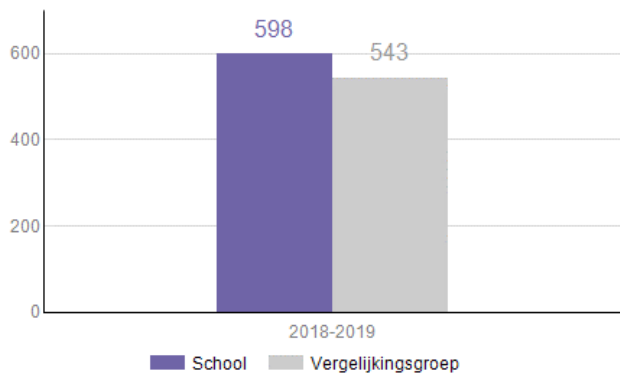
Reeds in 2017 is gestart met docentencoaches. Dit heeft in 2018 een vervolg gekregen met videocoaching. Naast het begeleiden van individuele docenten, worden door de coaches nu ook medewerkers op teamniveau begeleid. Tijdens een teambijeenkomst worden van alle teamleden korte videofragmenten vertoond rondom een thema als interactie met leerlingen of het geven van complimenten.

Vanuit de Gemeente Aalburg is subsidie ontvangen om in de nieuwe Gemeente Altena voorloper te zijn als Gezonde School. Dit jaar is gekeken naar de mogelijkheid om wat is ingezet op preventie op het gebied van bijvoorbeeld roken, alcohol, pesten en drugs, ook door te trekken naar de andere VO-scholen in de Gemeente Altena. Een van de docenten is aangesteld als preventiemedewerker en er is een doorlopende leerlijn op het gebied van welbevinden en gezondheid van leerlingen samengesteld. Bij dit project worden ook externe partners betrokken.

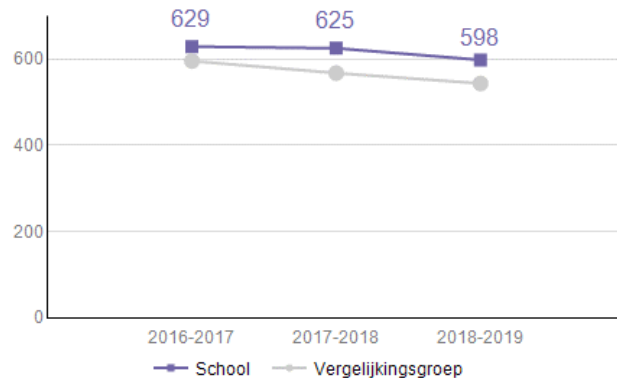
8.6.1 Onderwijsprestaties

Leerlingen

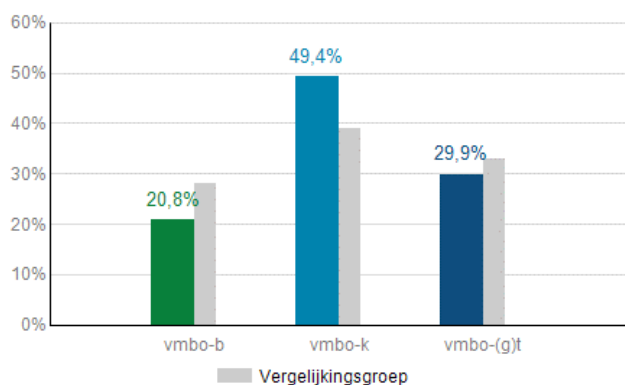
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

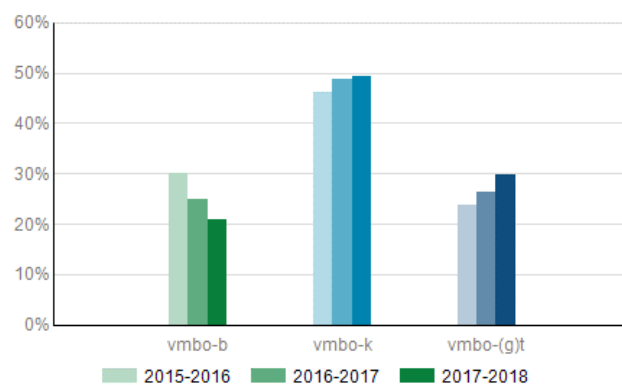
Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

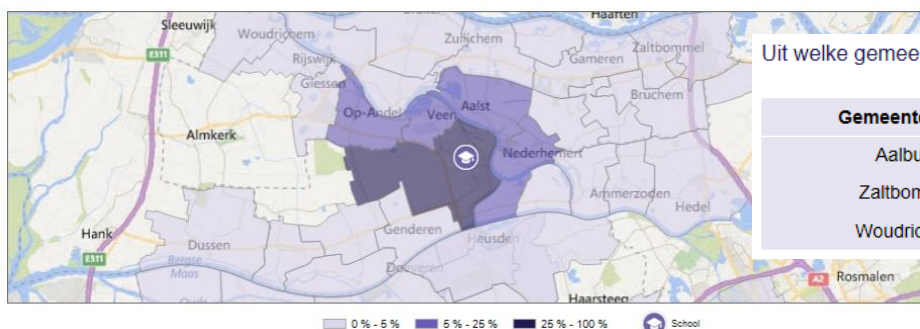
Hoe zijn de leerlingen die in 2017-2018 examen deden, verdeeld over de onderwijssoorten?

Hoe zijn de leerlingen die de afgelopen jaren examen deden, verdeeld over de onderwijssoorten?

Voedingsgebied

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

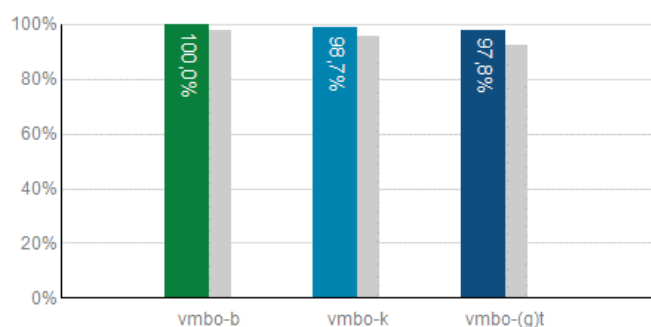
Gemeente top 3	Voedingsgebied
Aalburg	40,8%
Zaltbommel	30,3%
Woudrichem	9,7%

Opbrengsten van het onderwijs

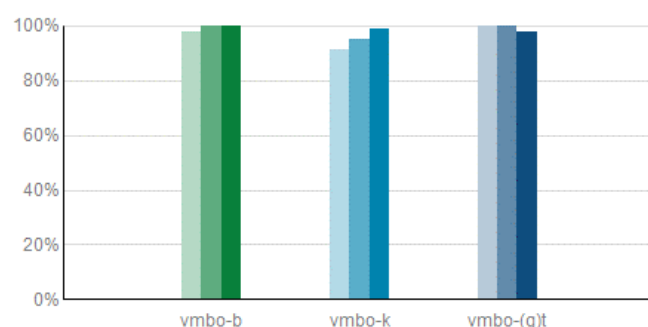
Hoeveel leerlingen hebben deelgenomen aan het examen en hoeveel leerlingen zijn geslaagd in 2017-2018?

	Aantal deelnemers	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden
vmbo-b	32	32	100,0%
vmbo-k	76	75	98,7%
vmbo-(g)t	46	45	97,8%

Wat is het slaagpercentage van de school in 2017-2018?

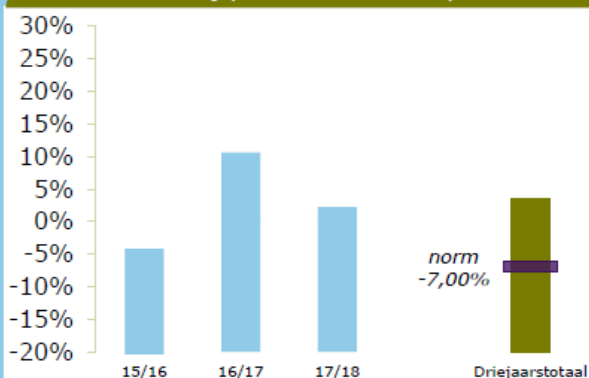

Wat was het slaagpercentage van de school de afgelopen jaren?

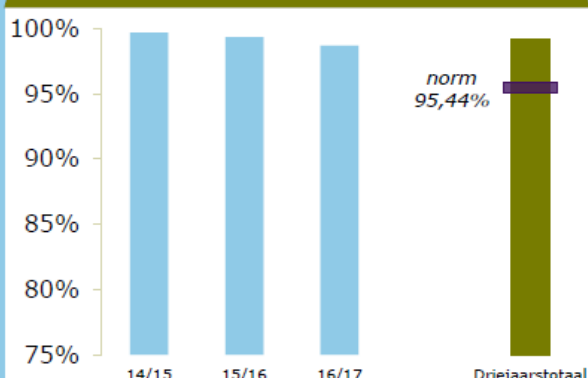

ONDERBOUW

Onderwijspositie t.o.v. advies po

Onderbouwsnelheid

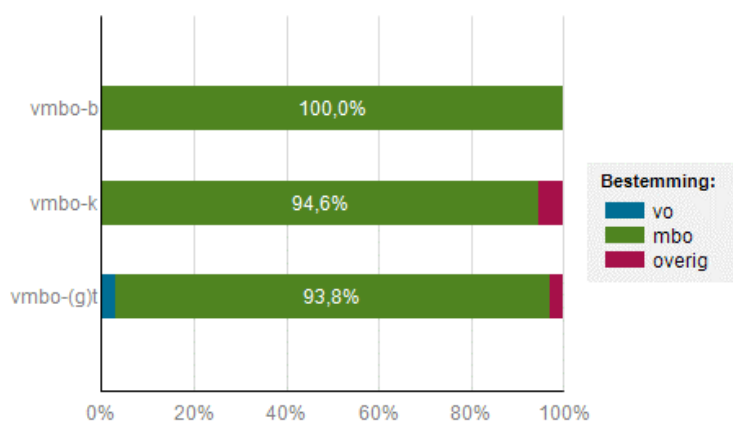

Wat zijn de gemiddelde examencijfers per onderwijssoort de afgelopen jaren?

	2015-2016			2016-2017			2017-2018		
	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer
vmbo-b	6,5	6,8	6,7	6,7	7,1	6,8	6,6	6,7	6,6
vmbo-k	6,6	6,4	6,6	6,5	6,4	6,5	6,6	6,6	6,7
vmbo-(g)t	6,5	6,6	6,5	6,5	6,6	6,7	6,7	7,0	6,9

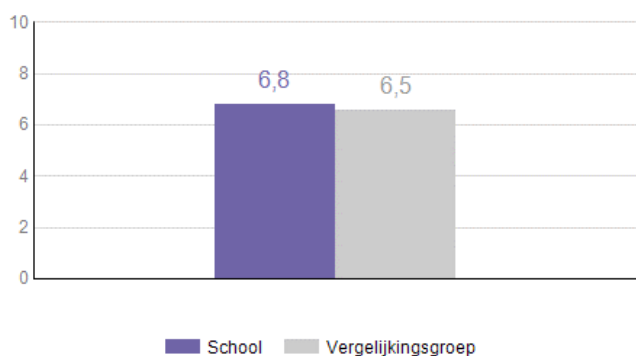
Doorstroom en vervolgonderwijs

Waar kwamen de leerlingen na het examen in 2016-2017 terecht?

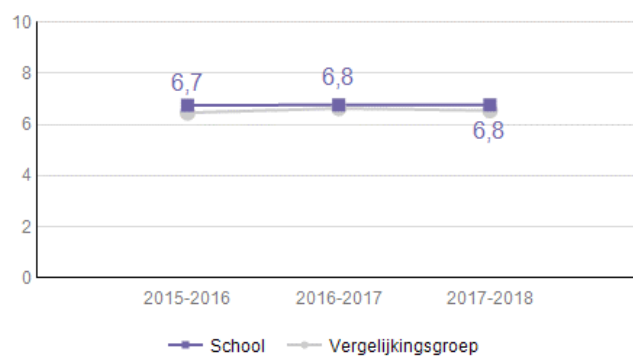

Tevredenheid leerlingen

Hoe tevreden zijn leerlingen over de school in 2017-2018?

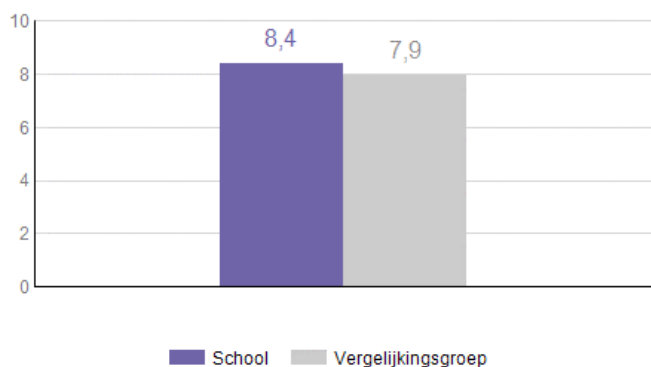

Hoe tevreden waren leerlingen over de school de afgelopen jaren?

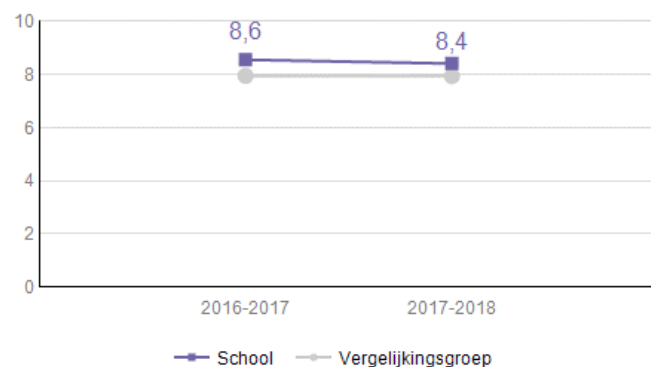

Tevredenheid ouders

Hoe tevreden zijn ouders over de school in 2017-2018?

Hoe tevreden waren ouders over de school de afgelopen jaren?

8.6.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

De ontwikkelingen die zijn genoemd onder 9.1 zullen worden gecontinueerd zonder significante wijzigingen. Ook het komend jaar zal hierin geen tot weinig verandering in worden doorgevoerd. Wel is er sprake van het beter afstemmen van de keuzeonderdelen vanuit de profielen Zorg en Welzijn (Z&W), Produceren Installeren en Energie (PIE), Bouwen Wonen en Interieur (BWI) en Mobiliteit en Transport (M&T) op de vraag die er is vanuit de regio om daarmee een betere aansluiting op de arbeidsmarkt te realiseren.

In augustus 2018 zijn Chromebooks ingevoerd voor alle brugklassen op basis van de eerder gehouden pilot daarmee.

8.6.3 Internationalisering

Leerlingen van de afdeling Bouwen, Wonen en Interieur (BWI) zijn begonnen met de bouw van een St. Ayles Skiff. De Schotse botenbouwer Topher Dowson heeft de skiff ontwikkeld en heeft het Willem van Oranje College zelf bezocht om symbolisch de kiel te leggen. De skiff wordt gebouwd met medewerking van diverse (bouw)bedrijven uit de regio. Hiermee hopen bedrijven de jeugd enthousiast te maken om in de bouw te gaan werken.

De skiff wordt in de praktijklokalen van de school gebouwd en de bouw is onderdeel van praktijkgericht onderwijs. De skiff biedt plaats aan vier roers en is zeewaardig. Wanneer de boot in 2019 klaar is, zal deze in de gemeente Altena in Duitsland te water worden gelaten. Vervolgens zullen leerlingen van de school een roeitocht van 300 km maken, van het Duitse Altena naar de nieuwe gemeente Altena in Nederland. De opbrengst van deze bijzondere tocht gaat naar Edukans.

Om het jaar gaat er een leerling van de school naar een Afrikaans land. In 2018 is daarvoor de sollicitatieprocedure gestart zodat in 2019 een leerling naar Malawi wordt uitgezonden.

In leerjaar 3 worden voor alle leerlingen buitenlandse reizen naar de Ardennen, Berlijn of Londen georganiseerd. Tevens regelt de sectie Duits een excursie naar Oberhausen waar leerlingen op de kerstmarkt gesprekken voeren met de bezoekers.

8.7 ISK Wereldschool Willem van Oranje

ISK is een andere onderwijsvorm. Leerlingen maken het anders, hun achtergronden maken het anders. Het onderwijsprogramma staat voor een groot deel in het teken van taal. Met een goede beheersing van de Nederlandse taal maken de leerlingen een betere kans op doorstroom naar vervolgonderwijs of een beroep.

In het onderwijs wordt ook veel aandacht besteed aan het integreren in de Nederlandse samenleving. Vanuit onze kernbelofte worden de leerlingen vol voorbereid op de toekomst. Ze worden gezien, hun zelfstandigheid wordt vergroot en ze worden voorzien van een goed ontwikkeld besef van waarden. In de uitstroomklassen krijgen de leerlingen het vak Mens en Maatschappij waarin thema's aan de orde komen vanuit de Nederlandse samenleving en die van belang zijn voor iedereen die nieuw in Nederland komt.

Er is een Alpha-groep gestart voor leerlingen die niet of nauwelijks gealfabetiseerd zijn. Hierover is contact met Lowan en Bisbee die hiervoor ook studiedagen houden. Personeel voor deze groep leerlingen moet didactisch sterk zijn en ontwikkelt deels eigen materiaal dat doordacht ingezet wordt.

Ook digitalisering is op ISK belangrijk. Rekenen wordt online gegeven en Nederlands gaat gedeeltelijk digitaal. Zwemmen en het kunstencentrum blijven eveneens vaste onderdelen van het onderwijs.

Het afgelopen jaar is ook het verkeersproject gecontinueerd. Leerlingen moeten hun plek in het verkeer echt leren kennen, ook dat is een onderdeel van integreren. Eén van de docenten heeft hiervoor een pakket ontwikkeld dat in de toekomst uitgebreid zal worden.

ISK Wereldschool werkt met een zelfstandig team van vast personeel en vrijwilligers. Enkele collega's zijn afkomstig van een uitzendorganisatie of gedetacheerd. Daarmee is de vaste schil beperkt. Vanwege de fluctuatie in leerlingenaantallen, is de inzet van personeel wisselend, er zijn regelmatig nieuwe collega's.

Professionalisering is een noodzaak die gevoeld wordt door alle medewerkers. Ook wordt om de taallessen te optimaliseren, gebruik gemaakt van vrijwilligers met NT2-ervaring.

ISK is het schooljaar begonnen met 5 groepen. Vanwege de groei van het aantal leerlingen, zijn er uiteindelijk 9 groepen samengesteld.

Samen met de VO-scholen uit het SWV 30.09 'De Langstraat' heeft ISK zorgplicht. Samenwerking met de VO-scholen in het SWV is essentieel voor de ontwikkeling van de leerlingen en om stuwmeren op de ISK te voorkomen. Deze samenwerking binnen het SWV wordt steeds intensiever en belangrijker. De dossiervorming van ISK-leerlingen is echter summier. Dit betekent dat op het ISK middels genormeerde toetsen de referentieniveaus van taal en rekenen worden onderzocht en vastgelegd.

Met het SWV wordt uitvoering gegeven aan de zorgplicht door het opbouwen van een goed netwerk, met name van belang voor de doorstroom van leerlingen naar het vervolgonderwijs. Van de scholen waar de leerlingen naar toe doorstromen, komt een terugkoppeling over hoe het met de leerlingen gaat. Ook komen leerlingen zelf regelmatig nog eens terug om te vertellen hoe het ze gaat.

Het 'open huis' is in 2018 opnieuw georganiseerd. Tijdens deze open dag zijn buurtbewoners, partners VO-scholen en betrokken organisaties uitgenodigd om te zien en te beleven wat er bij de ISK gebeurt. Dit wordt echt als inspirerend ervaren.

Ook is in 2018 een KV1-dag gehouden bij de Terp en zijn er workshops drama gegeven. Tijdens deze dag en workshops kunnen leerlingen op een geheel andere manier uiting geven aan de door hen opgelopen trauma's en hun ervaringen en belevenissen.

Met ouders/verzorgers of wettelijk vertegenwoordigers is er bij de intake van de leerling en tijdens de ouderavonden contact. Dan worden de toetsresultaten besproken en is er individueel contact. Uiteraard vinden ook tussentijdse contacten plaats, in beginsel met de betrokken mentor maar ook met de teamleider.

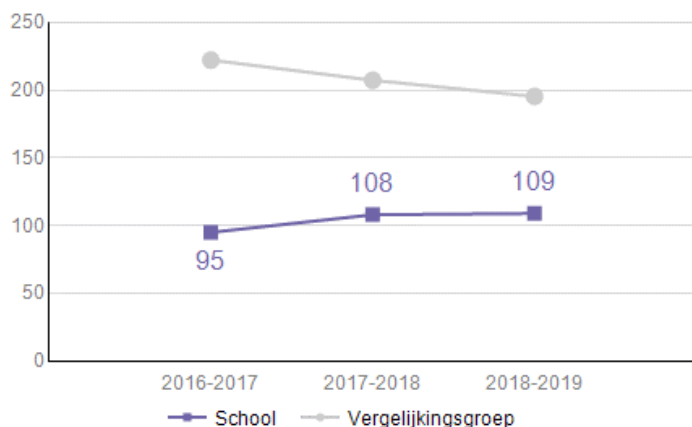
In december 2017 is vanwege de grote instroom, gestart in enkele lokalen van de Koningsschool te Sprang-Capelle. In juli 2018 zijn ruim 50 leerlingen geschakeld naar het reguliere VO en MBO en konden deze lokalen weer worden afgestoten. In december 2019 is vanwege instroom een derde lokaal in BaLaDe in gebruik genomen.

In 2018 was afvalscheiding een belangrijk thema dat behandeld is. Binnen dit thema was er aandacht voor maatschappelijke bewustwording en zorg voor milieu. In elk lokaal staan nu drie bakken voor het scheiden van afval. Bewustwording is voor ISK-leerlingen nodig, maar het besef van de noodzaak van afvalscheiding is een andere zaak.

8.7.1 Onderwijsprestaties

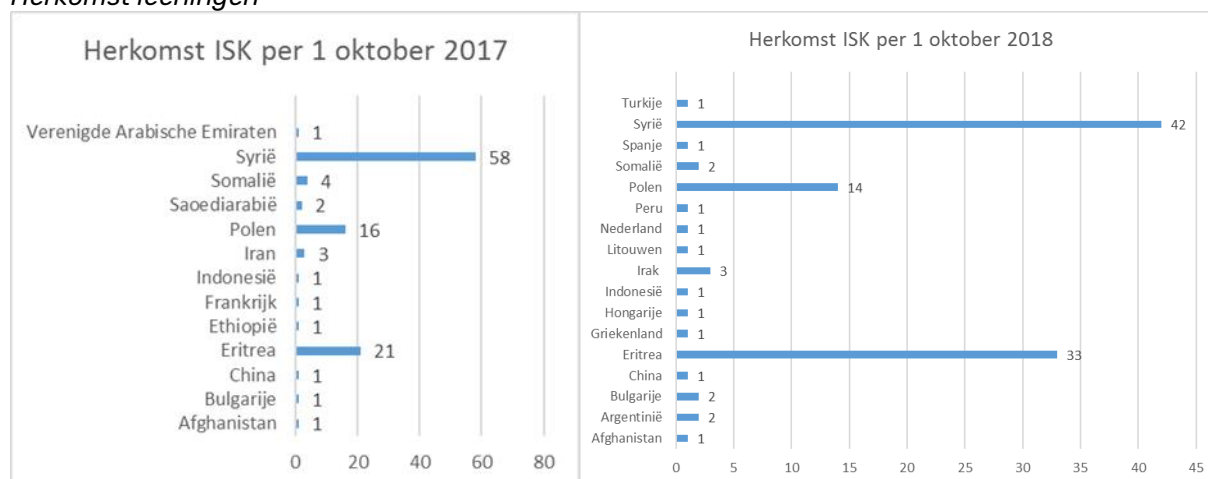
Leerlingenaantal

Hoeveel leerlingen had de school de afgelopen jaren?

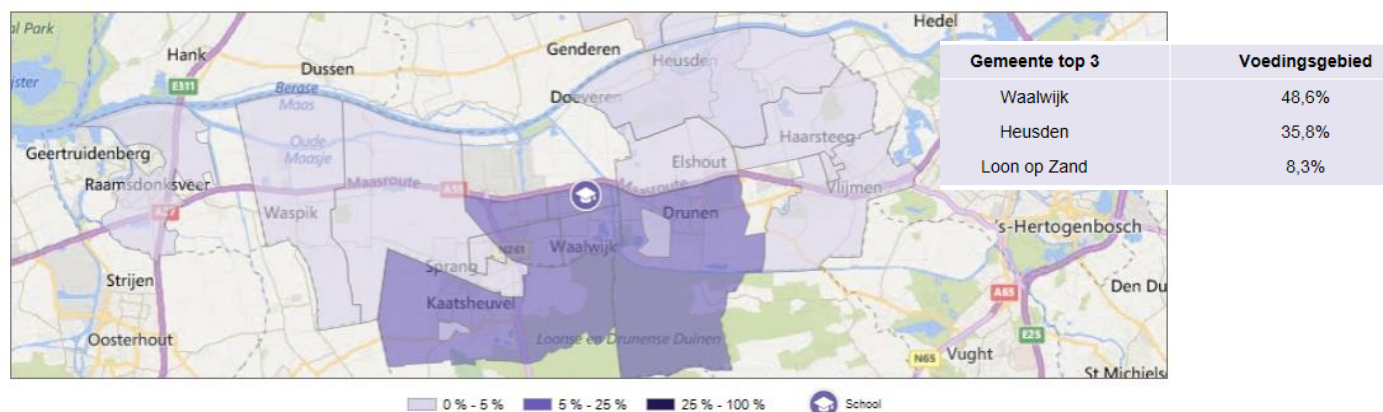

Het aantal leerlingen op ISK Wereldschool kan vanwege de niet te beïnvloeden instroom sterk variëren.

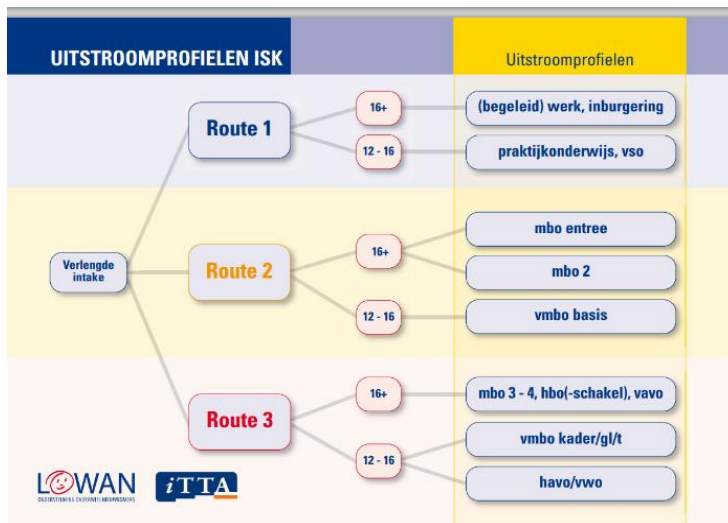
Herkomst leerlingen

Voedingsgebied

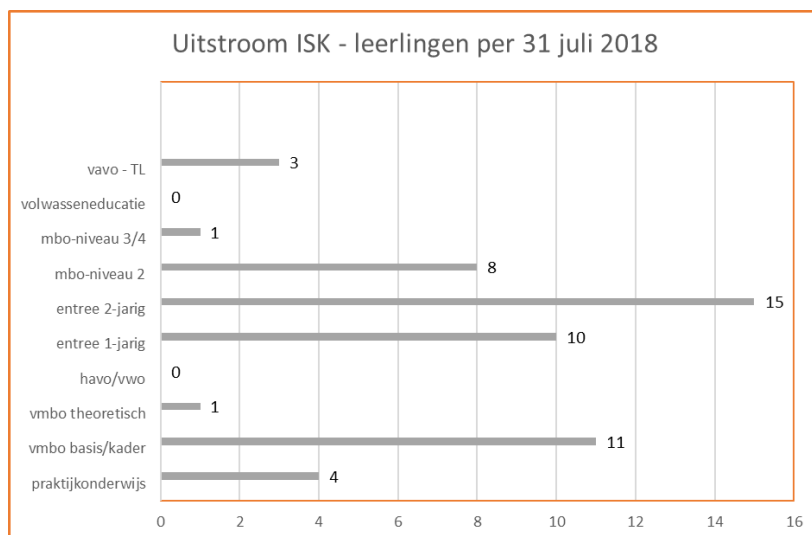
Uitstroom/doorstroom leerlingen

Voor ISK Wereldschool in Waalwijk is de uitstroom van leerlingen op hoog niveau, tekenend voor de kwaliteit van het geboden onderwijs.

Door LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers) zijn er profielen en leerroutes aangereikt waarop de ISK nu ingericht is. De instroom- en uitstroomgroepen zijn op niveau.

De streefdoelen van de uitstroomprofielen voor Nederlands en rekenen zijn door LOWAN eveneens omschreven en afgestemd op het landelijk referentiekader. Met deze profielen en leerroutes komen leerlingen beter in beeld en ook maatwerk, met name gericht op uitstroom, wordt zo beter mogelijk.

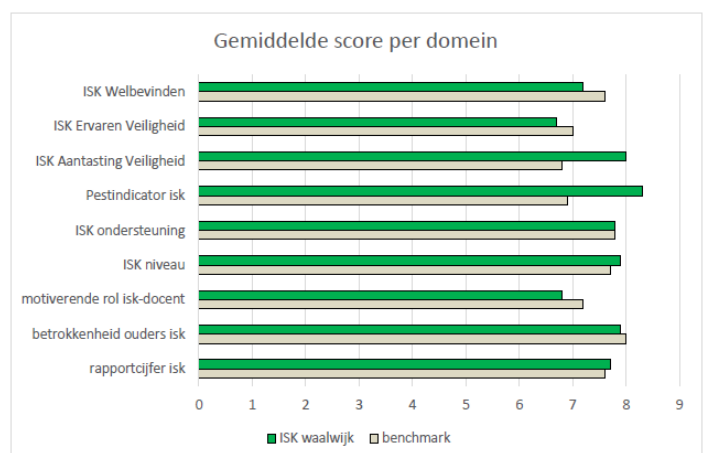

De uitstroom vindt in principe plaats op het einde van het schooljaar.

In 2018 hebben 53 leerlingen de ISK verlaten. Daarvan ging 47% naar Entree opleiding, 17% naar het MBO, 8% naar het Praktijkonderwijs, 23% naar regulier VO en 6% naar vavo.

Tevredenheid leerlingen

In schooljaar 2017-2018 is voor het eerst een tevredenheidsonderzoek afgenomen onder de leerlingen. Hoewel het aantal respondenten niet representatief was (slechts 28 van de 120 leerlingen beheersten de taal voldoende om de vragenlijst in te vullen) en veel van de vragen zich richtten op de situatie na het verblijf op ISK, was de gemiddelde score voor alle domeinen 7,6. De gemiddelde benchmarkscore is 7,4. ISK Wereldschool scoort dus 0,2 punten boven de benchmark.

8.7.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

De ISK Wereldschool is een leerplek, maar ook een ervaringsplek. Dat wil zeggen dat naast werken aan een goede aansluiting met vervolgonderwijs er ook een goede aansluiting moet zijn met de nieuwe samenleving waarin ervaring wordt opgedaan. Dat betekent dat er aandacht is voor normen en waarden, gewoonten en gebruiken, persoonlijke verzorging en voeding, omgangsvormen, maatschappelijke structuren en culturele ontmoeting.

De school is ook een leefplek. Door samen te leren en samen te leven, leren de leerlingen ook samenleven. Maatschappelijke integratie wordt in de praktijk van alle dag gebracht. Zo is het ISK een maatschappelijke verbinder en worden aan de leerlingen eigentijdse vaardigheden geleerd. Vanuit de kernbelofte speelt op het ISK met name de voorbereiding van leerlingen op de volgende stap in hun leven en de bewijzen vanuit het Vision Eye worden vertaald.

In het onderwijs wordt veel aandacht besteed aan het integreren in de Nederlandse samenleving. Vanuit onze kernbelofte worden de leerlingen vol voorbereid op de toekomst. Ze worden gezien, hun zelfstandigheid wordt vergroot en ze worden voorzien van een goed ontwikkelt besef van waarden. In de uitstroomklassen krijgen de leerlingen het vak Mens en Maatschappij waarin thema's aan de orde komen vanuit de Nederlandse samenleving en die van belang zijn voor iedereen die nieuw in Nederland komt.

Er is een Alpha-groep gestart voor leerlingen die niet of nauwelijks gealfabetiseerd zijn. Hierover is contact met Lowan en Bisbee die hiervoor ook studiedagen houden. Personeel voor deze groep leerlingen moet didactisch sterk zijn en ontwikkelt deels eigen materiaal dat doordacht ingezet wordt.

Ook digitalisering is op het ISK belangrijk. Rekenen wordt online gegeven en Nederlands gaat gedeeltelijk digitaal. Zwemmen en het kunstencentrum blijven eveneens vaste onderdelen van het onderwijs.

Het afgelopen jaar is ook het verkeersproject gecontinueerd. Leerlingen moeten hun plek in het verkeer echt leren kennen, ook dat is een onderdeel van integreren. Eén van de docenten heeft hiervoor een pakket ontwikkeld dat in de toekomst uitgebreid zal worden.

8.7.3 Internationalisering

De leerlingen van ISK zitten in een positie dat ze moeten schakelen om de eigen ontwikkeling vaart te blijven geven en om in Nederland of elders als volwaardig lid van de samenleving mee te draaien.

Om die reden zijn taal, taalvaardigheid maar ook burgerschap, internationaal burgerschap, belangrijke onderdelen van het programma. ISK is het scharnier in het ontwikkelproces van leerlingen, scharnier tussen leerling, ouders, vervolgonderwijs en maatschappij.

Op de ISK zitten leerlingen die afkomstig zijn uit allerlei verschillende landen. Daarom wordt er veel aandacht besteed aan culturele achtergronden. Daarnaast wil ISK de leerlingen kennis laten maken met cultuur in brede zin. Alle leerlingen in de uitstroomklassen van de ISK krijgen twee lesuren per week het vak Mens en Maatschappij waarin zij kennismaken met verschillende thema's die betrekking hebben op de Nederlandse samenleving en die van belang zijn voor iedereen die nieuw in Nederland komt wonen. Voorbeelden hiervan zijn vervoer, politiek, gezondheid en onderwijs. Bovendien wordt er in de lessen ingegaan op de verschillen en de overeenkomsten tussen de verschillende landen waaruit de leerlingen afkomstig zijn.